

STRAJKI W BYDGOSZCZY, NA ŚLĄSKU. POGOTOWIE STRAJKOWE W CAŁYM KRAJU

PISMO NIEZALEŻNE WYDAWANE PRZEZ GRAŻYNĘ I ZBIGNIEWA FARMUSÓW

ECHO-TYGODNIK POLSKI

NO. 28 • 28 KWIETNIA • 4 MAJA • TORONTO • PUBLISHED WEEKLY • CENA: \$1.25

POLSKA STRAJKUJE

WAŁĘSA ZAPOWIADA ZORGANIZOWANIE ANTYRZĄDOWYCH PROTESTÓW

Przewodniczący "Solidarności" Lech Wałęsa zapowiedział, że niezależny związek wezwie wkrótce społeczeństwo do protestów antyrządowych. W telefonicznym wywiadzie dla agencji France Press Wałęsa wyraził w niedzielę 24 kwietnia, przekonanie, że protesty te powinny być jeszcze energiczniejsze niż strajki w sierpniu 1980 roku, ale powinny mieć pokojowy charakter. Przewodniczący "Solidarności" nie powiedział, kiedy związek wystosuje takie

wezwanie. Wałęsa skrytykował również zastój gospodarczy w Polsce oraz pogorszenie stopy żywnościowej w wyniku poważnych podwyżek cen. Według Wałęsy sobotnie zatrzymanie pięciu czołowych działaczy "Solidarności" miały na celu uniemożliwienie zorganizowania niezależnych obchodów święta 1 Maja. Zdaniem Wałęsy, rząd nie panuje nad sytuacją w kraju. Stwierdził on, że dobrym terminem antyrządowych protestów byłby sierpień jako miesiąc rocznicowy "Solidarności", ale podkreślił, że z powodu bardzo napiętej sytuacji w kraju może do nich dojść o wiele wcześniej. Celem tych protestów byłoby nakłonienie władz PRL do wcielania w życie reformy gospodarczej i usuwania blokujących reformę przeszkód. Obecna ekipa, zdaniem Wałęsy, nie jest w stanie przeobrazić kraj w wolny i gospodarczo

24 POLSKICH MARYNARZY ZATONĘŁO W POBLIŻU KANADY

Na Atlantyku niedaleko wybrzeży Nowej Funlandii (600 km na południe od Cape Race) miała miejsce, w dniu 22 kwietnia, katastrofa greckiego statku "Athenian Venture" o polskiej załodze. Jak podała amerykańska straż przybrzeżna (U.S. Coast Guard) w momencie katastrofy na pokładzie statku znajdowało się 24 Polaków jako członków załogi oraz 5 członków ich rodzin. Jak dotychczas wyłowiono z wody ciało jednego mężczyzny. Znajdujące się w jego ubraniu dokumenty są na nazwisko

41-letniego Andrzeja Szukalskiego. Mężczyzna doznał bardzo ciężkich poparzeń. Statek, który uległ katastrofie, był tankowcem. Amerykańska straż przybrzeżna stwierdziła, że kadłub statku był przełamany na pół i spalony. Wszystko wskazuje, że na statku, który przewoził benzynę, nastąpiła eksplozja, a następnie pożar. Rzecznicy sądzą, że katastrofa zaskoczyła załogę, która nie nadała sygnału SOS. Statek płynął z ładunkiem benzyny z Finlandii.

Ciąg dalszy na str. 15

BUNT W ESTONII

6 prezesów oficjalnych związków twórczych i kulturalnych w Estonii wystosowało list do Gorbaczowa i władz swej własnej republiki, w którym ostrzegają przed napięciami rosnącymi na terenie całego Związku Sowieckiego a wynikającymi ze scentralizowanej kontroli Moskwy nad tylko nominalnie niezależnymi republikami. List opublikowany w organie partii "Sowietskaja Estonia" powstał na 20-godzinnych posiedzeniu prezesów estonskich związków pisarzy, artystów, kompozytorów, architektów, dziennikarzy i pracowników teatru. Posiedzenie odbyło się w dniach 1 i 2 kwietnia.

Deklarują oni w liście, że ich własnej narodowości grozi "kryzys demograficzny" i wynarodowienie z powodu niekontrolowanej migracji ludności z innych części ZSSR. Jednocześnie podkreślają, że estonskie władze są niekompetentne a tym samym niezdolne do rozwiązania lokalnych problemów. Populacja Estonii wynosi około 1,6 miliona ludzi, z czego tylko 65% to Estonczycy. Intelktualisci zarzucili (nie wymienionym z nazwisk) wysokim rangą przedstawicielom władz, a także sowieckim środkom masowego przekazu umyślnie przekręcanie faktów o sytuacji w Republice Estońskiej i zrzucanie winy za istniejące w niej problemy na zachod-

nią propagandę. W czasie posiedzenia domagano się, by język estonski był jedynym oficjalnym językiem w republice i wzywano do zwolnienia z pracy w państwowych urzędach ludzi nie posiadających znajomości tego języka.

Ciąg dalszy str. 8

UKŁAD W SPRAWIE AFGANISTANU

W Genewie został podpisany w obecności Sekretarza Generalnego ONZ Javiera Pereza de Cuellara układ o wycofaniu sowieckich wojsk z Afganistanu. Sygnatariuszami porozumienia są Afganistan, Pakistan, ZSSR i USA. Porozumienie zostało podpisane przez ministrów spraw zagranicznych. Oba supermocarstwa mają odegrać rolę gwarantów warunków porozumienia. Układ nie zakłada, ani nie nawołuje do zawieszenia broni. Mudzahedini odrzucili apel Szewardnadze o przerwanie walki. Supermocarstwa gotowe są nadal prowadzić dostawę broni dla swych afgańskich sprzymierzeńców. Liczący 36 stron dokument mówi o nieinterweniowaniu w wewnętrzne sprawy Afganistanu, a także o dobrowolnym powrocie do kraju 5 milionów Afgańczyków - uchodźców. Wiele grup uchodź-

Dokonczenie na str. 3

TWARZE OPOZYCJI ANKA KOWALSKA, pisarka, działacz ruchu demokratycznego Zdjęcie. IPA Lund Sweden

• **Zakładnicy uwolnieni** Porywacze kuwejckiego samolotu pasażerskiego w 16 dniu porwania uwolnili ostatnich 17 zakładników 20 minut wcześniej sami opuścili samolot tylnym wyjściem Porywacze zdecydowali się na zakończenie powietrznego piractwa, gdy władze algierskie obiecały im bezpieczne przedostanie się do innego kraju, najprawdopodobniej Libanu. W trakcie porwania samolot lecący z Bangkoku do Kuwejtu lądował w Iranie, na Cyprze i w Algierii. Terrorysty zaznali od władz kuwejckich uwolnienia 17 terrorystów odsiadujących wyroki w Kuwejcie. Żądanie to nie zostało spełnione. W trakcie pertraktacji terrorysty zastrzelili 2 pasażerów (nasz komentarz na str. 8).

• **Dukakis wysunął się na czoło** W walce o nominację kandydacką na prezydenta USA z ramienia Partii Demokratycznej na czoło wysunął się Michael Dukakis. Po jego stronie opowiedziało się jak na razie 1058 delegatów na konwencję demokratyczną. Jesse Jackson zgromadził do tej pory 834. Senator Albert Gore zrezygnował z dalszej walki. Na placu boju pozostało więc tylko dwóch kandydatów. Zwycięzca potrzebuje minimum 2081 delegatów.

• **W USA zmarła 105-letnia Susie Smith** Urodziła ona 19 dzieci. Przeżyła ją 5 (syn i 4 córki) oraz 84 wnuków, 350 prawnuków, 250 praprawnuków i 10 prapraprawnuków.

• **Co się dzieje na Kremlu?** Prasę zachodnią obiegła pogłoska, że na Kremlu toczy się ostra walka o władzę pomiędzy Gorbaczowem a człowiekiem nr 2 w partii J. Ligaczowem. Niektóre gazety donosiły nawet, że Ligaczow przegrał i został zastąpiony bądź wkrótce będzie zastąpiony przez zaufanego Gorbaczowa A. Jakowlewa, byłego ambasadora ZSSR w Kanadzie. Jednakże wkrótce po tej "rewelacji" całe 13-osobowe biuro polityczne z Gorbaczowem i Ligaczowem obok siebie pokazało się na akademii z okazji 118 rocznicy urodzin Lenina. Ekspersi utrzymują, że Ligaczow mógł rzeczywiście przegrać walkę, ale tradycyjnie zmiany w biurze politycznym ogłaszane są podczas posiedzeń plenarnych partii, bądź na zjazdach. Ligaczow uchodzi za przywódcę frakcji twardogłowych w partii sprzeciwiających się reformom ekonomicznym i kulturalnym propagowanym przez Gorbaczowa i jego zwolenników.

• **Prezydent Reagan o Jesse Jacksonie** Prezydent Reagan powiedział, że wiele osób boi się krytykować Jesse Jacksona w obawie przed oskarżeniem o rasizm. Przychylił się on do opinii

niektórych krytyków czarnoskórego kandydata na nominację prezydencką z ramienia Partii Demokratycznej, iż kampania wyborcza Jacksona bardziej skoncentrowała się na faktach, iż jest on Murzynem, a nie na jego poglądach politycznych. "Uważam, że wielu z nas nie zgadza się z poglądami Jacksona, lecz niestety boi się go krytykować w obawie przed otrzymaniem nalepki "rasista" - podkreślił prezydent. "By obawy te zlikwidować całkowicie, powinniśmy głosować na kandydata republikanckiego".

• **Prezydent Botha zapowiada nową konstytucję** Prezydent RPA P. W. Botha oświadczył, że przysłała nowa konstytucja będzie opierała się o zasadę międzyrasowej kooperacji i współpracy. Czarni i biali ekstremiści powinni zrozumieć, że droga konfrontacji nie przyniesie rozwiązania problemów. Zdaniem Bothy trzeba m.in. stopniowo wprowadzać czarnych ministrów do rządu i umożliwić czarnym udział w wyborach prezydenta republiki. Zwrocił on także uwagę, że do nowej konstytucji trzeba przygotować całe społeczeństwo krok po kroku.

• **Prezydent Francji F. Mitterand wygrał pierwszą rundę wyborów prezydenckich** Uzyskał on 34% głosów. Jego główny konkurent konserwatysta premier Jacques Chirac zdobył 20%. Lepiej niż oczekiwano wypadł prawicowy ekstremista 59-letni Jean Marie Le Pen, na którego głosowało 14,5% wyborców. Głosi on m.in., że Francja powinna być zamknięta dla nowych imigrantów, a mieszkający w niej nie powinni otrzymywać tak wielu przywilejów. Trzecią pozycję w pierwszej turze zdobył były premier, przedstawiciel centrum prawicy 64-letni Raymond Barre. Fatalnie wypadli komuniści. Kandydat komunistów Andre Lajoinie uzyskał tylko 6,8%, co jest najniższym procentem głosów otrzymanych przez komunistycznego kandydata w historii Francji. Druga tura wyborów odbędzie się 8 maja pomiędzy 71-letnim Mitterandem a 55-letnim Chirac. Pierwszy raz w historii Francji o stanowisko prezydenta ubiegają się jednocześnie aktualny prezydent i aktualny premier. Po przegranej Barre wezwał swych zwolenników do głosowania na Chiraca w celu odsunięcia od władzy Mitteranda. Le Pen ogłosił, że przedstawi swoje stanowisko wobec Mitteranda i Chiraca 1 maja. Panuje opinia, że Chirac nie może zignorować, jeśli marzy o wygraniu, Le Pen 14,5%, które uzyskał Le Pen stawia go w znakomitej sytuacji przetargowej wobec Chiraca.

• **Szef Organizacji Zdrowia przy ONZ oskarżył Izrael o stosowanie nowych gazów trujących** Hiddlestone, dyrektor organizacji

zdrowia przy agencji ONZ niosącej pomoc palestynskim uchodźcom, podał, że izraelscy żołnierze w walce z Palestynczykami zastosowali kilkakrotnie dwa rodzaje nowych gazów toksycznych, domieszanych do gazu łzawiącego. Jeden z gazów wywołuje ostre bóle żołądka, drugi prowadzi do zwiórczenia mięśni. Hiddlestone stwierdził, że wdychanie toksycznych gazów spowodowało już kilkadziesiąt poronień wśród ciężarnych kobiet, a dwóch młodych Palestynczyków zmarło po godzinnym pobycie w zamkniętym i wypełnionym gazem pokoju. Hiddlestone opisał także sposób karania palestynskich demonstrantów, przy użyciu żelaznych pałek pokrytych plastikiem. "Uderzają w koscie policzkowe tak, by spowodować wypłynięcie oka". Dodał on, że tak precyzyjne uderzenia wymagają specjalnego treningu.

• **Partyzanci afgańscy po miesiącu oblężenia zdobyli garnizon wojsk reżimowych w Barikot** Zdobycie garnizonu umożliwia partyzantom otrzymywanie broni z Pakistanu bezpośrednią drogą.

• **Nowy 81-letni prezydent Chin** Chinski Ludowy Kongres Narodowy wybrał nowego prezydenta ChRL. Na miejsce przechodzącego na emeryturę 78-letniego Li Xian-niana powołano 81-letniego generała Yang Shang-kuna. Cieszy się on ponoć całkowitym zaufaniem samego Deng Xiaopinga i Zhao Zi-yanga, a więc osobistości numer 1 i 2 w chińskim życiu politycznym. Prezydent-generał Yang jest zwolennikiem szybkiej modernizacji technicznej chińskich sił zbrojnych.

• **Sukces partyzantów "UNITA"** Partyzanci angolańscy z ugrupowania "UNITA", walczącego z marksistowskim rządem w Luandzie zniszczyli stację kolejową w mieście Silva Porto oraz garnizon wojsk rządowych w miejscowości Saiasso, leżącej na północno-wschodnich krancach Angoli. W ręce partyzantów dostały się znaczne ilości broni i amunicji. Produkcji sowieckiej Front Wyzwolenia Narodowego Angoli "UNITA" jest wspierany militarnie i ekonomicznie przez USA i RPA. Reżym w Luandzie wspierany jest przez Związek Sowiecki i państwa satelickie. W Angoli jest około 40 tysięcy żołnierzy kubaskich i kilkuset doradców wojskowych z ZSSR i innych państw komunistycznych. Około 70% terytorium Angoli znajduje się pod kontrolą "UNITA".

• **69 osób zginęło w libańskim mieście Tripoli na skutek wybuchu bomby ukrytej w samochodzie** Żadna grupa nie przyznała się do czynu. Policja podała, że około 150

kg trotylu było schowanych w furgonetce załadowanej warzywami, podkreślając, że jest to wszystko co na razie wie o tragedii. W trwającej od 1975 roku wojnie domowej chrześcijan z muzułmanami w Libanie zginęło już ponad 130 000 ludzi.

• **Obrady "ESCAP" w Indonezji** W stolicy Indonezji Dżakarcie odbyła się 10-dniowa 44 konferencja "ESCAP" - Rady Narodów Zjednoczonych ds. Ekonomicznych i Społecznych Azji i Pacyfiku. W konferencji wzięły udział delegacje z 47 państw. "Jednym z najważniejszych elementów gospodarczego rozwoju regionu Azji południowo-wschodniej i Pacyfiku - powiedział prezydent Indonezji Suharto - jest umiejętne wykorzystanie naszego największego bogactwa - ogromnego potencjału siły roboczej i myśli ludzkiej. Właściwe zużytkowanie tych walorów, "naturalnych zasobów" każdego z zainteresowanych krajów, pozwoli na szybką zmianę ekonomicznego oblicza tego rejonu świata. Suharto przypomniał, iż obszar świata od Iranu po Mongolię i od Oceanu Indyjskiego po Ocean Spokojny zamieszkiwany jest przez 2,7 mld ludzi, co stanowi ponad połowę populacji naszego globu. Na konferencji dyskutowano m.in. programy polepszenia systemów szerzenia oświaty powszechnej i szkolnictwa specjalistycznego, wdrażania nowych technologii w przemyśle i rolnictwie oraz wygospodarowania większej liczby miejsc pracy w każdym sektorze gospodarki.

• **Ceausescu w Australii** Przywódca komunistów rumuńskich N. Ceausescu, jako pierwszy szef państwa wschodnioeuropejskiego złożył wizytę w Australii. Celem wizyty było omówienie możliwości wymiany handlowej między obu państwami. Wizyta Ceausescu w Australii spotkała się z demonstracjami. Uczestnicy demonstracji wznosili okrzyki "morderca", "Drakula" itp. W Canberze, by uniknąć spotkania Ceausescu z demonstrantami, jego i żonę wprowadzono do parlamentu bocznym wejściem.

• **Protesty na Uralu** Dziennik komunistycznej młodzieży "Komsomolskaja Prawda" podał, że w miejscowości Niznyj Tagił leżącej w górach Uralu odbyła się demonstracja 10 tysięcy mieszkańców tego przemysłowego ośrodka. Ludność, mimo zabiegów władz zmierzających do niedopuszczenia do manifestacji, zebrała się na centralnym placu Niznego Tagiłu, protestując przeciwko wielkiemu zanieczyszczeniu atmosfery oraz środowiska naturalnego okolicy. Na plakatach niesionych przez demonstrantów można było dostrzec napisy: "Kto jest odpowiedzialny za 54 przypadki porodów martwych płodów w 1987 roku?" Według sprawozdania lokalnej służby

zdrowia - również opublikowanego na łamach "Komsomolskiej Prawdy" - odporność organizmu człowieka na skutek zanieczyszczenia powietrza uległa znacznemu obniżeniu. W ciągu ostatnich 4 lat liczba hospitalizowanych dzieci z powodów choroby serca lub płuc zwiększyła się aż trzykrotnie. Odpowiedzią na powszechne protesty mieszkańców Niznego Tagiłu była decyzja podjęta przez ministra przemysłu metali żelaznych, S. Kołpahowa. Nakazał on zamknięcie w miejscowej hucie wielkiego pieca opalanego koksem. Zakłady metalowe Niznyj Tagił w ciągu roku wypuszczają do atmosfery 629 tysięcy ton trujących związków chemicznych.

• **Uchodźcy wracają do Afganistanu** Sowiecka "Prawda" podała, że z początkiem kwietnia do Afganistanu powróciło 121 263 uchodźców. Podobno - zgodnie z wcześniejszymi obietnicami - kabałski rząd zwraca im skonfiskowaną własność i pomaga w przystosowaniu do normalnego życia. Liczba ta stanowi jedynie 2,5% 5 milionów Afganczyków, którzy zbiegli z ojczyzny od chwili inwazji wojsk sowieckich w 1979 roku. "Prawda" utrzymuje, że zgodnie z porozumieniem zawartym między Gorbaczowem a prezydentem Nadżibem w Taszkencie ZSSR zobowiązał się do pomocy w pokryciu kosztów powrotu repatriantów.

• **Węgierska partia usunęła 4 intelektualistów** Cztery osoby związane z nową organizacją demokratyczną domagającą się rozszerzenia reform demokratycznych usunięto z komunistycznej partii Węgier. Gazety podały, że nastąpiło to na polecenie Centralnej Komisji Rewizyjnej. Intelektualistów wyrzucono za "wyrażanie opinii przeciwnych polityce partii i udział w bezpartyjnych spotkaniach, na których ujawniali swój punkt widzenia". Źródła opozycyjne podały, że chodzi o Krajowe Forum Demokratyczne, powołane do życia we wrześniu ubiegłego roku przez 150 pisarzy, ekonomistów i niektórych członków parlamentu, domagających się pluralizmu politycznego.

• **Wielkanoc w Moskwie** Po raz pierwszy w historii Związku Sowieckiego, telewizja państwowa nadała bezpośrednią transmisję z uroczystości kościelnych upamiętniających zmartwychwstanie paskie (według kalendarza juliańskiego). Uroczystą mszę w moskiewskiej Katedrze Św. Teresy celebrował patriarcha Pimen, głowa rosyjskiego kościoła prawosławnego. Świątynię wypełniły tłumy wiernych. W swym wielkanocnym posłaniu patriarcha przypomniał o przypadającym w roku bieżącym 1000-leciu chrześcijaństwa w Rosji.

ECHO
-TYGODNIK POLSKI
wydają:
Grazyna i Zbigniew FARMUS
adres pocztowy:
51A Thistle Down Blvd.
REXDALE, Ont. M9V 4A6
tel. 743-5706

Redaktor naczelny **Grazyna Farmus**
Dyrektor działu reklamy i dystrybucji
inż. **Zdzisław Wójcik**
REDAKTORZY DZIAŁÓW
Świat, Kanada
Polska **Zbigniew Farmus**
Czytane między wierszami &
Lektury nieobojętne
Karolina Jankowska
Korespondencje z dalekiego kraju
Bolesław Ślesieński
Polityka kanadyjska **dr Tadeusz Pruss**
Wojciech Wojnarowicz

Poradnia Zaufanie **dr Zofia Bończa**
Pokochać kapitalizm
dr Krzysztof Ostaszewski
Apteka Natury **dr Zofia Górnicka**
Horoskop, Kalendarium, korekta
Ewa Rewkowska
WSPÓŁPRACUJĄ
prof. **dr Ewa Brantley**,
Wacław Liebert, **Bogusław Rzepecki**,
Andrzej Stawicki, **Lech Jamka**,
Janusz Pietrus, **S. Cech**,
Adela Dymka, **Darek Barecki**,
Magda, Marek i Koty Czyżyckich

ADVERTISING RATES
DISPLAY ADS \$ 7 00 per col. Inch, FULL PAGE \$ 700,
HALF PAGE \$ 350 00
Classified Ads \$ 4 (up to 25 words) Job Ads FREE
Special minimum 3 months' advertising (12 issues)
1 col 1 1/2 inch \$ 65 00, 2 cols - 1 1/2 inches \$ 130
2 x 3 inches \$ 260 00 photo extra \$ 5 00
SUBSCRIPTION/PRENUMERATA
POŁROČNIA \$ 25.00, RÓČNIA \$ 50 00
dla nowo przybyłych, wg kolejności zgłoszeń (12 numerów) bezpłatna

A CO Z SOWIECKIMI ZBRODNIARZAMI WOJENNYMI?

Prawie cały świat od zakończenia II wojny światowej ściga hitlerowskich zbrodniarzy wojennych. Ściganiem zajmuje się również Kanada, która podpisała np. we wrześniu ub.r. umowę ze Związkiem Sowieckim, Izraelem i Holandią dotyczącą gromadzenia i wymiany informacji oraz dowodów o hitlerowskich zbrodniarzach wojennych.

Ale dlaczego tylko hitlerowskich?

Związek Sowiecki popełnił również cały szereg zbrodni wojennych. W republikach nadbałtyckich na Ukrainie, wobec wielu zamieszkałych na jego terenie mniejszości etnicznych.

Sowieckich zbrodni wojennych nie uniknęła także Polska.

15 kwietnia przedstawiciel środowiska ukraińskiego J. Gregorovich i litewskiego R. Vastokas spotkali się z ministrem sprawiedliwości R. Hnatyshynem, wręczając mu listę 1011 nazwisk Sowieców podejrzanych o popełnienie zbrodni wojennych "a mogących mieszkać w Kanadzie".

Minister podkreślił, że zawarta we wrześniu specyficzna umowa o ściganiu zbrodniarzy hitlerowskich nie wyklucza w żaden sposób ścigania innych zbrodniarzy wojennych.

Może więc odpowiednią listę sporządzi także Polonia.

Przecież deportacje, bicia, torturowanie, masowe rozstrzelanie i głodzenie na śmierć Polaków w czasie II wojny światowej, były to zbrodnie wojenne wykonywane przez konkretnych Sowieców zbrodniarzy.

ZBIGNIEW FARMUS

DEMONSTRACJA ORMIAN W OTTAWIE

Z okazji 73 rocznicy masakry 1,5 mln Ormian przez Turków, przed ambasadą turecką w Ottawie odbyła się demonstracja 1500 Ormian. Stwierdzili oni, że mają żal do premiera Mulrone'ego za to, że nie dotrzymał wyborczej obietnicy z 1984 roku, iż rząd kanadyjski oficjalnie uzna ludobójstwo dokonane na Ormianach.

W dniu 17 kwietnia odbyła się w Toronto doroczna uroczystość dekorowania odznaczeniami osób pracujących społecznie. Złotymi, srebrnymi i brązowymi odznakami odznaczono osoby, które pracowały społecznie powyżej 5 lat. Listę nominacyjną przedstawiły organizacje społeczne. Sporo na liście znalazło się Polaków, choć wielu z nich zabrakło. Nie wszystkie organizacje wiedzą i pamiętają o tej wyjątkowej okazji poszczycenia się naszym polskim dorobkiem.

W uroczystości wzięła udział minister kultury Lily Munro oraz minister obywatelstwa Gerry Phillips.

Uroczystość w Roy Thomson Hall zgromadziła tysiące uczestników i gości.

W przyszłym tygodniu opublikujemy listy nazwisk na litery M-Z. Gratulujemy!

A oto alfabetyczna lista odznaczonych Polaków (Na litery A-L wg informacji otrzymanej z ministerstwa)

Nona Adamska, RCL, Oddział 621 - 15 lat
Maria Babijczuk, RCAFA - Skrzydło Warszawa - 15 lat
R Baranska, RCAFA - Skrzydło Warszawa - 15 lat
Jerzy L. Brzuszkiewicz, TRILLIUM - 15 lat

ONTARIO DZIĘKUJE

Violetta Celejewska-Henderson, Polish Girl Scouts - 15 lat
Kazimierz J. Chan, TRILLIUM - 15 lat
Józef Czołowski, Weteran II Korpusu 8 Armii - 15 lat
Mrs Franciszka Daga, ZPWK - 15 lat
Alina Danelski, Zw. Nauczycielstwa - 10 lat
Stanisław Dubiski, PCAG - 5 lat
Bronisław Dziemianczuk, Skrzydło Warszawa - 15 lat
Zbigniew Farmus, PCAG - 5 lat
Jan Gasztold, Skrzydło Warszawa - 15 lat
Zbigniew Gondek, Związek Weteranów im. Gen. Hallera - 15 lat
Władysław Gotkowski, SPK - 15 lat
Mr Wiesław Gruszczyk, AK - 15 lat
Joseph S. Gurski, RCL - 15 lat
Lech Haiko, AK - 15 lat
Dr Roma Januszewska, Polish Girl Scouts - 15 lat
Mrs Anna Jasinska, RCL No 621 - 15 lat
Mr Andrzej Jaxa-Dębicki, AK - 15 lat
Michał Jozefacki, Weteran II Korpusu - 15 lat
Mrs Jadwiga Jurkszus-Tomaszewska, Pro-

myk - 15 lat
Jan Kluczny, Związek Weteranów, placówka 114 - 15 lat
Maria Krajewska, Stowarzyszenie Inżynierów - 15 lat
Janina Kopcionek, Związek Polaków w Kanadzie - 15 lat
Wanda Kosiewska, RCL, Oddział 621 - 15 lat
Elizabeth Krogulski, Klub Absolwentów Szkół im. A. Mickiewicza - 10 lat

Mrs Eugenia Krupinska, RCL, No 621 - 15 lat
Mr Milo Kubik, Promyk - 15 lat
Mrs Alice Kubik, Promyk - 15 lat
Władysław Kunikowski, PCAG - 5 lat
Aniela Łukasik, Związek Nauczycielstwa Polskiego - 10 lat
Kazimiera Laskowska, RCL, No 621

Dalszy ciąg w następnym numerze

KANADA

BOLESNY BUDŻET

Skarbnik prowincji Ontario Robert Nixon ogłosił budżet na tegoroczny rok fiskalny. Od 2 maja będziemy płacić nie 7%, ale 8% podatku od sprzedaży (retail sales tax). Jest to pierwsza podwyżka tego podatku od roku 1973, kiedy to podniesiono go z 5% na 7%. Podwyżka podatku od sprzedaży przyniesie w ciągu roku do skarbu prowincji dodatkowo 820 mln dol. Ponadto Nixon podniósł m.in. podatek od benzyny bezołowiowej o 1% za 1 litr (do 9,3%) i od benzyny ołowiowej o 4% (do 12,3%). Rząd spodziewa się na wzroście tego podatku dodatkowo 139 mln dol. Więcej będzie się także płacić w Ontario za tytoń i wyroby tytoniowe, alkohol, wino i piwo. Podniesiono także podatek korporacyjny oraz podatek personalny o 1%, do wysokości 51% podstawowego podatku federalnego w roku bieżącym i 52% w roku przyszłym. W sumie podwyżka podatków ma przynieść wzrost dochodu rządu w roku bieżącym o 1 mld 200 mln dol. Nixon podkreślił, że w pięciu prowincjach Kanady podatek od sprzedaży jest nadal wyższy niż w Ontario, a tylko w dwóch prowincjach prowincjonalny podatek personalny jest niższy.

ZMIENIĆ USTAWĘ BANKOWĄ!

Kanadyjskie banki mogą podnieść swe opłaty za obsługiwanie kont bankowych w dowolnej chwili i do dowolnej wysokości - oświadczył przed parlamentarnym Komitetem Finansów rewizor finansowy M. MacKenzie. "Nie ma niczego w federalnej ustawie bankowej co zabrania bankom pobrania opłaty 1000 dolarów za obsługiwanie konta w wysokości 10 dol." MacKenzie powiedział także Komitetowi, że rozumie frustrację posłów bombardowanych skargami klientów banków obciążających ich nadmiernymi kosztami usługowymi. Podkreślił, że w pełni popiera apel o to, aby rząd federalny zmienił Ustawę Bankową w ten sposób, by chroniła ona klienta.

PACYFISTKA CALDICOTT OBJEŻDŻA KANADĘ

Pacyfistka Helena Caldicott, uchodząca za jednego z najważniejszych przywódców pacyfistycznych na świecie objeżdża 13 miast kanadyjskich, propagując idee pacyfizmu i rozbrojenia. Podroz Caldicott sponsorowana jest przez Kanadyjski Związek Pokoju (Canadian Peace Alliance), skupiający ponad 130 grup pacyfistycznych i rozbrojeniowych. Caldicott wstąpiła się w kanadyjskim filmie "If You Love this Planet", gdzie jako narrator scharakteryzowała prezydenta Reagana jako pomyłonego maniaka prowadzącego świat do nuklearnej zagłady. W Toronto, gdzie wystąpiła 24 kwietnia na Uniwersytecie Torontonskim wezwała do rozbrojenia i przekazania pieniędzy na rzecz walki z nędzą i zanieczyszczeniem środowiska. Podkreśliła, że komputery kierujące systemem broni nuklearnej są obecnie takimi samymi zagrożeniami ludzkości jak głupi politycy. Jeden błąd płytki pamięci wartości 40 centów może wywołać wojnę nuklearną. Przed gmachem, w którym przemawiała Caldicott odbyła się demonstracja zorganizowana przez Canadian Coalition For Peace Through Strength. Manifestanci wznosili okrzyki "Caldicott go to Moscow", "KGB needs you" itp. Plakaty żądały zwiększenia wydatków zbrojeniowych NATO popierały rozwój SDI testy z rakietą Cruise na terenie Kanady, itp. Uczestnicy demonstracji podkreślili, że bez doskonale uzbrojonego Zachodu nie ma szans na zachowanie pokoju na świecie.

TRAGEDIA I CUD W BURNABY

W Burnaby, w Brytyjskiej Kolumbii zawałiła się podłoga parkingu znajdującego się nad dużym spożywczym supersamem. 22 samochody i tony betonu spadły do sklepu z wysokości 12 metrów. Zranionych zostało 21 osób, w tym jedna osoba ciężko. Na krótko przed katastrofą w sklepie było

około 900 klientów, ale wielu osobom udało się wybiec ze sklepu, gdy wcześniej nastąpiło pęknięcie rury hydraulicznej i woda zaczęła zalewać sklep. Dave Laberge, policjant z RCMP powiedział, iż fakt, że nikt nie zginął i że więcej osób nie zostało rannych jest cudem.

KANADYJSKIE ZWIĄZKI ZAWODOWE SA FINANSOWANE I INFILTROWANE PRZEZ SŁUŻBY WYWIADOWCZE WROGICH PAŃSTW?

Shirley Carr, przewodnicząca Kanadyjskiego Kongresu Pracy (Canadian Labor Congress), reprezentującego 2,2 mln członków związków zawodowych, spotkała się prywatnie z Reid Mordenem, szefem kanadyjskiej służby wywiadowczej (CSIS - Canadian Security Intelligence Service). Carr powiedziała, że zażądała od Mordena "gwarancji, że jego organizacja nie będzie kontynuowała infiltracji związków zawodowych", i że otrzymała te gwarancje. Carr odmówiła dyskusji na temat tego, dlaczego uważa, że związki zawodowe były infiltrowane przez CSIS i na temat tego, jak daleko penetracja ta sięgała. Rzecznik CSIS G. Cummings odmówił ujawnienia treści rozmowy między Carr a Mordenem. Podkreślił natomiast, że CSIS zostało oczyszczone z zarzutu szpiegowania związków zawodowych. W marcu parlamentarna grupa badająca działalność służby wywiadowczej (The Security Intelligence Review Committee) przedstawiła raport, w którym stwierdziła, że CSIS nigdy nie szpiegowało związków zawodowych. Natomiast przewodniczący grupy Ron Atkey powiedział posłom, że kanadyjskie związki zawodowe są finansowane i infiltrowane przez wroga, zagraniczne służby wywiadowcze.

Kanadyjski businessman Robert Campeau kupił amerykańską firmę "Federated Department Stores Inc." za sumę 6,2 mld dol. Kupno uznał za bardzo dobry interes i powiedział, że robi interesy w USA, a nie w Kanadzie, gdyż USA są ciągle krajem prawdziwych kapitalistów.

ANDREW WITER

POSEŁ DO PARLAMENTU FEDERALNEGO
BIURO OKRĘGU WYBORCZEGO
1673 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A6
Tel 535-6593

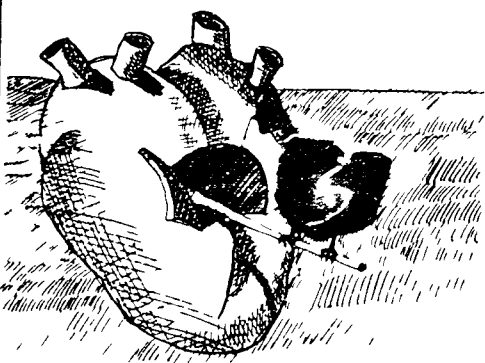
Biuro otwarte poniedziałek - sobota
od 9 00 a m do 5 00 p m lub telefonicznie

WASZ POSEŁ DO PARLAMENTU FEDERALNEGO
Z OKRĘGU PARKDALE - HIGH PARK

POLSKA

• KRONIKA •

• PROF. dr Władysław Markiewicz, wiceprezes PAN, członek PZPR powiedział o nomenklaturze w wywiadzie dla "Tygodnika Kulturalnego" "Jest z pewnością czymś nieprawidłowym, aby 80% kierowniczych stanowisk w kraju obsadzanych było przez członków partii. Nawet przy założeniu, że ponad 2 miliony członków to politycznie i intelektualnie najbardziej dojrzały ludźmi. Zresztą nie wystarczyłoby ich i tak do obsadzenia wszystkich stanowisk w Polsce. Oznacza to po prostu, że nasz system polityczny jest wadliwie zbudowany, bo ludzie o autentycznych uzdolnieniach, gdy podpadają, nie dochodzą do znaczących stanowisk. To należy koniecznie zmienić". • SB i milicja skonfiskowały 22 kwietnia w Głogowie nielegalną drukarnię używaną przez jedno z podziemnych wydawnictw. Zatrzymano w związku z tym 5 osób, które zwolniono następnego dnia. • NA czwartkowym posiedzeniu Sejmu, w dniu 21 kwietnia, poseł Jan Błachny przyznał, że sama władza problemu mieszkaniowego nie rozwiąże. Potrzebny jest wysiłek całego społeczeństwa, dodał poseł. • NA tym samym posiedzeniu minister pracy i polityki socjalnej Ireneusz Sekuła przedstawił rządowy projekt ustawy o zasadach tworzenia zakładowych systemów wynagradzania. Przyznał on, że dotychczasowe zakładowe systemy wynagradzania "zbyt słabo motywują do efektywnego gospodarowania". Sekuła zaproponował nową koncepcję wynagradzania, co ma nastąpić drogą znacznego zwiększenia samodzielności zakładów pracy w prowadzeniu polityki płac. Ale samodzielność poszczególnych zakładów pracy wielokrotnie usiłowano zwiększać na różnych etapach gospodarczych bez większego powodzenia. Miała to być bowiem samodzielność licencjonowana odgórnie, bo na samodzielność oddolną nie zgodzono się, krępując choćby możliwość działania samorządu pracowniczego. Także tym razem propozycja Sekuły wygląda na refren tej samej piosenki. Zwrócił uwagę, że podkreślił on także, że ma to być samodzielność ukierunkowana, zgodna z ogólną polityką finansową władz. • PRACOWNICY glikwickich biur projektowych Grazyna Magiera, Jerzy Łoik, Andrzej Gołazewski i Zbigniew Panczyk - aresztowani w maju 1986 i zwolnieni na mocy amnestii - potracili swoje posady i przegrali rozprawy w sądach pracy. Z prośbą o rewizję nadzwyczajną zwrócili się do ministrów sprawiedliwości oraz pracy i płac, którzy jednak odrzucili ich wnioski. • PŁOCKA Izba Wyrzeczeń odwiedziło w ciągu I kwartału br. 999 osób. • MŁODZI katolicy z Lublina solidaryzując się z zadaniami katolików w Czechosłowacji, domagających się swobod religijnych, wystosowali do nich list otwarty popierający ich walkę. Drugi list otwarty wystosowali do władz czechosłowackich zwracając się do nich o niekrępowanie uczuć religijnych i życia kościelnego w Czechosłowacji. Milicja czechosłowacka 25 marca brutalnie pobiła w Bratysławie uczestników modlitwy w intencji przywrócenia biskupów 10 diecezjom czechosłowackim. W Czechosło-

PRZYMUSOWA PRACA POLAKÓW W ŁAGRACH

Brytyjski badacz Sowietów, Robert Conquest napisał Dla Rosjan ( ) Kołyna jest słowem pełnym grozy, dającym całkowicie porównać się z Oświęcimiem.

Jurij Gałanski, poeta rosyjski, który w wieku 33 lat zginął w sowieckim obozie koncentracyjnym, nazwał łagier "zimnym Oświęcimiem Północy".

Kołyna usmierciła - jak się w sposób przybliżony ocenia - ok. 3 mln ludzi. Ale cała daleka północ ZSRR (od Warkuty do Kołyny) była przez dziesiątki lat rodzajem Treblinky. Tyle że zabijano ludzi nie od razu, ale powoli. "Piece podbiegunowe Oświęcimia" - nazywa to Sołżenicyn. W innym miejscu

Sołżenicyn sucho zauważył: "Nie piece gazowe - brakowało nam gazu".

Informacje te zaczerpnęłam z wydanej przed 5 laty w RFN pracy prof. Andrzeja Kaminskiego pt. "Obozy terroru". Kaminski jest autorem udokumentowanej tezy o zasadniczym podobieństwie między hitlerowskimi obozami koncentracyjnymi a radzieckimi obozami pracy. Ale co najważniejsze - obozy niemieckie były przecież historycznie wtórne w porównaniu z łagrami. Pierwsze wiadomości o łagrach pochodzą już z 1920 r. Wzięto wtedy w nich 50 tys. ludzi. W październiku 1923 r. było 70 tys. więźniów. Od 1922 r. nazwa "obóz koncentracyjny" została w ZSRR oficjalnie

zarzucona i wkrótce mówiło się już tylko - o "zakładach pracy poprawczej" albo o "obozach specjalnych".

Dokumenty niemieckie, które po wojnie wpadły w ręce aliantów ujawniły, że jak wielkim zainteresowaniem rząd niemiecki obserwował i studiował niemiecki system pracy przymusowej. Himmler był podobno jednym z najlepszych znawców tego systemu. Polecił zbierać dokładne informacje na ten temat - jako że w Niemczech hitlerowskich mało o tym początkowo wiadano.

Ale wzajemne oddziaływanie szło i w przeciwną stronę. Sołżenicyn opisuje, że ok. 1937 r., a więc wkrótce po tym, gdy w Niemczech system obozowy udoskonalono, w Rosji nastąpiła reorganizacja łagrów. Reżym ich zaostrzono, zniesiono niektóre istotne przywileje dla więźniów, rozliczanie wynagrodzenia i tak dalej. Dotychczasowy, raczej pobieżny nadzór został też zaostrzony, personelowi strażniczemu przydzielono psy do pilnowania. Sołżenicyn konstatuje: "Obozy przybrały wreszcie całkowicie nowoczesną, znaną nam postać". I w tej już postaci poznali je Polacy.

Oblicza się, że po 17 września 1939 r. z dawnych wschodnich ziem Rzeczypospolitej wywieziono w głąb Rosji 1,5 mln do 2 mln mieszkańców. Dokładnie ilu, nie wiadomo, bo nikt ich nie liczył. Setki tysięcy trafiły do łagrów. Dziesiątki tysięcy zmarło, część w drodze, część na nieludzkiej ziemi, od głodu, mrozu i pracy nad siły.

W tygodniku "Polityka" ukazał się list, z którego fragment już raz cytowaliśmy. Brzmi tak: "Jaką winą było tych ludzi, że ich masowo wywozono w głąb Związku Radzieckiego, osadzając w obozach, skazując na ciężkie roboty i niewolnicze życie?" Autor listu przypomina losy córki Jana Kasprowicza, którą z dwójkiem dzieci wywieziono ze Lwowa na Syberię do roboty lesnych, gdzie musiała pracować na równi z mężczyznami, dźwigając ciężary ponad siły.

W innym krajowym tygodniku, mianowicie łódzkim "Odgłosach" znalazłam bardzo ważną dokumentację - ważną dlatego, że pochodzi z tomu wspomnień funkcyjnego dziennikarza PRL, który opisuje swój pobyt w ZSRR czasu wojny i pobyt w łagrze sowieckim i przedstawia to w lekkim, wesołym sposobie, jakby obozowe życie składało się z dowcipów i zgrywy. Jednakże w ostatnim odcinku tych wspomnień dodaje, że jeden ze znajomych zakwestionował jego opis. "Jacyś w obozie rybickim, gdzie więźniowie pracowali przy budowie elektrowni. Uznał ten obóz raczej za sanatorium i zawołał - cytuję: "Mysmy dostawali po 300 gramów chleba za całodzienną pracę w kopalni".

Autor drukowanego w "Odgłosach" pamiętnika w następujący sposób wyjaśnia, dlaczego w kopalniach życie i praca były mordercze, cytując: "Ów znajomy został aresztowany po zakończeniu wojny za przynależność do Armii Krajowej i mimo że walczył z hitlerowskim okupantem z bronią w ręku i przelewał krew, skazano go na 15 lat, zesłano pod koło podbiegunowe do Warkuty. Taki los spotkał wielu Polaków".

Przytoczyłam te dwie wspomnieniowe wypowiedzi, z "Odgłosów" i z "Polityki", by pokazać, że na fali sterowanego odgórnie zamazywania białych plam, również siłą rzeczy i prawda wychodzi na jaw, na powierzchnię. Tak było - taki los spotkał wielu Polaków. Niewolnicza, przymusowa praca

Dokonczenie na str. 8

LIST KORNELA MORAWIECKIEGO

KORNEL MORAWIECKI wystosował list z więzienia do Generała Jaruzelskiego. Tekst listu przekazał Darek Olszewski, przedstawiciel Solidarności Walczącej w USA.

Panie Generale!

Sprawa z jaką zwracam się do Pana, jest na pozór błaha, lecz znamienita. Szczerze mówiąc, nie obiecuję sobie wiele po Pańskiej interwencji (Obym się mile rozczarował).

Listem tym chciałbym się przyczynić do oczyszczenia atmosfery stosunków pomiędzy komunistami a ich politycznymi przeciwnikami w Polsce.

Piszę do Pana jako do przywódcy dyktatorskiej partii, która rządzi tu nieprzerwanie od bez mała 44 lat.

Piszę jako przewodniczący konspiracyjnej, z konieczności, organizacji Solidarności Walczącej, której jednym z celów jest pozbawienie Pana i Panskiej partii władzy w kraju na rzecz rządów demokratycznych. Czy muszę Panu tłumaczyć dlaczego? Jesteście uzurpatorami z obcego nadania. Na waszych rękach jest krew tysięcy patriotów zamordowanych w 40-tych i 50-tych latach pod osłoną i przy współudziale Sowietów. Przy tym rządzącie złe, co widać wszem i wobec.

44 lata waszych rządów opóźniło rozwój naszego kraju w stosunku do niekomunistycznych krajów na świecie. Dzisiaj średnia płaca realna w Polsce jest niższa niż w 1946 roku. Fakt nie spotykany nigdzie poza tzw. socjalistycznym obozem. Przy tym fałszujecie historię i okłamujecie społeczeństwo. Przykład aż nadto wymowny - to Katyn.

A co stało się z oficerami, lekarzami i naukowcami z obozów w Ostaszkowie i Starobielsku, ponad 200 tys. szeregowych jenców wziętych do radzieckiej niewoli po 17 września 1939 roku? Ile setek tysięcy wywiezionej w czasie wojny szeroko pojętej inteligencji polskiej pozostało na wieczność na Syberii i w Kazachstanie. Mówicie "Białe plamy".

Nie białe, tylko czerwone plamy, które usiłowaliście pokryć całunem kłamstwa i zapomnienia. I czynicie tak nadal. Teraz, u schyłku XX wieku, u progu rodzącej się globalnej cywilizacji informatycznej, wasza Służba Bezpieczeństwa konfiskuje i nie dopuszcza książek i wydawnictw nie po waszej myśli.

Niezależni wydawcy i kolporterzy są przez was ścigani, skazywani na grzywny i aresztowani. Przy tym, wasze sumienie, a szczególnie Pańskie sumienie, Generale, obciąża

zdrwienie wielkiego ruchu ludzi pracy w Polsce, szanse na pokojowe odrodzenie NSZZ Solidarność.

Odebraliście ludziom nadzieję. Prózne i niewiarygodne są wasze kolejne próby reform bez wolności i Solidarności.

Dla powyższych, bynajmniej nie w pełni przytoczonych powodów, my, członkowie Solidarności Walczącej jako nasze prawo i obowiązek traktujemy dążenie do pozbawienia was władzy nad Narodem.

Mielście czas namnożyć własnych, pisanych praw i ustaw, włącznie z wpisaniem swej przewodniej roli do Konstytucji. Mieście choć tyle uczciwości i odwagi, żeby podług tych waszych praw sądzić swych jawnych przeciwników politycznych.

Przez prawie 6 lat, od 13 grudnia 1981 roku, ukrywając się, redagowałem podziemne czasopismo, uczestniczyłem w pracach podziemnych struktur Solidarności, a zwłaszcza w budowie Solidarności Walczącej. Jej zasady, ale i zwłaszcza metody działania od początku otwarcie publikowane, zostały ujęte w programie ogłoszonym w czerwcu ubiegłego roku.

Byliśmy nieustannie tropieni i nękani przez Służbę Bezpieczeństwa. W końcu wpadłem w ich i w wasze sieć. Wiem, dlaczego mnie teraz aresztowaliście i za co. Wy też wiecie. Ale oskarżony jestem o co innego. Preparuję się fikcyjne dowody mego udziału w przemyśle, zagrożonym karą do 10 lat więzienia. Po co na siłę robi się ze mnie kryminalistę?

Zwracam się do Pana o interwencję w tej sprawie. Sądźcie mnie za to, co zrobiłem i skazcie na ile chcecie, lub trzymajcie bez sądu, pod kluczem.

I tak moją mizerną kondycję więźnia uważam za lepszą od Panskiej, Panie I Sekretarzu, gdyż stoję po stronie prawdy.

Z ludzką zyczliwością
i z ideowym dystansem
przewodniczący Solidarności Walczącej
KORNEL MORAWIECKI

P.S. Obawiając się, czy ten list dojdzie do Pana, poprzez władze więzienne, będę starał się nadać mu charakter listu otwartego. 12 kwietnia 1988

POGOTOWIE STRAJKOWE W HUCIE "STALOWA WOLA"

Załoga huty "Stalowa Wola" wystąpiła z postulatami podwyżek płac w celu zrehabilitowania wzrostu cen. Jak podają korespondenci zachodni, w hucie w dniu 26 kwietnia odbył się wiec z udziałem ponad 4000 pracowników, celem przedyskutowania żądań. Agencja Associated Press cytując wypowiedź działaczki "Solidarności" Ewy Kaberna, która powiedziała, że postanowiono ogłosić pogotowie strajkowe i przygotować się do strajku powszechnego. Dodała ona jednak, że nie wie kiedy strajk może się rozpocząć. W ubiegły czwartek, 21 kwietnia, odbył się wiec przed budynkiem dyrekcji z udziałem około 5000 pracowników huty. Załoga domagała się wówczas podwyżki płac o 20 tys. zł miesięcznie.

PROJEKT POROZUMIENIA MIĘDZY WATYKANEM A PRL

Metropolita poznański arcybiskup Jerzy Stroba powiedział, że praktycznie biorąc opracowano projekt porozumienia między Stolicą Apostolską a rządem PRL. Arcybiskup Stroba wypowiedział się w piątek 22 kwietnia wieczorem, po powrocie z Watykanu gdzie uczestniczył w pracach mieszanej komisji Episkopatu Polski i Rady d/s Publicznych Kościoła. Metropolita poznański wyjaśnił, że porozumienie ma formę konwencji, czyli nie usiłuje rozwiązać wszystkich kwestii spornych pomiędzy Kościołem a rządem w Warszawie. Rozmowy między Episkopatem Polski a Radą d/s Publicznych Kościoła stanowią pierwszą fazę rokowań. W drugiej przewiduje się rozmowy między Stolicą Apostolską a rządem PRL. Delegacja Episkopatu Polski uczestnicząca w rozmowach przebywała w Rzymie w składzie sekretarz Episkopatu, arcybiskup Bronisław Dąbrowski, jego zastępca Jerzy Dąbrowski, rzecznik prasowy Episkopatu ksiądz Alojzy Orszulik oraz arcybiskup Stroba. Źródła dobrze poinformowane podają, że nawiązanie stosunków dyplomatycznych między Watykanem a PRL może nastąpić pod koniec tego roku.

ZATRZYMANIE FRASYNIUKA, DŁUŻNICKIEGO I WILMANOWSKIEJ

Milicja zatrzymała w sobotę, 23 kwietnia trzech działaczy "Solidarności" Władysława Frasyniuka, Jerzego Dłużnickiego i Stefanię Wilmanowską. Informując o tym, korespondenci prasy zachodniej podają, że Frasyniuka zatrzymano w jego mieszkaniu we Wrocławiu, Dłużnickiego w Łodzi, a Wilmanowską w Gorzowie. Koła opozycyjne w Warszawie poinformowały zachodnie agencje, że w Poznaniu na przesłuchania wezwano Janusza Pałubickiego. Nie został on jednak zatrzymany. Władze nie podały powodów zatrzymania. Korespondenci przypominają, że czworo działaczy "Solidarności" wchodzi w

STRAJK PRACOWNIKÓW KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ W BYDGOSZCZY

W Bydgoszczy rozpoczął się w poniedziałek 25 kwietnia strajk pracowników komunikacji miejskiej. Pierwsze wiadomości o tym przekazał dziennikarze zachodni. Następnie rzecznik rządu PRL Jerzy Urban oświadczył, że pierwsza zmiana pracowników komunikacji miejskiej odmówiła podjęcia pracy. Nie umiał on wyjaśnić, ilu pracowników strajkuje, powiedział jednak, że 229 autobusów i 60 tramwajów zostało unieruchomionych. Rzeczniczka władz wojewódzkich w Bydgoszczy powiedziała, że wiele czasu może upłynąć zanim władze rozwiążą ten problem. Dodała ona, że większość mieszkańców Bydgoszczy musiała się w poniedziałek udać do pracy na piechotę. Rzeczniczka oficjalnych związków zawodowych w Bydgoszczy oznajmiła, że delegacja pracowników rozpoczęła rozmowy z przedstawicielami władz miejskich i wojewódzkich w poniedziałek przed południem. Strajkujący według rzeczniczki wysunęli listę 10 żądań. Oprócz żądań podwyżki płac, pracownicy bydgoskiej komunikacji miejskiej mają domagać się także zmian w kierownictwie oraz lepszego sprzętu. Przewodniczący "Solidarności" Lech Wałęsa poinformował agencję AP, że rozpatruje ewentualny wyjazd do Bydgoszczy. Wałęsa dodał, że jeśli strajk potrwa "Solidarność" go poprze. Jerzy Urban oraz inne źródła nie wykluczają, że strajk w Bydgoszczy mógł być wywołany wywiadem opublikowanym w piątek w tamtejszej gazecie, w którym kierownik komunikacji miejskiej odrzucił żądanie podwyżki płac pracowników i skrytykował ich pracę.

Z ostatniej chwili. Po 12-godzinym strajku pracownicy komunikacji miejskiej w Bydgoszczy uzyskali podwyżki płac. Oto bardziej szczegółowe informacje. 12 godzin trwał w Bydgoszczy strajk pracowników komunikacji miejskiej. Strajkujący domagali się podwyżki płac, poprawy warunków pracy, a także usunięcia dyrektora zakładów, który obraźliwie wyrażał się publicznie o swych podwładnych. Po trzech rundach rozmów z władzami miejskimi i wojewódzkimi osiągnięto częściowy kompromis przyznający pracownikom podwyżki z 83 zł do 135 zł za godzinę. Inne żądania strajkujących mają być rozpatrzone w późniejszym terminie. Żądania strajkujących w Bydgoszczy poparli także

pracownicy zakładów komunikacyjnych w pobliskich Chojnicach i Inowrocławiu. W Bydgoszczy na czele akcji strajkowej stał 30-letni Krzysztof Wojt, kierownik autobusowy, członek PZPR i przewodniczący zakładowej organizacji oficjalnych związków zawodowych. Korespondenci donoszą, że pracowniczy protest zaskoczył zarówno władze jak i organizację "Solidarności". W Bydgoszczy został na krótko zatrzymany przez milicję miejscowy działacz "Solidarności" Jan Rulewski (przypominamy tekst Rulewskiego, zatytułowany "Bydgoszcz", napisany specjalnie dla "Echa", zamieszcziliśmy w poprzednim numerze).

Z ostatniej chwili. ROKOWANIA W NOWEJ HUCIE

W Nowej Hucie trwają rokowania między komitetem strajkowym złożonym z 7 osób a dyrekcją. Na czele komitetu strajkowego stoi Władysław Sitkowski z OPZZ. Dyrekcję reprezentuje dyr. Eugeniusz Pustówka.

ŻYC, NIE UMIERAĆ

W kwietniowym numerze polskiego magazynu Veto ukazał się zbiór listów klientów zakładów pogrzebowych pod wspólnym tytułem "Przy mogile". Autorzy listów skarżą się na katastrofalny wzrost cen usług pogrzebowych. Jeden z listów zamieszczamy poniżej, może okazać się interesujący także dla tych, którym pogrzeb w ojczyźnie wydaje się tani.

W 1983 zmarł mój ojciec i wówczas wraz z matką wykupiliśmy poczworny grobowiec na Cmentarzu Komunalnym "Firlej" w Radomiu. Ceny pogrzebu nie były jeszcze tak wysokie, jak teraz. Za miejsce na cmentarzu, w kwatery grobów murowanych, zapłaciłmy 3 tys. zł za pochowanie zwłok — 400 zł, wykonanie grobu dwupoziomowego poczwornego (bez nagrobka) kosztowało 52 300 zł, niesienie krzyża — 140 zł. Łącznie więc w 1983 pogrzeb ojca kosztował około 65 tys. zł wraz z wykupieniem grobowca. Natomiast 4 lutego 1988 zmarła moja matka i chciałbym również przedstawić kilka cen za usługi związane z pogrzebem zaznaczając, iż grobowiec miałem już wykupiony i nie ponosiłem kosztów jego budowy. Wszystkie ceny pochodzą z rachunków, jakie otrzymałem w Miejskim Przedsiębiorstwie Usług Komunalnych w Radomiu.

Rachunek I.

1 pochowanie zwłok	— 2150 zł
2 demontaz grobu	— 7995 zł
3 akcent katolicki	— 2670 zł
4 kontrola grobu	— 458 zł

Rachunek II.

1 trumna	— 16360 zł
2 płótno	— 3037 zł
3 tabliczka	— 350 zł
4 autokarawan	— 1460 zł
5 załobnicy etatowi	— 2060 zł
6 odwiezienie trumny (z zakładu do domu)	— 1900 zł
7 doniesienie trumny (od bramy cmentarza do grobu)	— 3910 zł

Mam duże zastrzeżenia do cen poz. 2, 3, 4 z rachunku pierwszego, ponieważ za zdjęcie dwóch płyt i ponowne położenie przy użyciu około 5 kg cementu oraz odrobiny piachu pobrano 7995 zł. Ponadto płyty ułożono niedbale, jedną trochę uszkodzono i nie zacementowano w dniu pogrzebu, tylko dopiero po paru dniach — na moją interwencję (tak więc z bezpieczeństwem — nie najlepiej) „Akcent katolicki” to niesienie krzyża. Cena wzrosła ze 140 zł (1983) aż do 2670 zł. Kontrola grobu w ogóle nie było. Grobu wewnątrz nie wybiłkowaliśmy, choć powinniśmy to zrobić (pieniądze wzięli!).

W rachunku drugim raz mnie pozycja „2” (płótno). Kupując prywatnie, płacę jedną cenę za trumnę i płótno, tu zaś wyszczególniono koszt płótna (było go w dolnej części trumny około 2,5 m). W sklepie zapłaciłbym za to 1375 zł (licząc po 550 zł za metr), dlaczego więc wzięli aż 3037 zł? Innych pozycji nie będę już komentował.

Pogrzeb 4 lata temu (z wykupieniem grobowca) kosztował tyle, ile teraz kosztuje bez grobowca. Istny rozbój!

POLSKA

• KRONIKA •

wacji krąży również list-petycja żądający od władz zaprzestania represji religijnych. Pod petycją podpisało się już 400 000 osób. • W PRL jest 16 miejscowości o nazwie Ameryka, 5 Paryżów, 4 Wenecje, 3 Rzymy, 2 Malty, a ponadto Algier, Bagdad, Florencja, Drezno, 10 miejscowości o nazwie Czechy, 3 Szkocje, i jedna Hiszpania. Jak zauważa "Kurier Podlaski" — wszędzie jest tak samo. • W URZĘDZIE Wojewódzkim w Kielcach ustawiono automat, który po naciśnięciu guzika ma wyrzucać kartki z numerami pokojów, w których petenci mają załatwić daną sprawę. W praktyce automat wyrzuca tylko czyste kartki. • W JEDNEJ z gdąskich szkół przed gabinetem lekarskim nagle zaroilo się od przygarbionych dziwnie powykęcanych uczniów. Nagle okazało się, że szkoła jest zbiorowiskiem pokurczy, a wszystko dlatego, bo ogłoszono, iż cierpiący na wady postawy będą otrzymywali skierowania na basen kąpielowy. Lekarz przymknął oczy na jawną symulację i wystawiał skierowania, bo też Polak i katolik wie, że aby się w PRL dostać na basen, trzeba mieć plecy mocne, albo krzywe. • KROŚNIENSKIE Fabryki Mebli niepokoją się stałym zmniejszaniem się zapasów surowców. Ze Szczecinka nie dowożą płyt na elementy do mebli kuchennych, z kombinatu PPD "Ustianowa" nie przychodzi tarcica. Słowem brak drewna, chociaż region krosniński określa się jako "zagłębie drzewiar-skie". • OD PIĘCIU lat toczy się proces z powództwa cywilnego Krystyny Kolasinskiej przeciw stołecznemu USW. W 1981 r. podczas milicyjnego szturm na studentów strajkujących w Wyższej Oficerskiej Szkole Poznańnictwa K. Kolasinska — pracownica tej szkoły — została pobita do nieprzytomności. Doznała wstrząsu mózgu i od wyjścia ze szpitala utrzymuje się wraz z dorastającą córką z głodowej renty. W 1983 r. wystąpiła o odszkodowanie, jednak odtąd zaden przedstawiciel SUSW (Stołecznego Urzędu Spraw Wewnętrznych) nie zjawił się na kolejnych rozprawach. Powódka nie może też wystąpić o zatrudnienie, ani podwyżkę renty, gdyż potrzebne do tego dokumenty aż do końca rozprawy muszą się znajdować w aktach sprawy. • DR LESZEK Zaleski z Torunia, nauczyciel fizyki z 24-letnim stażem, został zwolniony z pracy w 1983 r. przez komisję dyscyplinarną z przyczyn politycznych. W 1986 r. był jednym z oskarżonych w procesie torunskiego Radia "S". W styczniu 1987 r. kuratorium poinformowało go o zatartu kary i odtąd dr Zaleski bezskutecznie szuka pracy w szkole. Jesienią kuratorium oświadczyło, że z przyczyn niezależnych nie może rozpatrzyć w terminie jego podania o zatrudnienie.

Opracowano według informacji Radia Wolna Europa, Biuletynu Informacyjnego Solidarności, Reutera, oraz miesięcznika Kontakt.

MIŁOŚĆ I PATOLOGIA

W numerze świątecznym zamieściliśmy tekst księdza Jandziszaka ze Świdnicy, referujący koncepcję pedagogiczną Brata Alberta. Koncepcja ta, jak dowodzi Jandziszak, może być bardzo użyteczna w likwidowaniu współczesnych objawów patologii społecznej. Dzisiaj prezentujemy główne problemy polskiej patologii społecznej.

Nie trzeba wczytywać się w literaturę naukową, nie trzeba przeprowadzać specjalnych badań socjologicznych, ale dla naszego użytku, dla prostego stwierdzenia, że i w naszym ustroju są ludzie, którzy potrzebują pomocy, wystarczy migawka z telewizji prezentowana przy okazji jakiejś akcji milicyjnej, widok melin, pijanych tam ludzi, leżących pijanych mężczyzn na ławkach w parkach lub gdzieś pod płotem, widok zabiedzonych dzieci w mieszkaniach alkoholików, w mieszkaniach ludzi z marginesu społecznego. Na ulicy baczny obserwator może dostrzec grupki młodzieży, i nie tylko młodzieży, która zazywa narkotyki.

Są ludzie w naszych miastach, zwłaszcza w miastach większych, w okręgach przemysłowych, którzy potrzebują pomocy. Stwierdzenie, że dzisiaj każdy człowiek ma rentę, że jest opieka społeczna, w praktyce życia jest tylko pozornym rozwiązaniem problemu. Bo i nie wszyscy mają rentę, a i tym którzy mają nie zawsze ona wystarcza do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, nie o każdym potrzebującym pomocy jest informowana opieka społeczna, a w wielkich aglomeracjach miejskich nie wszyscy są ujęci w charytatywne kartoteki parafialnych. Bywa i tak, że nawet stosunkowo wysoka renta nie rozwiązuje problemu, bo potrzebna jest pomoc człowiekowi, który jest chory np. alkoholik, narkoman, potrzebna jest pomoc człowiekowi, który znalazł się na marginesie życia społeczeństwa.

O tych problemach czytamy w książkach i publikacjach poświęconych zagadnieniom patologii społecznej. Mówiąc o patologii społecznej mamy na myśli pewne zjawiska jako formy społecznie nieakceptowanych zachowań występujące w pewnej izolacji od głównego nurtu życia społeczeństwa i jego przemian.

Dzisiaj autorzy są zgodni, a potwierdzają to liczne badania, że zjawiska patologii społecznej są ściśle powiązane z procesami rozwojowymi społeczeństwa.

Przez patologię życia społecznego, lub inaczej - przez rozważania o negatywnej dewiacji społecznej - należy więc rozumieć refleksje nad objawami i przyczynami powstawania i istnienia problemów społecznie szkodliwych oraz nad środkami zaradczymi wobec nich stosowanymi.¹¹⁾

W opublikowanej w 1976 r. pod redakcją Adama Podgóreckiego pracy zbiorowej Zagadnienia patologii społecznej, zostały omówione następujące zjawiska patologiczne: alkoholizm, narkomania, samobójstwa, dewiacje seksualne i przestępczość seksualna, prostytucja, społeczne niedostosowanie dzieci nieletnich i młodzieży, zabójstwa i inne przestępstwa przeciwko życiu, przestępczość gospodarcza, ogólne problemy przestępczości oraz rozwody.

Wydaje mi się, że są to te dziedziny życia, które dzisiaj trzeba otoczyć szczególną troską, a Towarzystwo Pomocy im. Adama Chmielowskiego ma tu szerokie pole do działania. Ja bym tylko uzupełnił jeszcze o problematykę troski o starych ludzi, samotnych i chorych oraz opiekę nad samotnymi kobietami - matkami, a zwłaszcza nad młodymi matkami - dziewczynami.

Wiedza nasza z zakresu patologii społecznej jest bardzo fragmentaryczna i wiele bardzo interesujących badań szeregu zakładów i katedr, wyższych uczelni, instytutów resortowych oraz specjalnych

placówek badawczych nie jest publikowanych i są dostępne tylko wąskiemu gronu osób.

W referacie pragnę tylko zasygnalizować fakt, że w naszej społeczno-politycznej rzeczywistości występują zjawiska patologiczne, że jest wiele problemów, które trzeba rozwiązać, wielu ludzi, którym trzeba pomóc. Pragnę zasygnalizować pewne problemy, ażeby mocniej podkreślić twierdzenie, że powstanie społecznego ruchu pomocy tym najbardziej potrzebującym, nie jest tylko jakimś "hobby" pewnej grupy ludzi, ale że jest koniecznością społeczną, a nasz udział w pracy tego stowarzyszenia jest naszym moralnym obowiązkiem.

Alkoholizm

Alkoholizm jest jedną z największych bolączek naszego życia. Alkoholizm lub inaczej mówiąc choroba alkoholowa rozwija się w miarę upływu czasu i narastania intoksykacji od picia towarzyskiego przez picie symptomatyczne i problemowe wiedzie do picia nałogowego, doprowadza do uszkodzeń organicznych i zaburzeń psychicznych.¹²⁾ Prof. A. Kempański opracował nawet typologię stylów picia alkoholu.¹³⁾ Wyroznili on pięć następujących wzorów picia:

1. neurasteniczny alkohol traktuje się jako środek na zmęczenie, zmęczenie i rozdrażnienie,

2. kontaktywny alkohol traktuje się jako sposób zmniejszenia dystansu wobec innych, przełamania poczucia osamotnienia i izolacji,

3. dionizyjski alkohol traktowany jest jako środek pozwalający oderwać się od szarej rzeczywistości, dający przeżycia niezwykłe, oświecenia,

4. heroiczny alkohol służy jako środek zapewniający poczucie mocy i znaczenia,

5. samobójczy uważa się, że alkohol daje zapomnienie tego, co boli i doskwiera.¹⁴⁾

W Polsce aktualnie konsumpcja alkoholu związana jest głównie z rytuałami życia

towarzyskiego i dominuje głównie wzór picia dionizyjski - zwłaszcza wśród młodzieży, oraz heroiczny i samobójczy.

Z badań ankietowych dowiadujemy się, że ponad 50% dorosłych mieszkańców kraju pije wódkę - pije ją każdorazowo w nadmiernych ilościach. Ciekawe światło na tę problematykę daje obliczenie wskaźnika alkoholu na 1 mieszkańca.¹⁵⁾

Wódki czyste i gatunkowe w przeliczeniu na alkohol 40 proc. (w litrach)

1960 - 5,9, 1970 - 8,2, 1975 - 11,4, 1980 - 14,9

Wina i miody pitne (w litrach)

1960 - 4,5, 1970 - 5,7, 1975 - 7,5, 1980 - 10,1

Piwo (w litrach)

1960 - 22,8, 1970 - 31,6, 1975 - 36,8, 1980 - 30,4

W ostatnich latach gwałtownie zaczęła wzrastać liczba melin, gdzie o każdej porze dnia i nocy można kupić alkohol, wzrosła też liczba bimbrowni.

Wino własnej produkcji, "uśmiech sołtysa" czy "księżycówka" dziś są stałymi gośćmi na stołach w wielu polskich domach. Bimber pędzą i piją dziś robotnicy i urzędnicy, chłopcy i pracownicy nauki.

W początkach lat siedemdziesiątych około 800 tys. osób dziennie przekraczało w Polsce próg nietrzeźwości, dziś ta liczba przekracza milion. Jeśli w początkach lat siedemdziesiątych były w Polsce 2 miliony ludzi nadmiernie pijących, to dziś, zdaniem niektórych, jest ich około 5 mln. Jak wykazały badania zagraniczne, jeden alkoholik wciąga w orbitę swoich spraw, wciąga i komplikuje życie 4 osobom.

Niektórzy z tych alkoholików wpadają w skrajną nędzę i lądują niekiedy na przysłówiowym bruku. Może w dalszej przyszłości Towarzystwo Pomocy im. Adama Chmielowskiego podejmie się tworzenia ośrodków leczenia alkoholików, dziś natomiast problemem palącym jest los tych, którzy pozbawieni dachu nad głową, usunięci ze swoich domów, pozbawieni pracy krążą po ulicach miast i wiosek - piją denaturat i wódkę, rozpuszczalnik i wodę kolonską, śpią w parkach i rozpadających się

domostwach, po piwnicach, stodołach, którzy uciekają się do przestępstw, kradzieży, napadów i włamań, aby zdobyć środki na alkohol, aby zaspokoić pragnienie głodu. Każdy z tych nędzarzy jest też człowiekiem i nie wolno nam obojętnie przechodzić wobec dramatu, jaki ci ludzie przeżywają.

Narkomania

W Polsce występuje tzw. narkomania zamiennikowa, która polega na stosowaniu najrozmaitszych "zamienników" takich klasycznych środków jak morfina, haszysz czy opium.

Naukowcy podejmują próbę wyjaśnienia zjawiska narkomanii w Polsce poprzez odniesienie do różnych teorii. W opublikowanym w Studiach Socjologicznych artykule pt. Socjologiczne aspekty narkomanii, M. Latoszek, P. Ochman, i Koziół-Bielska pokusili się o zrekonstruowanie najważniejszych teorii występujących w różnych artykułach.

Oto ich propozycja.

1. Zazywanie narkotyków jest odpowiedzią na lęk, problemy egzystencjalne,

2. Narkotyzowanie się pozostaje w ścisłym związku z brakiem rozpoznania celu i sensu życia na skutek utraty wiary w Boga,

3. Odurzanie masowe jest wynikiem kryzysu współczesnej cywilizacji technicznej. Można tu wyróżnić kilka wersji:

a) narkomania występująca na bazie ruchów młodzieżowych,

b) jako forma ucieczki od konfliktów społecznych,

c) nadużywanie środków narkotycznych tłumaczone rozkładem więzi społecznych i zachowaniem tradycyjnych wartości na wskutek wzrostu industrializacji i urbanizacji.

4. Istnieje typ osobowości predysponowany do zazywania narkotyków.¹⁶⁾

Trudno mi udzielić konkretnej wypowiedzi, ile mamy u nas narkomanów. Jest ich na pewno stosunkowo dużo. Jedni

Patologia społeczna zdarza się wszędzie. Oto zdjęcie archiwalne, wykonane w polskiej dzielnicy, na ulicy Roncevalles. Niektórzy twierdzą, że zjawiska patologii społecznej przenieszone są przez emigrantów z Polski na tutejszy grunt. I rzeczywiście na żadnej chyba ulicy w mieście nie spotkamy tylu podchmielelonych rodaków.

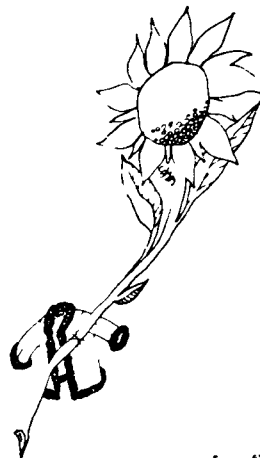
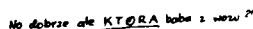
Czas przerwać fałszywą zmowę milczenia, już płacimy wielką cenę, że problem narkomanii w naszej rzeczywistości był tematem zakazanym. Wyrazem przerwania tej zmowy jest powstanie Młodzieżowego Ruchu na Rzecz Przeciwdziałania Narkomanii Monar

Prostytucja to też jeden z drażliwych problemów naszej rzeczywistości. Liczba kobiet uprawiających w Polsce zawodowo prostytucję nie jest dokładnie znana. W kartotekach milicyjnych figurują tylko te, które weszły w konflikt z prawem. W 1960 r. liczba prostytutek znanych MO wynosiła ok. 7000, w 1965 r. ponad 8000, a w 1970 r. ponad 10 000¹⁷. Nie dysponuję danymi, ile ich jest aktualnie, ale w zależności od tego, jak będziemy rozumieli to pojęcie, jakie kryteria będziemy stosowali przy ustalaniu, czy ktoś uprawia prostytucję, czy nie uprawia, to chyba ich liczba będzie się wahała w granicach 50 - 100 tys. Jeśli ktoś wnosi zastrzeżenie do tej liczby, to gdy uwzględnimy te kobiety, które taką drogą "dorabiają" do skromnej pensji, bądź takie dziewczęta i kobiety, które wykorzystują szansę krajowego, czy zagranicznego klienta, aby kupić sobie modne "szałowe" ciuchy, to cyfra ta absolutnie nie jest zawyżona.

Jeśli do tego dodamy, że przeciętny wiek dziewcząt zaczynających uprawiać prostytucję wynosi 17 - 18 lat, a odsetek młodocianych prostytutek (do 25 lat) wynosi ok 30-40% ogółu znanych milicji kobiet uprawiających prostytucję, jeśli dodamy że praca resocjalizacyjna mająca pomóc kobietom będącym prostytutkami w zerwaniu z dotychczasowym trybem życia - prawie że nie istnieje, bo opiera się wyłącznie na działalności Milicji Obywatelskiej, a żadna z instytucji państwowych, czy społecznych nie podjęła się obowiązku pomocy tej grupie ludzi "społecznego uzdrowienia ofiar prostytucji" jak głosi Art. 16 Konwencji w sprawie zwalczania handlu ludźmi i eksploatacji prostytucji, to nie potrzeba tu nikogo przekonywać jak wielkie pole działania na tym odcinku otwiera się przed Towarzystwem Pomocy im Adama Chmielewskiego

Ciąg dalszy nastąpi

17) Cyt. za M. Jasinska Problematyka prostytucji w Polsce, w Zagadnienia patologii społecznej dz. cyt. s. 438

Czy mówisz po peerelsku ?

Przyznam szczerze, że opinia ta nie przypadła mi do smaku, a to nie dlatego bym język polski uważał za świętość, której nie wolno kłaść, tylko dlatego że sąd ten jest po prostu niesprawiedliwy. Język nasz posiada parę tuzimów homonimów takich np jak "para", "miesiąc", czy "masa", ale nie o to chodzi, tylko o to, że w polskim roi się od wyrazów bliskoznacznych. Wyrazy takie

Za autorami pracy "Kultura języka polskiego" (Butler, Kurkowska, Satekiewicz), wydanej w 1973 roku, prof. Grabowska podaje, że najbardziej ważne zjawiska (w reformie języka), zaszły w ostatnich 50 latach. W twierdzeniu tym tkwi ma-

Zmiany językowe, które zaszyły w dwudziestolecniu naszej niepodległości mają w moim przekonaniu o wiele większą wagę od tych, które pojawiły się ostatnio. Odrodzona Polska składała się przecie z trzech dzielnic trzech zaborów przeciętych granicami i każda z tych dzielnic podlegała wyznaczeniu wedle własnej recepty każdego z zaborców. A trwało to przez wiek z okładem. Więc w konserwatywnym Krakowie w niedzielę jeżdżono się "fiakrem" w nowych, eleganckich "mesztach" na nogach. W tym samym czasie poważny Poznanczyk idąc do kościoła nakładał obowiązkowo sztywny przodek" czyli koszulę z krochmalonym gorsiem. Burmistrz Torunia w imię higieny zabraniał "zastanawiać się" pod fortecznymi murami. Ale rekord złej polszczyzny położył swego czasu zarząd gminy kąpieliska Helu, który dla ochrony lasu przed waleśjącą się bez dozoru nierogacizną obwiesił wielkim napisem w lesie wybrzeża "Żadna swinia nie smie chodzić samotnie - napotkani będą karani sądownie". W Królestwie też nie było wiele lepiej na wakacje jeżdżono się tam "żelazną drogą" licząc odległość na "wiorsty", a gdy się jakiś pijak zaawanturował, to "stojkowy" odprowadzał go z "bazaru" wprost do "ucząstku". Niektóre z regionalizmów uparcie broniły swego prawa do istnienia i do dziś dnia na przykład nie została rozstrzygnięta sprawa czarnych jagód, "borówek", czy "gogodzy". To samo dotyczy "ziemniaków", które jedni nazywają

ZNANE SPOSOBY PRZECIW LOTOM W NIEZNANE

Grupa 7 - 10 terrorystów porwała samolot, lądował bezkarnie w 3 państwach, zabija 2 ludzi w ciągu 16 dni, grozi śmiercią 110 a potem za zgodą i przyrzeczeniem rządu algierskiego opuszcza bezpieczne samolot i odlatuje w nieznane (Bejrut?)

Ile razy jeszcze powtórzy się ten skandaliczny schemat?

Trzy są rozwiązania dające szansę na bezpieczne latanie

Międzynarodowa konwencja, której sygnatariusze statutowo odmawiają negocjacji z powietrznymi terrorystami. Wobec państw, które nie podpiszą konwencji państwa-sygnatariusze powinny zastosować odpowiednie sankcje lotnicze, gospodarcze i polityczne

Zaostrzenie antyterrorystycznej kontroli na lotniskach. Ostatnim porywaczom udało się przeszmuglować bronię do samolotu w Bangkoku. Jeśli ktoś wiele podróżuje i różnymi liniami lotniczymi to często widać jak na dłoni wielkie

dziury w sieci antyterrorystycznej kontroli. Są lotniska i linie lotnicze o wiele bardziej niebezpieczne niż inne

Wszystkie lotniska muszą osiągnąć standard kontroli lotnisk izraelskich, a wszystkie linie lotnicze poziom antyterrorystycznych zabezpieczeń stosowanych przez izraelskie linie lotnicze El Al, bądź południowoafrykańskie linie lotnicze SAL

Elitarny międzynarodowy oddział do walki z porywaczami, wsparty międzynarodowym bankiem informacji o terrorystach. Oddział taki miałby dwa główne zadania

- ratowanie zakładników,
- ujmowanie, bądź likwidowanie porywaczy, także tych, którym uda się zbiec z miejsca porwania i dotrzeć do tzw. bezpiecznych miejsc - Bejrutu, Libii, itp

ŚWIATOWIT

W związku z tym podkreślono konieczność zapewnienia estońskiej kulturze warunków pełnego i swobodnego rozwoju. Powinno to także dotyczyć prawa wydawania przez związki twórcze, stowarzyszenia i wyższe uczelnie własnych publikacji w języku estońskim, które muszą otrzymać odpowiednie fundusze i przydziały papieru. Należy także poważnie zwiększyć tytuły i nakłady prac estońskich poświęconych estońskiej tradycji, kulturze i historii. Trzeba wreszcie te sprawy uwzględnić w programach nauczania wyższych uczelni i badaniach instytutów naukowych. List domaga się też pełnej swobody nawiązywania i utrzymywania kontaktów i współpracy kulturalnej i naukowej z ośrodkami estońskiej emigracji na Zachodzie.

Szczególnie ostre i śmiałe są zawarte w liście postulaty uznania w praktyce życia publicznego, że rodowici Estonczycy powinni być gospodarzami w swym własnym kraju. Sygnatariusze listu stwierdzają, że prawo do zajmowania oficjalnych stanowisk powinno przysługiwać tylko Estonczykom. Biegłe władającym ojczystym językiem. Łatwo się domyśleć, że jest to przejrzysta akcja do osoby obecnego I sekretarza estońskiej partii komunistycznej Karla Vainu, wyznaczonego na to stanowisko jeszcze przez Breżniewa. Vainu jest prawie całkowicie zrusyfikowanym Estończykiem i mówi po

ciąg dalszy ze str. 1

BUNT W ESTONII

estońsku z trudem. Sygnatariusze atakują go zresztą po nazwisku, zarzucają mu brak umiejętności rozwiązywania bieżących, narastających problemów Estonii i utratę kredytu zaufania ludności. Jeszcze bardziej znamienity jest atak na KGB, które sygnatariusze listu oskarżają o hamowanie procesu poszerzania marginesu jawności życia publicznego, co uniemożliwia demaskowanie licznych przypadków łamania przez milicję zasad praworządności i zapobieganie prowokacjom szczególnie niebezpiecznym w obecnej, napiętej sytuacji.

Osobną listę postulatów wysuniętych przez estońskie związki twórcze stanowią żądania rehabilitacji ofiar stalinizmu. Należy, jak głosi list, potępić masowe deportacje Estonczyków w 1941 roku, uznać je za bezprawne i ogłosić pełną listę wszystkich deportowanych. Cała dokumentacja dotycząca stalinowskich zbrodni powinna się znaleźć w osobnym dziale historycznego muzeum Estonii. Pamięć ofiar stalinowskich zbrodni należy uczcić przez wystawienie im pomnika. Autorzy listu wyrazili także

przekonanie, że gorbaczowska "pieriestrojka" może odnieść sukces pod warunkiem rozbicia maszyny biurokratycznej.

Na posiedzeniu związków twórczych apelowano o proklamowanie republiki - uważanej za jedną z najlepiej stojących pod względem gospodarczym - samodzielnych jednostek finansową z całkowitą kontrolą nad własną ekonomią. Znany w całym ZSSR pisarz V. Beekman oświadczył, iż nadmierna, pozbawiona humanitarnych cech centralizacja stanowi główną przeszkodę na drodze do demokratyzacji społeczeństwa, a ministerstwa skupiające władzę nad wszystkimi obszarami "amienity się w imperia utrzymujące kontrolę nad poddanymi i korzystające z usług swych wiernych, lokalnych wasali".

List wyrażający wspólne stanowisko oficjalnych związków zawodowych, pisarzy, artystów, kompozytorów, architektów, pracowników teatru i kinematografii został uznany przez obserwatorów politycznych za wydarzenie bez precedensu w powojennej historii Estonii wcielonej do Związku Sowieckiego w 1940 roku.

Dokonczenie ze str. 4

w łagrze i 300 gramów chleba dziennie racji żywnościowej. Także po wojnie po zwycięstwie kiedy już niewolniczej pracy nie można było nawet tym usprawiedliwiać, że przyczynia się do walki z hitleryzmem.

W tej - niewątpliwie nowej - sytuacji i historiozoficznej PRL pojawiają się teksty, których ogłoszenie można już tylko uznać za świadomą prowokację. Mam na myśli ostatnie publikacje na łamach krakowskiego "Życia Literackiego". Jeden oburzający tekst autorstwa Władysława Machajki o Katyniu, a drugi - podpisany "Piotr Żaron" - o wojennej pracy Polaków w ZSRR. Mowa tam o zasługach Polaków, którzy pracowali w przemyśle radzieckim w czasie II wojny światowej. Mowa o tym, jak wykonywali normy, jak przodowali w pracy. Strugacz Wierzbicki wykonywał 360% normy i był 4-krotnie wyróżniany w kopalni węgla w Ka-

ragandzie. Ślusarz-mechanik Wawrzynka wykonywał po 170% normy. Ponad 12 tys. Polaków było stachanowcami.

W artykule czytamy, że przesiedlona ludność polska pracowała w górnictwie, leśnictwie, przemyśle drzewnym i zbrojeniowym. Ani słowa o tym, ile dziesiątków tysięcy pracowało w łagrach za darmo - i przymusowo. Ani o tym, jakie były warunki pracy - nędza, terror i choroby - i te 300 gramów chleba dziennie. Ani o tym, że Polaków wywozono także po wojnie.

Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej domaga się odszkodowań za przymusową pracę od Republiki Federalnej Niemiec. Czy kiedykolwiek upomni się o odszkodowania za przymusową pracę Polaków w Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich?

ALINA PERTH-GRABOWSKA (RWE)

STANISŁAW DĄBROWSKI

PRZYPADEK PRZEŚLADOWANIA KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO NA TERENACH OKUPOWANYCH PRZEZ IZRAEL

Skąpe mamy wiadomości w polonijnych czasopiśmie o wypadkach zachodzących w Izraelu, a zwłaszcza na terenach, które Żydzi okupują od wojny 1967 roku, czyli Zachodnim Brzegu i Gazie. Dopiero ostatnio, dzięki spontanicznemu zrywowi Palestyńczyków przeciwko opresyjnej okupacji żydowskiej, w którym to zryw, chłopcy palestynscy rzucali kamieniami w żołnierzy izraelskich, a ci strzelali do nich z palnej broni, mamy trochę więcej wglądu w zagmatwaną sprawę palestyńsko-żydowską.

Ogólnie mówi się w amerykańskich środkach przekazu jakoby wszyscy Palestyńczycy stanowili monolit muzułmański. Tymczasem wśród ludności palestyńskiej są także chrześcijanie, różnych odłamów, a wśród nich są także katolicy. Ostatnio Watykan powołał na stanowisko patriarchy Kościoła katolickiego w Palestynie autentycznego Araba, syna ziemi palestyńskiej Michela Sabbaha. Jest to historyczne wydarzenie, o tyle że poprzednio godność tę piastował człowiek innej narodowości delegowany z Kurii Papieskiej. Posunięcia tego Żydzi nie przyjęli z zadowoleniem, zwłaszcza że dostojnik otrzymał sakre godności z rąk samego Papieża.

Wśród objawów wyrażających żydowskie niezadowolenie ze stanowiska katolickich Palestyńczyków, mamy ostatnio zanotowane pobicie przez żołnierzy izraelskich proboszcza katolickiej parafii w Ramallah Amerykański katolicki tygodnik *The Wanderer* (14 IV 88) donosi o tym incydencie

według reportażu korespondenta Ivana Kauffmanna. Zajście miało miejsce w styczniu br., lecz żadne z czasopism amerykańskich obsługujących Izrael nie chciało takiej wiadomości puścić w świat. Dopiero w marcu br. dostał się reportaż Kauffmanna na łamy *Our Sunday Visitor*, katolickiego tygodnika o niewielkim zasięgu, o czym wspomina *The Wanderer*.

Pobicie proboszcza miało szersze reperkusje. Gdy Palestyńczycy protestując przeciwko brutalności izraelskiej przygotowywali się do masowego wymarszu z kościoła, żołnierze izraelscy wtargnęli do świątyni i aby sterroryzować zebranych, strzelali po ścianach z karabinów maszynowych. W ten sposób zapobiegli demonstracji. Gdy następnie każdy z siedmiu przywódców chrześcijańskich wyznał wystosowali protestacyjne orzeczenie do władz izraelskich, że zagroziłby patriarchom represjami, jeżeli pozwoliliby na ogłoszenie tego orzeczenia w prasie.

The Wanderer dodaje, że w ten sposób Żydzi się mścą na palestyńskich katolikach za to, że Papież oddał godność patriarchy Palestyńczykowi. Od siebie dodajmy, że Żydzi nie mogą przebaczyć Papieżowi, że przyjął na audiencji Arafata i że nie chce uznać państwa izraelskiego. *The Wanderer* słusznie konkluduje, że gdyby podobne zajście miało miejsce na niekorzystnie Żydów, gdyby na przykład Palestyńczycy pobili rabina i strzelali z karabinów maszynowych w bożnice, amerykańska telewizja wylewałaby łzy z tego powodu przez kilka dni.

ś.† P.

**BARBARA z domu
VON GÖRTLER
FALKOWSKA**

żona Stefana Falkowskiego, przewodniczącego Centralnego Komitetu Organizacji Weterańskich Toronto - Oshawa. Pracownik Komitetu Poszukiwań Czerwonego Krzyża w Palestynie, Libanie i we Włoszech, nauczycielka szkół polskich, członek i sekretarka PCAG, członek Towarzystwa Muzycznego, skarbniczka Koła Karpaczków

Urodzona 4 grudnia 1911 roku w Dęblinie,

zmarła po długiej i ciężkiej chorobie

dnia 26 kwietnia 1988 r. w Toronto,

zostawiając w żalu Męża, Dzieci i Wnuczków.

Jej ostatnią prośbą było, by zamest kwiatów na grób,

przeznaczyć dary na Canadian Cancer Society

Różaniec w poniedziałek, 2 maja, Turner and Porter, godz. 7 wieczorem, Roncesvalles

Howard Park Ave, Toronto

Msza Św. we wtorek, 3 maja, o godz. 11 00, w kościele św. Kazimierza.

CZEŚĆ JEJ PAMIĘCI

Piątkowym koncertem Polsko-Kana-
dyjskie Towarzystwo Muzyczne zdobyło
szturmem nową zupełnie pozycję. Na po-
czątek wystarczy wspomnieć, że koncert
zaczął się z opóźnieniem, bo w głównej
nawie zabrakło miejsc. Organizatorzy mu-
sieli więc dostawić krzesła w przejściach, a
gdy i to nie wystarczyło - usunąć ściankę
oddzielającą kościół od przedsionka i usa-
dzić tam chętnych. Frekwencja przekroczy-
ła więc nie tylko oczekiwania organizato-
row, ale i pojemność sali koncertowej!
A publiczność? Lista obecnych mogłaby
służyć jako podstawa do sporządzenia pol-
skiego Who's Who w Toronto, choć oczy-
wiście koncerty PKTM dawno już przestały
być imprezą wyłącznie polską.

Część publiczności stanowiło stale ros-
nące "zelazne" grono słuchaczy zwerbowa-
ne już dawniej, część była na koncercie po-
raz pierwszy, niewątpliwie przyciągnięta
dobrem programem, który w całości poświę-
cony był muzyce Wolfganga Amadeusza
Mozarta. Maestro Jaskiewicz ze swoim
zespołem i solistami ofiarował obydwu kate-
goriom słuchaczy muzykę najwyższej kla-
sy.
Koncert otworzyła uwertura "Il re pasto-
re", która wprowadziła nas w nastrój epoki.
Następnym, jednym z dwóch głównych
utworów wieczoru był koncert na klawirze
w wykonaniu Grzegorza Frąckowiaka. Kon-
cert ten jest, pod wieloma względami, kwin-
tescencją, destylatem muzyki Mozarta. W

znakomitej interpretacji, p. Frąckowiaka
można było usłyszeć beztrudną radość części
pierwszej, głęboki smutek w tragicznym *an-
dante* i jak gdyby uśmiech przez łzy w
koncowym *rondo*. Grzegorz Frąckowiak to
przyszły Jean Pierre Rampal klawiru -
chcemy słuchać go jak najczęściej!
Kulminacyjnym i koncowym punktem
koncertu była msza "koronacyjna", napisana
z okazji nabożeństwa związanego z koro-
nacją cudownego obrazu Matki Boskiej w
kaplicy pod Salzburgiem. Podium kościoła
zapełniło się zwiększoną w swym składzie
orkiestrą członkami chóru i solistami - sop-
ranem, mezzosopranem, tenorem i basem.
Główna solowa partia przepadła Grazynie
Tonkiel-Sienczewskiej, która już dwa razy

wystąpiła w koncertach PKTM, tenorem był
Bob Dirstein, również weteran PKTM, po-
zostałych solistów - Kristine Tait i Johna
Pepper, słyszeliśmy po raz pierwszy Msza
"koronacyjna", to dzieło monumentalne,
mające ukazać potęgę majestatu Bożego i
niewątpliwie tak zostało odebrane przez
piątkową publiczność. Monumentalność
utworu podkreślona była przez wolne tempo
pierwszej połowy, co doskonale uwypukliło
efekt "schodzenia po schodach" - muzyczną
ilustrację słów "zstąpił na ziemię" (*descendit
de coelis*) natomiast kontrast między
pierwszą a drugą połową, następującą po
słowach "et incarnatus est." (i stał się
człowiekiem) został częściowo zatarty.
W pierwszej połowie wyeksponowany był
przede wszystkim chór, podczas gdy druga
dostarczyła pola do popisu solistom (*Sanc-
tus*), a następnie sopranowi w operowym w
swoim charakterze *Agnus Dei*. Chór pow-
rócił w finale, podkreślając jednolitość ut-
woru.

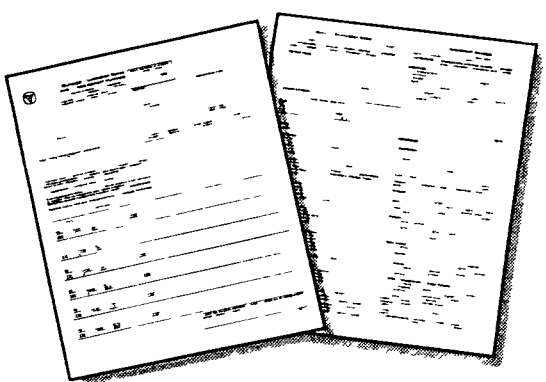
Po niecałych dwóch latach istnienia,
zespół p. Jaskiewicza reprezentuje arty-
styczny poziom, który koncerty PKTM sta-
wia na równi z innymi wydarzeniami mu-
zycznymi w Toronto. Ostatnie osiągnięcia
niewątpliwie pobudziły apetyty publiczności,
która od następnych koncertów oczeki-
wać będzie jeszcze więcej. Repertuarowe i
artystyczne zaspokojenie tych apetytów i
powtórzenie piątkowego sukcesu nie będzie
zadaniem łatwym, zwłaszcza jeżeli uwzględ-
nimy trudną sytuację finansową Towarzystwa.
Wierzymy jednak, że talenty arty-
styczne i organizacyjne, no i szczęśliwa
gwiazda Zespołu i jego Kierownika nie
osłabną i że PKTM będzie kontynuować
swoją Wielką Marsz.

S.D.

12 maja: termin do zapamiętania!

12 maja jest dniem,
przed którym musisz
odesłać wypełnione
przez siebie
zawiadomienie –
Municipal
Enumeration Notice.

1. Sprawdź informacje zamieszczone
na pierwszej stronie
zawiadomienia. Na odwrocie znajdują
się szczegółowe wyjaśnienia, z których
możesz skorzystać w razie potrzeby.

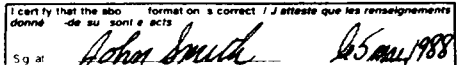

2. Jeżeli któraś z informacji na temat
członków twojego gospodarstwa jest
błędna – wykreśl ją, i wpisz właściwą.
Dodaj dane o nowych mieszkańcach,
włącznie z dziećmi. Jeżeli zabraknie ci
miejsc – dołącz kartkę z resztą danych.

3. Wypełnij sekcję 5ta, o prawie do
nauczania w języku francuskim. Jest
ona nowa. W rejonach Ontario gdzie są
zarówno szkoły angielskie jak i
francuskie, wybierani będą
angielsko i francuskojęzyczni członkowie
zarządu szkolnego.
Jeżeli twój rejon jest
jednym z tych –
będziesz mógł
głosować za zarząd francuskim.

4. Pamiętaj o złożeniu podpisu w
przeznaczonym miejscu (u dołu
zawiadomienia).

5. Odeślij zawiadomienie przed 12
maja w załączonej, ofrankowanej
kopercie.

Informacje które w nim podasz będą użyte
przez twój samorząd oraz rząd
prowincojalny, by

- przygotować listy wyborcze do wyborów
samorządowych w dniu 14 listopada 1988
roku,
- rozporządzić twoim podatkiem szkolnym
(masz tę opcję nawet jeśli tylko
wynajmujesz mieszkanie, gdyż część
twojego czynszu stanowią podatki)

Wypełnienie i odesłanie zawiadomienia – Municipal Enumeration Notice –
jest twoim obowiązkiem prawnym

- wybrać angielsko lub francuskojęzycznych elektorów do zarządów szkolnych,
- wybrać przyszłych sędziów przysięgłych,
- przygotować raport o ludności Ontario,
- pomóc w planowaniu działalności zarządów miejskich i szkolnych

Wszelka informacja na twój temat jest chroniona przez specjalną ustawę –
Freedom of Information and Protection of Privacy Act, 1987

“Weź udział w ważnym wydarzeniu”

POTRZEBUJESZ POMOCY? Jeżeli wyjaśnienia
na odwrocie zawiadomienia ci nie wystarczą,
zadzwoń (nieodpłatnie) pod numer
1-800-263-1988 lub skontaktuj się ze swoim
Rejonowym Biurem Szacunkowym (Regional
Assessment Office), wskazanym w zawiadomieniu

CZY SUKCES DA SIĘ
TM
POWTÓRZYĆ?
u progu nowej ery

ECHO W TYM TYGODNIU POLECA:

- Biblioteka High Park, 220 Roncesvalles Ave (393-7671) organizuje pokaz filmowy pt "Mistrzowie polskiego kina - lata sześćdziesiąte" W programie
    - 10 maja godz 19 "Nóż w wodzie", 1962, rez Roman Polański
    - 17 maja, godz 19 "Walkower", 1965, rez Jerzy Skolimowski
    - 24 maja, godz 19, "Banera", 1966, rez Jerzy Skolimowski
  - W Ontario Science Centre (770 Don Mills Rd, 429-4100 wew 301, 302) o godz 19, film polski
    - 2 maja "Przyjaciel wesołego diabła" w rez Jerzego Łukaszewicza, 1987 r, w rolach głównych Waldemar Kalisz, Piotr Działowski i Franciszek Pieczka.
  - Miłośnikom teatru przypominamy, że tylko do 30 kwietnia na scenie Studio Theatre, Harbourfront, 235 Queens Quay W (963-9226) grana będzie sztuka "Fifth of July", trzecia część trylogii Lanforda Wilsona o weteranie wojny wietnamskiej
  - Amatorów muzyki organowej informujemy, że w St James' Cathedra (King & Church, tel 364-7865) odbędzie się recital Paula Johnsona. Wstęp wolny
  - W Cafe Des Copains (48 Wellington St E - 869-0148) od 1 maja gra pianista jazzowy Leo Stein
  - 1 maja od g 11 do 17 na Exhibition trwać będzie jarmark ubrań "Z łezką" - "The Old Clothing Show & Sale"
- I DZIECIOM
- W każdą niedzielę Art Galery of Ontario (317 Dundas St W, tel 977-0414 ext. 398) organizuje różne programy dla dzieci z wolnym wstępem. I tak
    - od g 13-15 dla dzieci w wieku 8-12 lat,
    - od g 13-16 dla dzieci w wieku 4-12 lat,
- Polecamy! Bardzo interesujące i dobrze zorganizowane
- Kartwright Centre for Conservation 30 kwietnia i 1 maja o 10 rano, Festiwal Latawców (Pine Valley Drive, Kleinburg, tel 661-6600)

DO KASY PANOWIE I PANIE DO KASY

W sali parafialnej przy kościele św. Kazimierza i św. Stanisława odbyło się w niedzielę, 17 kwietnia Walne Zebranie członków parafialnej kasy kredytowej St. Stanislaus - St. Casimir's Credit Union jest największą parafialną kasą kredytową na świecie (ponad 22 tys. członków)

W wyniku obecnego walnego zebrania zasięg tej instytucji zostanie znacznie rozszerzony poprzez wprowadzone nowe przepisy prawne. Członkami Credit Union mogą być obecnie parafianie św. Alojzego z Kitchener, Ontario. Wprowadzono też przepis, że do Credit Union mogą wstępować członkowie przeważnie polskich, rzymskokatolickich parafii z Ontario. Tam, gdzie już istnieją inne kasy kredytowe bez ich zgody nie będzie się wprowadzać nowych usług parafialnej instytucji. Przepisy te umożliwiają zakładanie oddziałów polonijnego banku w całym Ontario, co otwiera perspektywę dla organizacji samopomocy Polaków.

Walne Zebranie przez aklamację przyjęło kandydatów do Zarządu i Komisji Pożyczkowej: Waltera Bielaskę, Tadeusza Smlaka, Zenona Gutkowskiego, Tomasza Malkiewicza i Jana Adlokanta. Prezesem instytucji będzie nadal Tadeusz Gonsik. Pozostali wszyscy członkowie Zarządu i Komisji.

A oto parę danych ilustrujących działalność Kasy. W 1987 roku przyznano 2623 pożyczki na sumę \$79 309 754,70. Suma pożyczek stale rośnie (w porównaniu z 86 rokiem o 23 tys. więcej).

Czysty roczny dochód Kasy w 1987 roku wyniósł 877,412 po wypłaceniu pensji, odsetek i szeregu wydatków. Osoby zainteresowane zasadami funkcjonowania finansowego CU odsyłam do 42 rocznego sprawozdania. Jakbyśmy nie patrzyli, instytucja to prężna i bardzo Polakom potrzebna. Dalsze podniesienie profesjonalizmu usług, większa przystępność pożyczek, na pewno przyczyni się do dalszego wzrostu Kasy 100 lat!

KASA ZPwK

10 kwietnia 88 odbyło się Walne Zebranie Kasy Kredytowej ZPwK i wybory do Zarządu i Komisji Pożyczkowej. Jest to znacznie mniejsza instytucja, niemniej popularna dzięki stałym ogłoszeniom w polonijnej prasie. Liczy 1495 członków. Wielkim nieszczęściem tej skromnej instytucji finansowej była defraudacja jednego z klientów. W Grysa - kilkaset tysięcy dolarów. By zmniejszyć deficyt sprzedano budynki i kosztem wszystkich akcjonariuszy zmniejszono zadłużenie, które powinno być całkowicie pokryte w 1988 roku. Prezesem Kasy jest H.A. Raston, mimo poważnych trudności spowodowanych nieuczciwością jednego członka, czysty dochód wyniósł w tym roku 208,884.

Kasa udziela rocznie około 200 pożyczek różnego rodzaju na dogodnych warunkach.

**POLISH
STUDIO**

POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY

on CITY TV
KANAL 57, KABEL 7
w każdą sobotę o godz. 11 rano

WŁAŚCICIEL - 755592 ONTARIO LIMITED
ZYGMENT PRZETAKIEWICZ, TEL. 534-7788

PRODUKCJA - TADEUSZ LIS, TEL. 747-9883

ADRES POLISH STUDIO
c/o SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC
431 RONCESVALLES AVE, TORONTO M6R 2N3

Pod powyższym adresem nasi widzowie mogą nadsyłać wszelkie uwagi, życzenia i propozycje w sprawie programu, a także, jeśli sobie życzą i chcą wesprzeć nasz program finansowo - czek, które powinny być wystawione na POLISH STUDIO.

Os. Ośrodek Pomocy Polakom Imigrantom, 206 Beverley St. prowadzi, przy współpracy ochotników program "SPONSOROWANIA POLSKICH UCHODZCÓW". Zainteresowanych poręczycieli grupy minimum dwuosobowe zapraszamy do biura w poniedziałki i czwartki w godzinach 10:00 do 2:00 po południu w celu załatwienia formalności. Wymagamy oryginalne listy z pracy lub inne dowody dochodów. Wydajemy formularze oraz udzielamy telefonicznych informacji przez cały tydzień, w godzinach urzędowania biura. Telefon 979-9634, 979-9639.

KOMUNIKAT

Obchody Święta 3 Maja w Toronto

Kongres Polonii Kanadyjskiej Okręg Toronto zawiadamia, że 8 maja (niedziela) o godz. 11:30

zostanie odprawiona Polowa Msza święta na parkingu Credit Union przy 220 Roncesvalles Ave. W przypadku złej pogody - w kościele S. Kazimierza.

Po Mszy św. przemarsz i złożenie wienca pod Pomnikiem Katyńskim.

Uroczysta akademia odbędzie się w szkole West Park Secondary School (Bloor i Dundas) o godz. 4:30 po południu.

Zapraszamy wszystkich Polaków do wzięcia udziału w tych uroczystościach. Uwaga: zbiórka sztandarów o godz. 10:30 rano koło pętli tramwaju 506 przy High Park.

K.P.K. Okręg Toronto

Z okazji
Święta Narodowego
3 MAJA,
serdeczne życzenia dla
całej Polonii,
składa Delegat Rządu
Rzeczypospolitej Polskiej
na Kanadę
Prof. J. Lityński

KOMISJA EDUKACYJNA CREDIT UNION
ŚW. STANISŁAWA I ŚW. KAZIMIERZA
serdecznie zaprasza
Polonię na POKAZ MODY,
który odbędzie się we środę, 4 maja br.
o godz. 7:30 wiecz. w dolnej sali
Credit Union przy 220 Roncesvalles Ave.
Wstęp \$5

Cena nowych wzorów i fasonów obniżona do 30%.

Pokażemy modele firm
TISCH - STEPHANIES SHOPPE -
STREETSVILLE

KOMUNIKAT

'KATASTROFALNA SYTUACJA ZDROWOTNA W PRL' - jest to tytuł pogadanki, która zostanie wygłoszona przez dr. Z.F.G. Jaworskiego - Przewodniczącego Komitetu Lekarzy i Farmaceutów w Ottawie (Pomoc Polsce). Dr. Jaworski, będąc w Polsce, spotkał się z Biskupem C. Dominem - Przewodniczącym Komisji Charytatywnej Episkopatu, jak również z lekarzami i naukowcami. Pogadanka odbędzie się 28 kwietnia, 1988 r. w Domu Kombatanta, przy 206 Beverley St. w Toronto, o godz. 8 wieczorem.

OŚRODEK POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM

zawiadamia o rozpoczęciu cyklu sesji orientacyjnych na tematy związane z osiedleniem w Kanadzie. Pomoc finansowa rządu, usługi socjalne, polityka imigracyjna, kursy angielskiego i zawodowe, licencje dla rzemieślników, ewaluacja dyplomów, planowanie kariery, ubezpieczenia zdrowotne, resumes, itp.

CZAS: WTORKI, godz. 11:00 rano -
2:00 po poł.
MIEJSCE 206 Beverley St.
ZAPRASZAMY

Oferuje nowo przybyłym pomoc w osiedleniu w Kanadzie, pośrednictwo w szukaniu mieszkań, pracy, kursy angielskiego, poradnictwo i licencje zawodowe, usługi notarialne, program sponsorowania uchodźców - poniedziałki i czwartki, godz. 10:30 i 2:30, **zbiórowe sesje orientacyjne** - wtorki godz. 11:00 - 1:00. Zapraszamy. Biuro otwarte pon. - piątku 9:30 - 4:30. **Uwaga:** tłumaczenia dokumentów dla osób bez statusu imigranta, jak również niektóre usługi notarialne są odpłatne.

OŚRODEK POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM K.P.K. OKRĘG TORONTO

206 Beverley St. Tel. 979-9634, 979-9639

oferuje informacje i pomoc imigrantom polskim (w okresie poprzedzającym uzyskanie kanadyjskiego obywatelstwa) we wszystkich sprawach związanych z osiedleniem się i integracją w społeczeństwie Kanady, m.in. skierowania, tłumaczenia, pisanie życiorysów, uwierzytelnianie dokumentów pod przysięgą itp. Biuro otwarte od poniedziałku do piątku od 10 rano do 4 po południu. Usługi bezpłatne.

Komplety pytań na test prawa jazdy po polsku mogą nabyć nowi imigranci w Ośrodku Pomocy na 206 Beverley St., cena \$3.

PIGULKI PCAG

PIGULKI ŻYJĄ! Przydługa nieco przerwa w ukazywaniu się naszego mini-organu spowodowana była wyjazdem do Afryki, gdzie były w użyciu pigułki antymalaryczne, natomiast prawdziwe PIGULKI zostały zaniedbane. Zaległości będziemy nadrobić, jak zwykle, w tygodniowych mikroedycjach. Podczas naszej nieobecności w Redakcji nabrała się stos korespondencji, która czeka na odpowiedź.

A więc, bez dalszej straty czasu zabieramy się do listów. Panstwo Walter i Stella Tylikowscy piszą z Florydy: "Nie mieliśmy jeszcze okazji spotkać się osobście, ale może wkrótce to nastąpi, bo wracamy z Florydy około 20 kwietnia. Podobna nam się i odpowiada działalność PCAG, więc załączam na ten cel mój skromny datek" do listu dołączony jest czek na \$50. Dziękujemy.

ZNACZKI POCZTOWE Kilkakrotnie apelowaliśmy o przysyłanie znaczków pocztowych, które wysyłamy do Francji, gdzie są sprzedawane, a uzyskane ze sprzedaży pieniądze przekazywane są Matce Teresie na pomoc dzieciom uchodźców politycznych z azjatyckich krajów pod rządami komunistów. Apel był wyjątkowo skuteczny, otrzymaliśmy góry znaczków, a Matka Teresa spore sumy pieniężne. Akcja trwa ciągle. Nie możemy indywidualnie dziękować wszystkim ofiarodawcom, ale wybraliśmy jeden list, którego wyjątki podajemy poniżej, dziękując jednocześnie wszystkim ofiarodawcom i prosząc o jeszcze. Pani Eleonora Pidperyhora pisze: "Jestem członkiem chóru przy kościele św. Stanisława i Chóru "Symfonia" w Hamiltonie i w imieniu obydwu chórów przesyłam tę paczkę znaczków. Życzymy powodzenia w Waszej pracy. Zbiórke znaczków będziemy kontynuować".

SIOSTRY KLAWERJANKI uzyskały ze sprzedaży ciast wielkanocnych \$50, którą to kwotę podczas ostatniej Mszy św. za Ojczyznę ofiarowały na Solidarność. Dziękujemy!

JOE CLARK otrzymał list z Edmontonu od organizacji "Solidarność Emigracji - Emigracja Solidarności" domagający się interwencji w sprawie aresztowania Kornela Morawieckiego. Joe Clark odpowiada:

Zwróciłem się do naszej ambasady w Warszawie, aby zbadała sprawę dr. Morawieckiego. Zwróciłem również uwagę na sprawę dr. Morawieckiego naszej delegacji na III Pohelskie Spotkanie obradujące w Wiedniu. Wielokrotnie nalegał na rząd polski, aby przestrzegał praw człowieka i podstawowych wolności wszystkich obywateli i aby wytworzył większy dialog.

DLACZEGO JESTEM NA ZACHODZIE Ankieta miesięcznika KULTURA (Paryż, nie mylić z Warszawą) adresowana jest do wszystkich, którzy opuścili Polskę po 13 grudnia 1981. Odpowiedzcie masowo na ankietę. Niech wszyscy dowiedzą się, z jakich powodów, po 40 latach "realnego socjalizmu" tysiące Polek i Polaków decyduje się na emigrację. Tekst ankiety w redakcjach gazet polskich i w Redakcji PIGULEK.

Redagują z ramienia Polish Canadian Action Group, Anna i Stanisław Dubiscy. Telefonujcie do naszej mini-redakcji: 925-8128. P.O. Box 55, Station "V", Toronto M6R 3A4.

APEL DO POLONII W KANADZIE

Zbudujmy stałą Katedrę Historii Polskiej na Uniwersytecie w Toronto

Przez wiele lat studia związane ze Wschodnią Europą i Rosją zajmowały poczytne miejsce w programie uniwersytetu torontonskiego. Języki wschodnioeuropejskie, polityka i rozwój ekonomiczny krajów leżących we wschodniej części Europy uwzględnione były w programach odpowiednich departamentów, a wydział historii dawał studentom możliwość studiowania historii tych krajów. Była to już tradycja od ćwierćwiecza tego uniwersytetu. Założenie w 1962 roku Centrum dla studiów Rosji i Wschodniej Europy (Centre for Russian and East European Studies - CREES) było tylko konkretnym podkreśleniem ważności tych studiów.

W ostatnich latach osłabły jednak możliwości kontynuowania zadowalającego programu w dziedzinie historii ze względu na odejście na emeryturę kilkunastu wybitnych historyków. Szczególnie dotkliwie odczuł wydział historii stratę spowodowaną przejściem na emeryturę profesora Peter Brock, który uzyskał doktorat z historii na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie i był nie tylko wybitnym historykiem, ale również wielkim przyjacielem Polaków.

Prof. Brock sugerował, że Polonia powinna postarać się o utworzenie katedry historii i kultury polskiej na tutejszym uniwersytecie. Potrzebę i konieczność istnienia na wydziale historii wykładów z historii Polski rozumieją profesorowie tego wydziału, oraz Komitet wspomnianego wyżej CREES, gdyż w wymaganiach na pracę magisterską w tych studiach uwzględniona jest historia Polski i wschodnioeuropejska. Niestety, Uniwersytet może obecnie uzupełniać jedynie część wakujących pozycji profesorskich ze względu na ograniczony budżet. Istnieje jednak możliwość utworzenia pełnej profesury z historii Polski poprzez prywatne donacje na ten cel.

Profesor Michael G. Finlayson, dyrektor wydziału historii na Uniwersytecie Torontonskim, interesujący się tą sprawą historii Polski, donosi nam, że administracja Uniwersytetu zaakceptowała sugestie wydziału, by mianować natychmiast profesora historii Polski, jeśli tylko znajdą się na to prywatne fundusze.

Profesor Finlayson popiera tę sprawę oraz Ms. Mary Martin, dyrektor działu indywidualnych donacji z departamentu rozwoju uniwersytetu obiecuje poparcie i pomoc w kampanii zbiórki.

Z korespondencji z Uniwersytetem i przeprowadzonych rozmów wynika, że bardzo Uniwersytetowi zależy na wprowadzeniu historii Polski do programu.

Realizacja utworzenia profesury i zaangażowania historyka zajmującego się historią Polski zależy teraz od naszego zrozumienia i naszej dobrej woli. Jest to dla nas okazja przyczynienia się do wznowienia wykładów naszej historii. Często stoimy bezsilni wobec mylnych interpretacji naszych dziejów, walczymy z osobami, czy publikacjami zniesławiającymi nas i obniżającymi naszą rolę w historii Europy i świata. Istnienie historii Polski na Uniwersytecie byłoby naszą odpowiedzią i obroną.

Przyczynmy się swoimi szczodrymi datkami do powstania tymczasem profesury historii Polski, a w przyszłości może i katedry kultury i historii, tak jak to mają niektóre, dużo mniejsze od nas grupy narodowościowe w Toronto.

Załączam teraz wyjątek z listu prof. Finlaysona dotyczący realizacji tego planu z punktu widzenia finansów.

The central administration of the University has now accepted the suggestion of the Department of History that, should sufficient money be raised to cover for five years salary and benefit costs of a newly appointed Professor of Polish History, such an appointment could be made immediately. After five years, of course, the salary and benefits costs of the Professor would be assumed by the University, with the incumbent continuing to be a continuing and regular member of the Department of History, assuming that he/she had been awarded tenure. As we discussed in our meetings, this proposal has the advantage of guaranteeing an appointment in Polish History without involving the major costs associated with a Chair, i.e. \$2 million. I believe that a sum of \$750,000 would both enable us to make an appointment that was initially in the \$40,000 to \$50,000 range, and also to provide a fund that would permit the incumbent to conduct

research and other seminars and to engage in the kind of community activities that are often associated with Chairs. I have been assured by the Provost that as soon as the money is raised, an immediate appointment in Polish History will be authorised.

Zgodnie z dalszymi wyjaśnieniami z departamentu rozwoju (Department of Development) Uniwersytetu, suma \$400,000 uzyskana w pierwszej fazie zbiórki zapewniłaby nominację profesora, a dodatkowe, zadeklarowane w ciągu 5 lat, \$350,000 byłoby wieczystym funduszem gwarantującym stałość pozycji profesora historii Polski.

Donacje na uniwersytet dają ofiarodawcom prawo członkostwa w dwóch klubach uniwersyteckich.

Donacje w wysokości pomiędzy \$500 a \$999 w ciągu jednego roku uprawniają do członkostwa w "The Taddle Creek Society", które to zaprasza członków na specjalne przyjęcie, a nazwiska ich zamieszcza (za zgodą ofiarodawcy) w "Alumni Magazine". Komitet Prezydenta ("The President's Committee") wyróżnia ofiarodawców, którzy dają \$1,000 lub więcej w ciągu danego roku. Istnieją w tym klubie 3 kategorie członków: członek zwyczajny (Member) którego donacja jest w granicach \$1,000 do \$2,499, protektor (Patron), ofiarujący \$2,500 do \$4,999 oraz dobroczynca (Benefactor), którego donacja wynosi ponad \$5,000 w ciągu danego roku.

Nazwiska członków Presidents' Committee są zamieszczone w roczniku tego komitetu oraz w "Annual Giving Report". Są oni za proszeni na 2 lub 3 specjalne wydarzenia i mogą poprosić o bezpłatne członkostwo w "Faculty Club" oraz otrzymywać uniwersyteckie pismo "The Bulletin".

Przyczynienie się do ustanowienia profesury historii Polski na Uniwersytecie Torontonskim powinno być dla nas sprawą wielkiej wagi. Będzie to najbardziej wartościowa spuścizna, którą możemy zostawić po sobie przyszłemu pokoleniu, a jednocześnie będzie to ogromny wkład do kultury kanadyjskiej.

Ze specjalnym apelem zwracamy się do absolwentów Uniwersytetu Torontonskiego. Czeka wystawione na University of Toronto z zaznaczeniem Polish History Professorship, proszę przysłać pod adresem: Department of Development, University of Toronto, Toronto, Ontario, M5S 1A1.

W chwili, gdy dajemy ten apel do druku wpłynęły już dwie donacje: jedna na \$1,000, a druga na \$500.

S T ORŁOWSKI

Prezes

* Taddle Creek była to mała rzeczka przepływająca przez teren obecnego Uniwersytetu, schowana ostatecznie pod ziemią w roku 1884.

Director of Individual Giving
Department of Development
University of Toronto
Toronto, Ontario, M5S 1A1

Dear Sir/Madam

In response to the appeal of the Canadian Polish Congress, the Head Executive Board and in appreciation for the excellent contribution that the University of Toronto is making to higher education in Canada I (we) intend to give \$_____ over the next _____ years to affirm my (our) support for establishment of Polish History Professorship.

I (we) expect to arrange the following schedule of payments and would appreciate reminders being sent at the appropriate times:

\$ _____	_____	1988
\$ _____	_____	1989
\$ _____	_____	1990
\$ _____	_____	1991
\$ _____	_____	1992

For purposes of recognition, please publish my (our) name in the following form:

(please print)

I (we) reserve the right to alter this commitment in the event of unforeseen circumstance.

Date _____

Signature _____

Make cheques to University of Toronto with the note at the bottom of the cheque: Polish History Professorship.

Charitable registration number 0052282-20-13

NASZ KOMIKS

AUTOR KRZYSZTOF KRZYSZTOFORSKI

CHOCIAŻ CZĘSTO DIAMETRALNIE RÓŻNYCH PROFESJI ...

MIKROBIOLOG,

OPERATOR TV,

PSYCHOLOG

... POLONIA JEST W JAKIŚ SPOSÓB ZE SOBĄ ZWIĄZANA.

POLEMIKI

W 26 numerze "Echa-Tygodnika Polskiego" ukazał się w rubryce "Polemiki list" zatytułowany "Szukanie dziury w całym", podpisany nazwiskiem Konstanty Brzewinski. Tytuł listu niezwykle trafnie oddaje jego treść: jest to istotnie jadowite i napastliwe szukanie dziury w całym.

Oddajmy jednak najpierw cesarzowi co cesarskie. List, który dotyczy mojego komentarza "Z pomocą 'nurkom'", zamieszczonego w 25 numerze "Echa", upomina się o oddanie sprawiedliwości Kongresowi Polonii Kanadyjskiej, którego nie wymieniałam, wspominając (tylko wspominając, gdyż co innego było głównym tematem tekstu) o pomocy udzielonej przez Polonię (Polonia należy do świata. Zaczęło się od pana Brzewinski) - Polsce w okresie stanu wojennego. Było to po prostu niegrzeczne, wynikające zapewne z tego, że tak bardzo poruszył mnie obraz matki trojga małych dzieci, uczącej dwoje z nich jak z powodzeniem grzebac, czyli "nurkować" po smietnikach (obraz, który najwyraźniej pana Brzewinski nie poruszył zupełnie). Przepraszam za to pominięcie Kongresu, Kościoła i wszystkie osoby prywatne, którym należy się nasza pamięć i wielki szacunek za to, co dla Polaków uczynili. W moim następnym komentarzu zamierzałam wrócić do tego właśnie

tematu, korzystając z materiałów zaofiarowanych mi uprzejmie przez pana Kazimierza Wrzosa (bardzo dziękuję!). Artykułu tego już jednak nie będzie.

Cała reszta listu pana Brzewinskiego to mijające się z dobrym smakiem inwektywy, aż ociekające jadem. Pan Brzewinski w dodatku - wbrew faktom, uważa, że jest ze mną po imieniu, tytułując mnie bowiem przez cały czas protekcjonalnie "panią Katarzyną", wytykając młodociałość (mimo to, niestety) i raczkowanie w zawodzie (16 lat raczkowania to dosyć dużo, nieprawdaz?).

Probuje też cytować O. Bochenskiego, w związku z czym odsyłam moich Czytelników do wspomnianej książki, by przeczytali cały cytat, a także wszystko, co z tym cytatem jest związane, a nie tendencyjnie wybrane fragmenty, z których zastosowaniem wobec mojego tekstu w dodatku zgodzić się nie sposób.

Dobre obyczaje redakcyjne nakazują, że gdy do redakcji nadejdzie polemika ze stałym współpracownikiem prowadzącym w dodatku tak obszerny i znaczący dział, jak "Polska" umożliwia się mu zapoznanie się z nim i odpowiedź na tej samej stronie. Zwłaszcza gdy jest to zdecydowana i złośliwa napastka. Mnie tymczasem nawet nie uprzedzono, że szykuje mi się podobna niespo-

dzianka. W związku z tym uważam za niemożliwą dalszą współpracę z "Echem-Tygodnikiem Polskim" i żegnam się z moimi Czytelnikami. Gdyby po moim odejściu pojawiło się na tych łamach więcej jeszcze jadu pod moim adresem - odpowiadać nie będę.

Dziękuję Państwu serdecznie za czas poświęcony na czytanie moich tekstów, życzliwe telefony i uwagi, które zawsze były mi pomocą.

KATARZYNA BANACHOWSKA

Z żalem żegnamy redaktorkę działu polskiego. Jej doświadczenie w sprawach krajowych było nam bardzo pomocne. Sądząc jednak po reakcji na jej teksty dotyczące problemów lokalnej Polonii, Redaktor wykazała w nich znacznie słabszą orientację. Szukanie drugiego Przetakiewicza wśród Polonii jako panaceum na nędzę w kraju, wywołało burzliwą odpowiedź dziesiątków Czytelników z Polonii, w tym też zorganizowanej, niosącej krajowi pomoc ogromną, przerastającą znacznie poczynania wymienionego działacza. O reakcji organizacji KPK poinformowaliśmy Autorkę List, który przyszedł do redakcji wydawał się nam w porównaniu z innymi uwagami mało zjadliwy. Pochodził zresztą z Montrealu, miasta, które nie musiało brać przykłądu z Toronto jak pomagać Polsce. Był ów list, jak wskazuje poniżej słusznie Iwona Majewska, może zbyt ostrą reakcją na obraźliwy ton artykułu Redaktorki.

Cieszymy się, że Pani Katarzyna Banachowska ma szansę na współpracę z Zygmuntem Przetakiewiczem, którego dobrze imię otwarcie rozświeca. Należy dodać, że Z. Przetakiewicz jest właścicielem programu telewizyjnego.

GRAŻYNA FARMUS

"Manowce"

Przyczyną moich refleksji, którymi pragnę się podzielić są dwa teksty publikowane w 25 i 26 numerze "Echa-Tygodnika Polskiego". Czytane w obojętnej kolejności pokazywały dość typowy sposób polonijnego zachowania, które miały budować i tworzyć nowe wartości, rozstrzygać się o wzajemne pouczanie, narzekanie, krytykowanie i obrazanie. Otoż Katarzyna Banachowska w artykule pt. "Z pomocą 'nurkom'" próbuje podjąć temat bardzo szlachetny i wciąż aktualny (może nawet coraz bardziej) - pomocy rodakom w Polsce. W odpowiedzi na ten artykuł, zatytułowany "Szukanie dziury w całym" pan Konstanty Brzewinski gani ją za to, że "obraża Polonię" (cyt.) kanadyjską nie podkreślając jej wkładu w pomoc niesioną Polakom w kraju. To jest jądro sporu, przyjrzyjmy się jednak obu wypowiedziom.

Gdyby nie nazwisko umieszczone nad pierwszym z nich, nigdy nie skojarzyłabym Katarzyny Banachowskiej z artykułem "Z pomocą 'nurkom'". Niby styl ładny, zręcznie budowane kolejne zdania, ale artykuł od początku do końca przeraza naiwnością. Przeraza, bowiem jego autorka nie jest jak sądzi pan Brzewinski dziennikarką, "która jeszcze raczkuje" (cyt.), ale młodą istotnie, lecz dojrzałą publicystką, poruszającą się po gruncie dziennikarstwa pewnie i swobodnie. Możliwe zresztą, że właśnie ta swoboda poruszania zawazyła na treści artykułu. Kierowana prawdopodobnie ideą zachęcenia nas do pomagania Polsce, strofuje autorka rodziców, których dzieci rozpieszczane są bywaniem w MacDonald (?) i tych co "bawią się łatwo i wydają pieniądze na głupstwa", czy też tych, co uważają, że ciężar ich życia polega na odłożeniu wyjazdu na Florydę dopiero na rok następny. Niepotrzebne to zupełnie i nie służące niczemu dobremu, bo trudno zrozumieć o co chodzi autorce. Czy zamiast pójścia do ZOO mamy wysłać 5 dolarów do Polski? Czy może na Florydę pojechać dopiero za dwa lata, a całą sumę przeznaczoną na wyjazd wydać na paczki dla rodaków? A może chodzi pani Banachowskiej tylko o to, aby te wydawane na głupstwa (?) pieniądze

istotnie obciążone były wyrzutami sumienia? Niemożliwe, aby orędowniczka pomocy nie wiedziała bowiem, że **prawie każdy Polak w Kanadzie pomaga komuś w Polsce** i nie zawsze jest to rodzina. I mnie przykro się zrobiło, kiedy przeczytałam ten artykuł, choć nie poczułam się obrażona jak to sugeruje oponent Banachowskiej. Poczulałam żal, to tyle razy odmawiałam swoim dzieciom rzeczy, które w PRL miały bez problemu, po to właśnie, aby móc wysłać tam pieniądze, czy tutaj wesprzeć kogoś stamtąd potrzebującego pomocy. Dlatego zgadzam się z zarzutem pana Brzewinskiego, że marginesowe potraktowanie darów Polonii kanadyjskiej jest mocno krzywdzące dla naszego środowiska.

Rozumiem, iż przykład Zygmunta Przetakiewicza miałby pobudzić nas do inicjatywy, ale i on dobrany był nietrafnie. Nie jeden Przetakiewicz pracował efektywnie (i pracuje) na rzecz niesienia pomocy Polsce i albo wymienia się w takim wypadku wszystkich, albo nikogo. I wreszcie koniec artykułu, który miał być pointą. Powiedziała nam w nim autorka, że "szuka drugiego Przetakiewicza" po to, by zorganizować transporty różnych dóbr do Polski. I tylko temu miał służyć artykuł, w którym sama p. Banachowska wykazała się takim zrozumieniem potrzebujących w Polsce? Nic dziwnego, że wzbudził niechęć i oburzenie w części naszego środowiska. Mamy prawo poczuć się niedocenieni i upokorzeni zbyt protekcjonalnym potraktowaniem nas przez autorkę i nie sądzę, aby te uczucia rodziły w nas chęć do zwiększenia pomocy dla kraju. Artykuł, który miał wstrząsnąć sumieniem Polonii - sprawił jej przykrość, a niektórych wręcz obraził.

Często spotykamy w prasie polonijnej teksty, gdzie autor krzyczy na kogoś i nie proponuje nic nowego. Krytyka ma sens wtedy, gdy jest konstruktywna, a strofować ma prawo ten tylko, kto sam jest niewinny. Dlaczego pani Banachowska nie weźmie się za organizowanie owych wysyłek do Polski?

Po co szukać "nowego Przetakiewicza"? Czy nie łatwiej wcielić się w niego, skoro

tak mocno wierzy się w sens tego przedsięwzięcia? Czy samo napisanie o tym wystarczy, aby chlebek pozbawiony był smaku wyrzutów sumienia?

Myszę, że chętnych do organizowania tego rodzaju akcji trudno jest znaleźć nie tylko dlatego, że myślą iż w PRL "bieda ani głodu nie ma" (cyt.), ale dlatego, że nie mają zaufania do takiej formy pomocy. Jasną jest np. dla mnie sprawa, że nie wszystkie transporty dóbr trafiają do właściwych rąk, a jeśli trafiają to różnie bywa potem z ich podziałem. Niejednokrotnie widziałam jak odbywa się podział tego co przychodziło z zagranicy i naprawdę nie najbiedniejsi obdarowywani są w pierwszej kolejności. Musimy o tym pamiętać zanim podejmiemy jakąś zorganizowaną akcję. Więcej ludzi dołączy się do pomocy, jeśli będą pewni miejsca przeznaczenia swoich darów, póki nie są - pomagają tylko bliskim.

Szczerze powiem, że w ciągu wielu lat życia w Polsce (w Kanadzie jestem dopiero 8 miesięcy) nie spotkałam zjawiska "nurkowania". Nie kwestionuję jednak, że ono istnieje i **chętnie zaopiekuję się taką rodziną, jeżeli tylko będę miała jej adres**. Myszę, że wielu z nas zrobiłoby to samo, gdyby miało taką możliwość, zresztą tego rodzaju pomoc znana już jest w Toronto. Może zatem taką akcją zajęłaby się autorka tekstu "Z pomocą 'nurkom'". Już teraz chętnie deklaruję swoją pomoc. Myszę, że zakończony taką propozycją artykuł zyskałby oddźwięk pozytywny, a tak spotkał się tylko z krytyką.

Niestety tutaj znowu mamy przykład nieefektywności naszych działań, złego wprowadzania w czyn dobrych idei. Rozumiem, iż dotknięty do żywego (jakie to polskie!) Konstanty Brzewinski chciał zwrócić Katarzynie Banachowskiej uwagę na nonszalancję z jaką potraktowała nasze środowisko. Jednakże i on zamiast wzbudzić we mnie uczucie solidarności z jego słuszną reakcją, wzbudził - sprzeczniw. I oczywiście nie chodzi tutaj o to, co pisze pod adresem wypowiedzi pani Banachowskiej, ale co pisze o roli dziennikarza w ogóle i o czym kaze jej (i, rozumiem, nam wszystkim) uży-

wającym pióra, aby podzielić się myślaniami. Skromność zapewne nie pozwoliła autorowi tego listu użyć słów własnych, zatem posłużył się cytatem z pracy O. Bochenskiego pt. "Sto zabobonów. Krotki filozoficzny słownik zabobonów", wydany w tym roku przez Instytut Literacki w Paryżu.

Muszę zacytować i ten fragment, bo może nie wszyscy czytali list pana Brzewinskiego: "(...) dziennikarz jest sprawozdawcą i nie czym innym. Ale w ciągu ostatniego wieku dziennikarze przywłaszczyli sobie inną funkcję, a mianowicie występują w roli nauczycieli, kaznodziej moralności, bo jeśli chodzi o pouczanie nas, dziennikarz nie ma żadnego autorytetu. Jest po prostu dobrym obserwatorem i umie pisać, względnie mówić. Uważać go za autorytet, pozwalać mu pouczać ludzi, jak to się obecnie czyni, jest zabobonem".

Otoż, to nie ostatni wiek obdarzył dziennikarzy inną niż sprawozdawczą funkcją. Już od zarania "prasy", w angielskim "The Spectator" z okresu Oświecenia istnieli publicyści, którzy próbowali wpływać światłymi radami na społeczeństwo. Myszę, że sprawozdawcy pojawili się później niż mentorzy i do dzisiaj istnieje różnica między publicystą i dziennikarzem.

Inna to sprawa, na jakiej zasadzie buduje się autorytet tych ludzi. Chociaż publicyści (szczególnie ci emigracyjni) zwykle mają za sobą lata studiów na wydziałach lepszych niż warszawskie "dziennikarstwo i nauki społeczne", czyli charakteryzują się nie tylko tym, że "są dobrymi obserwatorami" (choć to już dużo) jednak sam ten fakt nie powinien budować im autorytetu. Oczywiście, wiara a priori w to, co napisal dziennikarz, czy publicysta jest za bobonem, czyli "błędym i pozbawionym uzasadnienia poglądem" (Mały słownik języka polskiego pod red. St. Skorupki). Nikt nie ma monopolu na autorytet (także wielce przeze mnie szanowany O. Bochenski) jednak, podobnie jak filozof, także publicysta, ma **moralny obowiązek** pozytywnego oddziaływania na środowisko poprzez swoją pracę. To, na ile wiarygodne i dające się zaakceptować jest to co twierdzi, zależy od słuszności przemyśleń, siły perswazji i środków przekazu, ale też od osobistej postawy autora. Autorytet w tym wypadku buduje się nie tylko twórczością, ale i życiem.

Wydaje mi się, że szpilka, jaką pan Brzewinski przeznaczył dla Katarzyny Banachowskiej jest zbyt ostra, a i innych zupełnie niepotrzebnie może ukłuć.

Pouczając p. Banachowską autor "Szukania dziury w całym" popełnił ten sam błąd, co ona. Także nie zauważył wkładu wielu wybitnych publicystów w kulturę i etykę światową, próbując z pomocą wielkiego filozofa sprowadzić ich do roli sprawozdawców. Autor taką propozycją rozumienia zawodu dziennikarza także robi przykrość setkom, może tysiącom zaangażowanych moralnie publicystów. A przecież na pewno nie było to jego intencją. Zatem wniosek taki abyśmy koncentrowali się na sprawach istotnych i pisali o nich tak, by budować, a nie niszczyć, a jeśli już coś chcemy zlikwidować, dawajmy lepsze w zamian. Nie wylewajmy dziecka z kąpielą. Czy nie byłoby zasadniej wyjaśnić autorce niefortunnego artykułu, a przy okazji wszystkim, którzy myślą podobnie, na czym polega ich błąd? Podejmując tak ważne dla Polonii i Polski tematy trzeba się zastanowić, czy to, co piszemy osiągnie cel pozytywny. Bardzo często jest tak, że nawet słuszna krytyka przyniesie może więcej złego niż dobrego, a nieumiejętne orędowanie w jakiejś sprawie - wprost przeciwnie skutki. Nie powinniśmy ludzi pouczać, ale trzeba się **uczyć nawzajem** pohamowując złe namiętności, które wiodą nas tylko na manowce.

IWONA MAJEWSKA

Szanowni Państwo!

List mój dotyczy listu p. H. M. Łyzwskiego na temat artykułu Zofii Bonczy "Premiera Petersona zabawa w rządzenie". Stanowczo protestuję przeciwko temu listu p. Łyzwskiego.

Pamiętamy wszyscy, jaka była definicja, dobra Kalego w *W pustyni i w puszczy* - "żł to gdy Kalemu ktoś ukrasć krowę, dobru gdy Kali komus ukrasć krowę". P. Łyzwski mówi, że partia liberalna jemu dała (możliwość emigracji do Kanady, świadczenia socjalne, Petro Canada itp.). Nie mówi zaś, że by jemu dać, musiała komuś zabrać!

Podkreślam raz jeszcze, że altruizm jest złem. Nieprawdą jest, że dobry rząd to taki, który daje Polakom. Stać nas jako naród na coś więcej niż takie oczekiwanie okruszków z panskiego stołu. Stać nas na twórczość, produkcję i marzenia - stać nas na zbudowanie własnego stołu!

Zofia Boncza opowiedziała się za rzędem, który chroni prawa ludzkie, a nie jedynym zabiera, drugim daje. Jak Państwo wiedzą, mamy poważną różnicę zdań z p. Bonczą. Ale muszę stanowczo zaprotestować przeciwko atakowi na p. Bonczę z pozycji socjalistycznych.

Czas, też byśmy jako naród nauczyli się nie mieszać dyskusji na temat programu politycznego z atakami osobistymi.

P. Łyzwski zakończył swój list słowami: "Jaki ma cel Redakcja publikować podobne artykuły?" Celem jest dyskusja i stworzenie godnego i skutecznego programu politycznego dla Polski i dla Polonii. P. Łyzwski nie ma prawa wykluczać p. Bonczy z tej dyskusji. Redakcja *Echa* jest jedynym polskim pismem na świecie, które zezwala na prezentację stanowiska pro-kapitalistycznego na swoich łamach. Chwała Redakcji za to. Jeśli p. Łyzwski nie zgadza się z p. Bonczą i potrafi udowodnić niestuszność jej poglądów, winien przedstawić rzeczowe argumenty. Argument, że jakiś rząd komus coś dał jest bez znaczenia, a nawet jest argumentem przeciwko temu rządowi, bo funkcja rządu jest inna.

Zas dla p. Bonczy mam tę uwagę - gdy tylko da się choćby centymetr altruistom i socjalistom, zajądą metra. Gdy zas ustąpi im na metr, wezmą wszystko, jak Sowieci i hitlerowcy. To nie przypadek, że lata rządów liberałów w Kanadzie przyniosły niezwykły wzrost siły NDP.

To nieprawda, że w kapitalizmie nikt nie zajmie się biednymi i chorymi. Taka teza jest postawiona emocjonalnie i jest nieuczciwa. W kapitalizmie nikt nie będzie zmuszany do zajmowania się biednymi i chorymi.

Wszystkich Państwa proszę o prze-myślenie tego, co do Państwa piszę. Przed nami historyczny wybór - albo kapitalizm, wolność, racjonalny egoizm, albo socjalizm, altruizm, stagnacja. Wybierzmy uczciwie i otwarcie, nie emocjonalnie, jak przez cały wiek dziewiętnasty Polska wybierała.

Dodam jeszcze, że w tej historycznej dyskusji po prostu nas nie stać na zamykanie komukolwiek ust, uciszanie kogokolwiek przy pomocy siły lub emocjonalnego szantazu. Stawka jest zbyt duża.

Jeszcze słowo dla p. Bonczy - z niemieckich filozofów nie cierpię Marksa, Engelsa, Hegla, Nietzschego, Schopenhauera, Husserla, Heideggera i Kanta. Najbardziej Marks i Kanta. Poza tym nie lubię Platona i Plotyna. Najwyżej cenię sobie następujących filozofów: Arystotelesa, Tomasza z Akwinu, Ludwiga von Misesa i Ayn Rand. Z psychologów zaś Nathaniela Brandena.

Z uśmiechem dla wszystkich wspomnianych, z kapitalistycznym pozdrowieniem!

KRZYSZTOF OSTASZEWSKI

KARTKA Z PAMIĘTNIKI

RAMADAN W SKIKDZIE

Muzułmanin sowiecki, zdjęcie Andrzeja Stawickiego.
Post przez okrągły rok.

W ostatnim numerze *ECHA* wydrukowano artykuł Ewy Rewkowskiej pod tytułem *RAMADAN* będący w sumie małą encyklopedią wiedzy o Islamie. Autorka opisała to, co się wie o Ramadanie, a ja pragnę jej udane dzieło uzupełnić tym, jak widzi Ramadan przybysz z Europy.

Skikda jest niewielkim portowym miastem położonym malowniczo przy skalistych brzegach Morza Śródziemnego w Algierii. Mieszkalem tam przez cały rok szkolny 1983/1984, ucząc w tamtejszym konserwatorium muzycznym gry na fortepianie, gitarze i skrzypcach.

Egzotyka, inność na każdym kroku w porównaniu z Polską. Pięć razy w ciągu dnia i całym miesiacem rozlega się głos muezzina wzywającego archaicznym śpiewem wiernych do modlitwy. Głos owy był radiofonizowany, wzmacniany niemiłosiernie przez olbrzymie głośniki gigantofony. Religijna tradycja w bogatej oprawie najnowszej zdobyczy techniki współczesnej!

Z końcem maja dzienne upały wynosiły 32 stopnie C, by w nocy opadły do równych trzydziestu. I właśnie wtedy rozpoczął się Ramadan, muzułmański święty miesiąc postu. Obowiązuje wówczas wszystkich zakaz jedzenia, picia, palenia tytoniu i stosunków seksualnych od wschodu do zachodu słońca.

W Konserwatorium oświadczyłem wszystkim, że będę również solidarnie ze wszystkimi postcił, co winno mi wyjść na zdrowie. Byłoby jakimś nietaktem, jeśli czy pic na oczach poszczących. Moją dyktantką jednak zniknęła z moim widzeniem, a kiedy wróciła, to woniała już z dala dymem tytoniowym. O! islamski niedowiarę! Tacy trafiają się wszędzie. A może niewolnik nikotyny?

Na ulicach widoczny odświętny nastrój. Wszyscy poruszają się jakby wolniej. Zdziwiałem się, że nikt nigdzie nie pali papierosów. W normalnym miesiącu osobnik sprzedający benzynę na ulicznej stacji często nie wyjmując palącego się papierosa z ust w czasie tankowania benzyny! Jest upał, a nikt nie pije wody przy licznych ulicznych kioskach. Są one otwarte, ale ludzie kupują w nich chłodzące napoje na wynos do domu.

Po południu następuje tajemnicze ożywienie. Na ulicach wyrastają błyskawicznie przydomki, machy, liczne duże stoły. Zastawia się je obficie różnymi jedzonkami, przygotowywanymi apetycznie i nęcąco na oczach przechodniów, którzy często gęsto przystają i gapią się łakomie, tak łakomie, jak dojrzewający nastolatek pożera kobiecą ciatkę na plaży. Te stoły okazują się więc kramami, straganami, oferującymi usługę smacznych przekąsek. Sam przystaję i czuję wilczy apetyt, bo czegoż tam nie ma: pieczone kiełbaski, kabanosy, apetyczne różnorakie sałatki, majonezowe. Ustawia się grzejniki, by serwować nie tylko na zimno, ale i na gorąco. Dostrzegam coś, co niczym się nie różni od polskich naleśników. Kramarz napełnia je mięsem, inne ziemniakami, jeszcze inne czymś tam, by je potem usmażyć na rumiano! Pytam, czy to jest narodowa potrawa arabska? Kramarz wyjaśnia, że tak. Pytam, jak się to nazywa po arabsku? Odpowiedź brzmi: "burak".

Patrząc na swój zegarek. Jeszcze pięć minut, a słońce się schowa za horyzont i muezzin obwieści przez ryczące głośniki upragniony koniec postu. Na moich oczach niektorzy Arabowie zaczynają na wysiggi kupować przekąski i trzymają je w ręce. Czekają, czekają. Nareszcie słychać głos muezzina i dosłownie w tej samej sekundzie przekąski zostają żarłocznie niemal połykane w jednej chwili.

W świecie chrześcijańskim bywają skłonności do obżarstwa świątecznego podczas Bożego Narodzenia i w Wielkanoc. W sumie dzień lub dwa obżarstwa. Muzułmanie cały miesiąc ramadan postczą w dzień, a potem świętują przez wieczór do późnej nocy pochłaniając olbrzymie ilości smacznego świątecznego jedzenia.

W słownikach wyrazów obcych w encyklopediach hasło ramadan objaśniane jest jako miesiąc postu. Jest to w pewnym sensie zaledwie półprawda. Opinia, że jest to okres trwającego cały miesiąc obżarstwa byłaby również półprawdą. Prawda ma tę cechę, że leży zazwyczaj w środku.

POLOWANIE NA DOLARY

W pogoni za nowościami, zapominamy często o przyjemnym aspekcie tej lawiny nowych "inteligentnych" maszyn. Nie ulega bowiem wątpliwości, że głównym motorem napędzającym postęp w dziedzinie komputerów i sztucznej inteligencji jest chęć wzbogacenia się. Nawiazywałem już w przeszłości do finansowych sukcesów i problemów najprężniejszych firm komputerowych. Dzisiaj kolej odpowiedzieć na pytanie: "Ile można zarobić przy komputerach pracując dla kogoś innego?"

Niejeden z nas słyszał o wysokich zarobkach specjalistów komputerowych. Opowiadania przy okazji spotkań towarzyskich, o znajomych zarabiających krocie, generują dreszczyk emocji. Przykłady osób, które właśnie załatwiły sobie kontrakt za \$40 na godzinę (\$83 tys. rocznie) motywują jednych do działania, innych wpędzają w depresję. Przykłady te, choć z reguły prawdziwe, nie reprezentują typowych dochodów specjalisty (specjalista rozumiany jest tutaj jako osoba zajmująca się zawodowo komputerem). Liczba osób pracujących na tzw. kontrakty jest mała w porównaniu z ogółem zatrudnienia. W Ontario jest to mniej niż 5% ogółu, z czego większość prowadzi własne przedsiębiorstwo. W USA jest około 130 tys. takich osób, ale spora część zarabiająca od \$60,000 do \$95,000 rocznie, trudni się zajęciami związanymi z zastosowaniami militarnymi. Ponadto, są to z reguły inżynierowie z dużym doświadczeniem. Początkujący pracownik "kontraktowy" w Ontario musi liczyć się z pensją od \$15 na godzinę w górę (\$31 tys. rocznie). Biorąc pod uwagę brak świadczeń (chorobowe, wakacje, ubezpieczenia) oraz ryzyko braku pracy pomiędzy kolejnymi kontraktami, lub też szybką jej utratę w okresie "pogorszenia się sytuacji ekonomicznej", nie wygląda to zawsze tak różowo. Tym niemniej z różnych powodów, takich jak porównywalnie wysoka pensja, korzyści podatkowe i satysfakcja z kontrolowania swoich własnych finansów, a czasami też brak możliwości znalezienia innej pracy, pewna część specjalistów komputerowych decyduje się pracować "na kontrakt".

A ile zarabiają specjaliści zatrudnieni na stałe? Średnie roczne zarobki dla osób pracujących powyżej 4 lat ilustruje poniższa tabela.

Programista (zastosowania komercyjne) -	\$35,620
Programista (zastosowania komercyjne) -	\$38,540
Programista (systemy komputerowe) -	\$43,570
Programista-Analityk (projektowanie i programowanie) -	\$39,360
Specjalista Bazy Danych -	\$44,900
Programista (systemy komunikacyjne) -	\$42,870

Powyższa tabela reprezentuje zarobki osób, które parają się wyłącznie zastosowaniami komputerowymi (nawet jeżeli wylegitymować się mogą dyplomami potencjalnie uprawniającymi ich do bardziej wyspecjalizowanych zajęć). Zarobki osób wykorzystujących w swojej pracy dodatkowe kwalifikacje (np. inżynierskie, marketingowe itp.) mogą być wyższe. Przykładowo, tzw. inżynierowie wiedzy, którzy parają się transferem wiedzy fachowej na wiedzę "sztucznej inteligencji" zarabiają z reguły powyżej \$60 tys. rocznie. Zauważyć też trzeba, że średnie zarobki specjalistów komputerowych wahają się znacznie w zależności od stazu pracy. I tak średnie zarobki programisty-analityka wynoszą:

- bez uprzedniego stazu -	\$24,450
- 1 rok pracy -	\$27,500
- 2 lata pracy -	\$32,460
- 3 lata pracy -	\$35,700
- 4 lata pracy -	\$38,420
- 5 lat pracy -	\$41,800

Tempo wzrostu zarobków maleje znacznie po 5 latach. Tym niemniej niektórzy wykazać się mogą wzrostem zarobków związanych z otrzymaniem bardziej odpowiedzialnej pracy.

Ciekawe jak specjaliści komputerowi wypadają na tle innych zawodów. W USA

inżynier zajmujący się komputerami zarabia średnio 3% więcej (tj. \$44,300) od średniego inżyniera. W Ontario inżynierowie zaczynają od średniej pensji \$27,000, po czym otrzymują kolejno \$30,000, \$32,500, \$36,300, \$40,300 odpowiednio po 1, 2, 3, 4, 5 latach pracy. Średni zarobek inżyniera w Ontario wynosi rocznie \$53,000.

Zarobki specjalistów komputerowych wyglądają przyzwoicie, biorąc pod uwagę, że wielu z nich nie legitymuje się dyplomem wyższej uczelni, a część z nich nie ukończyła nawet 3-letniego college'u. Aby mieć jednak

niedobór perspektywę przyjrzyjmy się zarobkom w innych zawodach:

lekarze (mężczyźni) -	\$90,562
sędziowie -	\$78,402
dentysty -	\$79,346
prawnicy -	\$60,500
manager oddziału bankowego -	\$46,000
policja -	\$39,920
nauczyciele (szkoły publiczne) -	\$36,383
pracownik poczty -	\$28,028
pielęgniarki -	\$26,600
stewardessa -	\$25,225

Średnia pensja dla mężczyzny w Kanadzie wynosi \$31,000, a dla kobiety \$21,000.

Independent Computer Experts
Tel 742-1387

KALENDARIUM

Deszcznik majowy, a iży panny młodej prędko przemijają.

28 kwietnia - czwartek

Wschód Słońca 04 56 Zachód Słońca 19 05
Wschód Księżycy 15 52 Zachód Księżycy 03 27

Imieniny obchodzą: Fedora, Ludwik, Paweł, Piotr, Waleria i Zywiśław

1686 - Isaak Newton przedstawił Brytyjskiemu Towarzystwu Królewskiemu pierwszy tom swoich *Principiów*.
1789 - Bunt na 'Bounty'.
1926 - Urodził się Harper Lee, amerykański pisarz, autor *Zabić drozda*.

29 kwietnia - piątek

Wschód Słońca 04 55 Zachód Słońca 19 06
Wschód Księżycy 16 59 Zachód Księżycy 03 43

Imieniny obchodzą: Angelina, Hugon, Piotr, Rita i Robert

1899 - Urodził się Duke Ellington, amerykański pianista i kompozytor jazzowy.
1901 - Urodził się Hirohito, cesarz japoński.
1907 - Powstało w Toronto Towarzystwo Synowie Polski.

30 kwietnia - sobota

OTWARCIE WORLD EXPO 88
w Brisbane, Australia

Wschód Słońca 04 53 Zachód Słońca 19 07
Wschód Księżycy 18 08 Zachód Księżycy 03 59

Imieniny obchodzą: Chwalisław, Katarzyna, Kwiryna, Marian i Pius

1870 - Urodził się Ferenc Lehár, kompozytor węgierski, główny przedstawiciel operetki wiedeńskiej (zm. w 1948 r.).
1909 - Urodziła się Juliana, królowa holenderska w latach 1948-1980.
1940 - Główny major Henryk Dobrzański (pseudonim Hubal) w potyczce pod Anie linem nad Pilicą.
1945 - Wyzwolenie obozu koncentracyjnego w Ravensbrück.
1945 - Hitler popełnia samobójstwo.
1975 - Oficjalne zakończenie wojny w Wietnamie.

1 maja - niedziela

MAY DAY - festiwal wiosny

Wschód Słońca 04 52 Zachód Słońca 19 08
Wschód Księżycy 19 20 Zachód Księżycy 04 19

Imieniny obchodzą: Berta, Józef, Jeremi i Maja

1265 - Urodził się Dante.
1707 - Zjednoczenie Anglii i Szkocji w Wielką Brytanię.

2 maja - poniedziałek

Wschód Słońca 04 50 Zachód Słońca 19 10
Wschód Księżycy 20 35 Zachód Księżycy 04 43

Imieniny obchodzą: Anatol, Atanazy, Minerva, Pelegrin, Witomir i Zygmunt

1519 - Zmarł Leonardo da Vinci.
1729 - Urodziła się Katarzyna Wielka.
1904 - Urodził się Bing Crosby.
1903 - Urodził się Benjamin Spock, pediatra.
1921 - Wybuch III Powstanie Śląskie - największy niepodległościowy zryw Ślązaków, który przyniósł przyłączenie części Śląska do Polski.
1945 - Zdobycie Berlina.

3 maja - wtorek

Wschód Słońca 04 49 Zachód Słońca 19 11
Wschód Księżycy 21 49 Zachód Księżycy 05 15

Imieniny obchodzą: Antola, Antonina, Juwenala, Maria, Mariola i Świętosław

1791 - Uchwalenie Konstytucji Trzeciego Maja.
1898 - Urodziła się Golda Meir.

4 maja - środa

Wschód Słońca 04 47 Zachód Słońca 19 12
Wschód Księżycy 22 58 Zachód Księżycy 05 56

Imieniny obchodzą: Florian, Gothard, Monika i Wienczysław

1825 - Urodził się Thomas Huxley, brytyjski biolog.
1875 - Urodził się Wojciech Weiss, polski malarz i grafik, autor portretów, pejzaży, obrazów o tematyce społecznej (zm. w 1950 r.).
1915 - Urodził się Florian Marciniak, harcmistrz, prawnik, założyciel Szarych Szeregów (zm. w 1944 r.).
1929 - Urodziła się Audrey Hepburn.

LOT
oferuje jedyne
bezpośrednie połączenie
Montreal-Warszawa. Odłot z
Mirabel we wtorki i piątki. Ceny
począwszy od 798 Can \$ (APEX).
Oferujemy również połączenie do
RZYMU, BANGKOKU, DELHI i
większości stolic europejskich.
Zapraszamy !!! POLONIA
LATA LOTEM !

POLISH AIRLINES

LOT

1000 Sherbrooke St. West
Suite 2220
Montreal Que H3A 3G4
Phone Montreal (514) 844-2674 Toronto (416) 364-2035

"kartoflami", inni "pyrami", a jeszcze inni "gruzlami". W dobie Dwudziestolecia nie tylko szkoła, ale prasa, radio i wojsko usilnie szlifowały różnice dialektów w Polsce i gdyby nie wybuch wojny 39 roku, niezgodności słownictwa i akcentów trzech dzielnic przestałyby istnieć. Jako koronny świadek tamtych czasów przypominam sobie jak skazywano na śmierć takie śmieszne słówka jak "butersznyty", "grajcarki", "lufciki" i "cyferblaty". Pamiętam też jeszcze o uparciu czepiającym się obywatelstwa "szraubcjerze". Z tępiących wówczas wyrazów dotrwał do naszych czasów już tylko poczciwy "szlafrok", aż go wreszcie zastąpiła niedawno uroczą "podomka".

Oczyszczanie języka w Dwudziestolecu miało miejsce w każdej niemal dziedzinie. Zaniedbane słownictwo techniczne, które posługiwało się dotąd spolszczonymi, przekreślonymi nazwami niemieckimi, zostało zastąpione "nowopolskim", opracowanym przez panów "Stadtmuellera i Stadtmuellera", którzy z prawdziwie germańską dokładnością stworzyli gruby słownik neologizmów technicznych, a w nich "hebel" przekształcił się w "struga", a "śrub-sztak" w "imadło", itd.

Gdy polskie sądownictwo powstało w odrodzonej Polsce, potrafiono częściowo wykorzystać słownictwo zaboru austriackiego, a gdy zakres jego nie wystarczał, powołano z grobu dawno umarłe, a użyteczne zwroty. Przypomnę tu piękne zawołanie każdej ustawy uchwalanej przez Sejm w wolnej Polsce: "Wszem, wobec i każdemu z osobna komu wiedzieć należy wiadomym czynimy".

W czasie okupacji niemieckiej także powstał szereg nowych słów przystosowanych do potrzeb tej złej godziny jak choćby "łapanka", "skrzynka", "wsypa", czy "zrzut". Nie będę się jednak nad nimi rozwodził, choć niektóre z nich nie straciły na aktualności do dnia dzisiejszego.

II

Zmiany językowe jakie powstały w Polsce po Drugiej Wojnie Światowej mają zupełnie inny charakter. Państwo peerelskie zbudowane wedle wskazań Marksa i Lenina, miało dążyć do bezklasowości społeczeństwa, a zatem, konsekwentnie, i język tego społeczeństwa winien był także stać się bezklasowy, co można było osiągnąć doraźnie tylko poprzez równanie w dół. I tak powstał język peerelski. Odmienna geneza zmian w języku polskim po każdej z wojen

światowych nie jest rozpatrywana w pracy prof. Grabowskiej. Szkoda, że to ciekawe politycznie i społecznie zjawisko w pracy autorki eseju zostało całkowicie prawie pominięte. Tymczasem ta dzisiejsza "unifikacja języka", o której wspomina, ma na celu nie jak dotąd zacieranie różnic dzielnicowych, ani oczyszczanie polszczyzny z obcych naleciałości, tylko danie obywatelstwa mowie ludzi a nawet gwarze przedmieścia i ulicy, no i oczywiście szerokie otwarcie bramy na przenikanie języka Wielkiego Brata.

Totalne państwo jakim jest PRL, mając w swym ręku wszystkie niemal dziedziny życia społecznego, ma możliwość łatwego manipulowania także i słowotwórstwem. Neologizmy potrzebne do nazewnictwa nowych czynności, czy przedmiotów tworzone kiedyś samorządnie, rodzą się obecnie w urzędach państwowych, zakładach przemysłowych, czy centralach handlowych wedle wskazówek i z błogosławieństwem władz partyjnych.

Pomiędzy przykładami peerelowskiego języka, które w swej pracy podaje prof. Grabowska, znaleźć można potwoki słowne w rodzaju "dobotonazokilometra", albo jeszcze lepiej "sokowyzymałki". Nie o to chodzi, że w tym ostatnim nowotworze językowym druga część zbitki jest zwykłym rusycyzmem, a oto, że język polski zawsze wykazywał stoicką odporność na jednocześnie wielosylabowych wyrazów w jedną całość. Podobne próby nazywano germanizacjami, ponieważ język niemiecki w tym celu. Wedle starego kawału historia o Murzynie ludozercy, który skonsumował własną matkę, opowiedziana być może po niemiecku jednym tylko słowem: Hottentotenmutterfresser.

Inaczej wyglądają neologizmy przez dodawanie do słów przedrostków takich jak "nad", "pod", "przed", "za" itp. Tego rodzaju neologizmy (zacytowane w pracy prof. Grabowskiej) w większości wypadków używane były znacznie dawniej niż liczy sobie lat język peerelski. Że przypominę tu tylko wyrazy takie jak "podstoli", czy "nadprodukcja". Ale i tu bezmyślni urzędnicy potrafili zmałstrować coś na przekór językowi polskiemu. Mam na myśli rzeczownik "przecena". Wynaleziono go na oznaczenie wyprzedzającego towaru i obniżki ceny, zapożyczając zrywcem z sowieckiego "pierecenka". Zapatrzonny w Moskwę twórca tego neologizmu nie zastanowił się nawet, że język polski posiada odwieczny czasownik "przeceniać", który oznacza właśnie odwrotność obniżki. "Przeceniać własne siły", to wyobrazić sobie, że są one większe niż w rzeczywistości, ponieważ przedrostek "prze" jest synonimem słowa "ponad", nie zaś "poniżej".

Nie chcąc "przesolic" znaczenia tej bezsensownej pomyłki językowej zacytowałem ją tylko dlatego, by podzielić się z czytelnikiem uwagą jak reaguje niedawno przybyły z PRL emigrant, gdy mu się wytknie błędy jego peerelowskiego języka. "Przecena"? oświadczy, "tak się dzis w kraju mówi, więc to nas obowiązuje". Albo "żywy język zawsze się zmienia i to jest postęp".

W jakim stosunku nowy język peerelski różni się od dawnego polskiego, mówi o tym wykaz błędów językowych zarejestrowanych w pracy prof. Grabowskiej. Pojawili się nowe reguły gramatyczne jak np. zanik przypadku zwanego wołaczem, albo zastępowanie przypadku dopełniacza przez biernik. Nastąpiły też zmiany w wymowie niektórych zgłosek, nie mówiąc już o zupełnym zaniku gardłowego "H". Przyszła też kolej na "Ł", które w peerelskim zmieniło się w krótkie "U". Ale największą krzywdą dla naszego języka jest chyba zanik samogłosek nosowych "A" i "E" - "Tromba" zamiast "trąba", "zemby" zamiast "zęby", itp. Wedle mojej osobistej obserwacji są to

zmiany rodem wprost ze wsi. Mutacje dźwięku "E" na głęboko językowe "N" (jak np. w słowie "wdzięk") można było zauważyć od wielu już lat, tymczasem osobnik pochodzący ze wsi, czy przedmieścia nie został nauczony używania spółgłoski "N" w tej formie i szpeci nasz język gminną wymową.

Dzisiejszą demokratyzację (nazwijmy to uprzejmie) języka polskiego każdy inteligent starszej daty natychmiast wyczuwa w rozmowie z Peerelczykiem. Język nabrał nowej melodii. Dzieje się to przede wszystkim poprzez ujednolajnienie akcentu na przedostatniej sylabie niezależnie od tego, czy wyraz jest swojski, czy też obcego pochodzenia. Możemy się ostatecznie zgodzić na to, by wymawiać "preZYdent" zamiast prawidłowo "PREzydent", ale dużo gorzej brzmią takie rzeczowniki obce jak "muZYka", "fiZYka", czy "matemaTYka", która w tym wypadku kojarzy mi się nieodparcie "motyka". (We wszystkich cytowanych powyżej wyrazach akcentowane sylaby pisałem wersalikami). Peerelska wymowa ujdzie jeszcze z trudem w prozie, ale boleśnie rani uszy w poezji. Dla przykładu podaję strofę z twórczości znanego poety i cygana K. I. Gałczyńskiego: "LiRYka, LiRYka, tkiwa dyNAmika, angeloLOgia i dał". Po peerelsku brzmiałoby to raczej nieznosnie: LiRYka, liRYka, tkiwa dynAmika, angeloLOGiA i dał" - Zakalec Konstanty Ildefons w grobie by się przewrócił słysząc taką recytację swojego wiersza.

•••••

Jesteśmy dziś świadkami dziwnego zjawiska: oto społeczeństwo w kraju, mimo niedawnego zrywu rozluźniającego w protestach dotychczasowe pęta władzy i mimo przejścia do mniej lub bardziej jawnej opozycji, nie potrafiło i co gorzej - nie chce odrzucić nowego, zwulgaryzowanego, tu i tam przetkanego rodzynekami tak rusycyzmów jak i anglicyzmów (z rodzaju "relaksu", czy

okropnej "spektakularności"), języka bezklasowego tłumy, na jaki zaprogramowano nas w Moskwie. Ba, społeczeństwo to broni nawet prawa istnienia tej dzisiejszej, zbrzydzonej, obcej duchowi polskiemu, okaleczonej mowy, uważając ją za postęp i wzbogacenie, nie zaś smutne równanie w dół.

Obecna inteligencja polska, która zdobyła taki, czy inny papierek na uczelni nie rozumie, że to nie tylko zdobycie szansy życiowej, ale że fakt ten nakłada także pewien zasadniczy obowiązek, obowiązek dbałości o kulturę i czystość ojczystej mowy. Tymczasem oddalamy się coraz bardziej od języka literackiego, którym winniśmy mówić jako ta warstwa posiadająca wykształcenie, - jeszcze trochę a Żeromskiego, Prusa, czy Miłosza czytać będziemy mogli już tylko ze słownikiem.

To, co tutaj piszę miało być rzeczową recenzją pracy prof. Grabowskiej, tymczasem praca ta pobudziła mnie do smutnych raczej rozmyślań, które stały się jakby podzwonnym na pochówku mowy polskiej. Może byłoby efektywnie zakończyć tę pisaninę starym, francuskim zawołaniem "Le roi est mort, vive le roi!", ale moja maszyna do pisania stanowczo wzbrania się wystukania tych słów. Bo peerelowski język nigdy kułem nie zostanie, będąc tylko samozwańcem na nie swoim tronie. Głęboko wierzę, że za ileś tam lat powróci nam polszczyzna wolnego narodu, oczyszczi się z gminnych zachwaszczeń i zgrzytliwych obcych naleciałości, czysta polszczyzna pełna szelestów, miękkości i dzwonienia tak charakterystycznych dla siebie nosowych samogłosek.

A Ty, Czytelniku, czy zastanawiałeś się kiedykolwiek jakiego języka używasz? Czy mówisz po polsku, czy po peerelsku wierząc, że tak się należy, skoro zgodziła się na to potulnie bez troski większość w okupowanym kraju?

¹ Essays in Polish History and Culture - wydanie Polish Institute rok 1986

Pekao-Travel

Organizator Najtańszych, Bezpośrednich Lotów Czarterowych Do Polski - 1988 - Samolotami Polskich Linii Lotniczych "Lot"

TORONTO - WARSZAWA	CENY	WARSZAWA - TORONTO
LUTY 10 21	567 00	DOWOLNE DATY POWROTU
MARZEC 13 20 30	653 00	LUTY 21
KWIECIEŃ 6 13 20 24	629 00	MARZEC 13 20 30
MAJ 1 8 15 22 29	776 00	KWIECIEŃ 6 13 20 24
CZERWIEC 1 5 8 12 15	809 00	MAJ 1 8 15 22 29
CZERWIEC 19 22 26 29	873 00	CZERWIEC 1 5 8 12 15 19 22 26 29
LIPIEC 3 6 10 13 17 20 24 27 31	873 00	LIPIEC 3 6 10 13 17 20 24 27 31
SIERPIEŃ 3 7 10 14	873 00	SIERPIEŃ 3 7 10 14 17 21 24 28 31
SIERPIEŃ 17 21 24 28 31	777 00	WRZESIEŃ 4 7 11 14 18 25
WRZESIEŃ 4 7 11 14 18	777 00	PAŹDZIERNIK 2 9 16 23 30
WRZESIEŃ 25	639 00	LISTOPAD 13 27
PAŹDZIERNIK 2 9 16 23 30	639 00	GRUDZIEŃ 4 11 18 21
LISTOPAD 13 27	579 00	STYCZEŃ 4 19 (1989)
GRUDZIEŃ 4 11	769 00	LUTY 2 (1989)
GRUDZIEŃ 18 21	809 00	
STYCZEŃ 4 19 (1989)	567 00	

Prosimy Nie Zwlekać i Już Rezerwować Miejsca U Swoich Agentów Podróży Lub Bezpośrednio W Pekao Travel 769 - 9442

POLISH AIRLINES
LOT

Ciąg dalszy ze str. 1
terdamu do Nowego Jorku
Kapitan kanadyjskiego okrętu ratunkowego "Hudson", L. Strum powiedział po zobaczeniu palącego się jeszcze kadłuba, że eksplozja była tak potężna, a pożar tak intensywny, że nikt, kto znajdował się na statku w chwili wybuchu nie mógł pozostać przy życiu. Jednakże amerykańskie jednostki ratownictwa morskiego podjęły przeszukiwanie rejonu katastrofy. Wspomagało ich w tym kilkanaście statków handlowych znajdujących się w obszarze poszukiwań. Tysiące litrów palącej się benzyny przedostało się do oceanu, ale eksperci stwierdzili, że zanieczyszczenie nie dotrze do wybrzeży kanadyjskich i amerykańskich, gdyż większość benzyny spłonęła, a pozostała część ulotniła się.
W 4 dni po katastrofie Kanada i Stany Zjednoczone odwołały poszukiwanie osób, które ewentualnie mogły przeżyć katastrofę. Nie odnaleziono nikogo. Przypuszcza się, że wszyscy Polacy zginęli na skutek eksplozji i pożaru. Za hipotezę tą przemawia fakt, że dźwig spuszczały szalupy ratunkowe na wodę nie został użyty.

Nie zna życia, kto nie służył w marynarce....

Otoż to! Jest jednak nareszcie możliwość, aby naprawić błędy przeszłości! Sezon letni 88 będzie rajem "marynarzy". Ubranko marynarskie jest więc konieczne, jeśli chcemy wyglądać "up to date". Dalej zaś puszczamy wodze wyobraźni i staramy się - na miarę naszych finansowych możliwości - w jak największym stopniu upodobnić się do figlarnego majtka. Kolory - jak nie trudno wydedukować - to granat, biel, czerwien, ale również niebieski, szary, czarny oraz złoty (czarny i złoty na "kapitańskiej" czapce z czarnym

daszkiem, złotym sznureczkiem i złotą nitką haftowanymi napisikami, są takie, bardzo tanie w sieci domów towarowych "Simpsons")

Ubranko może być białe, koniecznie bawełniane i trochę jakby "ziłchane". Podkoszulka oczywiście w paski, biało-jakies (granatowe, czerwone). Krociutka spodniczka lub porteczki do wolnej długości, pysznie jeśli na szelkach. Wszystkie drobiazgi również marynarskie, a więc białe skarpetki z kotwicami, klipsy w kształcie kół sterowniczych, granatowe, wcięte w talii marynarki, torby ogromne lub plecaki (straszne modne!) w paski.

Na popołudniowe cocktail-party można trochę bardziej elegancko, na przykład kapelusz z granatową wstążką i do łokci, obcisłe rękawiczki (też w paski, albo białe). I tak to - drogie Panie - gotowe jesteśmy, by wypłynąć na szerokie wody -

**co zaleca Wam -
Wasza Od Stóp Do Główn
Marynarskim Stroju i Nastroju -
MATYŁDA**

P.S. Radzę Paniom wybrać się na III piętro Eaton'sa, w centrum. Za niewielkie pieniądze (stosunkowo niewielkie) można tam nabyć rozne podkoszulki, spódniczki i szorty w bardzo bosmanskim stylu!

M O D A

FOTO STUDIO BARBARA

zaprasza dziewczęta pragnące zostać modelkami na próbną zdjęć. Przygotowuję portfolio i przygotowuję do pokazów mody. Foto Studio Barbara jest pierwszą polską agencją modelek. Ma za sobą udany pokaz mody na balu, gdzie polskie dziewczyny prezentowały 6 butików oraz wyszkolenie 15 modelek, przy czym niektóre z nich biorą udział w konkursie Miss Toronto i Mississauga.

Kolejny pokaz mody odbędzie się w Paris Studio, a następny na balu sportu. Zakwalifikowane modelki otrzymają honorarium. TEL 279-5144

**SKIN CARE
STUDIO**
DYPLOMOWANA
KOSMETYCZKA
Z WARSZAWY
zaprasza do
nowo otwartego
gabinetu
kosmetycznego
w MISSISSAUGA
Wizyty proszę zamawiać
telefonicznie
TEL 848 - 4835
(okolica Queensway E and Cawthra)

Dział mody, porad kosmetycznych i zielarskich ukazuje się w naszym tygodniku na przemian, podobnie jak dział biznesowy, komputerowy i dziecięcy

**WSPANIAŁY POMYSŁ IRENY CHROBAK
EKSKLUZYWNY, ROZRYWKOWY
NOWY POLSKI KLUB i RESTAURACJA
w wieżowcu w Etobicoke**

Telefon

621 - 6050

**KOBIA'S
ZAPRASZA CIĘ
NAOBIAD**

(kupon nieważny
przy zamówieniach
po obniżonych
cenach lub
promocyjnych
cenach)

**Zamów jedno
danie
OBIAD DLA
DWÓCH OSÓB
drugie
dostaniesz
bezpłatnie**

Zamawiając droższe
potrawy otrzymasz
dwa dania w cenie
jednego

**Kupon ważny
do 31 MAJA 88**

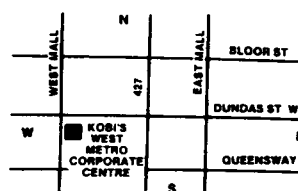
Kobia's LLBO

Gra zespół

Joseph Sobolecki and FRIENDS

Adres: 195 The West Mall, Etobicoke

Eleganckie miejsce spotkań, wspaniały wystrój sal, duże bezpłatne parkingi,
znakomity dojazd i komunikacja. Świetna polska i kanadyjska kuchnia,
przebogaty wybór napojów alkoholowych i zakąsek.
SPECJALNE CENY Z OKAZJI OTWARCIA

SUPERIOR SAUSAGE co
1004 Dundas St. W
TEL 531-8422

KONKURENCYJNE CENY!
Wędzone na miejscu
słynne na całe Toronto
polskie kiełbasy
Szynek, kabanosy, wędliny,
mięsa różne delikatesy

**Karl's Butcher
& Grocery**

właściciel Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie zawsze
świeże mięsa wędliny własnego
wyrobu smaczne i świeże oraz
importowane z Polski i Europy
artykuły spożywcze
105 Roncesvalles Ave
TORONTO
TEL 531-1622

ARMADALE Meats Product (Mfg) Ltd
1011 Haultain Court Unit 16/17
Mississauga, Ontario L4W 1W1
Tel 625-8326/27

**Sprzedaz hurtowa mięsa i wyrobów mięsnych
bezpośrednio w masarni.**

ZESTY'S GOURMET DELI

polskie delikatesy w Mississauga (Clarkson)
wyszukane smaczne i najwyższej jakości potrawy
urządzamy chrzciny, komunie, przyjęcia weselne itp.
zapewniamy sprawną, szybką obsługę
wykwalifikowanego personelu

Właściciele Jadwiga i Gabriel Mencfeld
TEL 823-1167

1900 Lakeshore Rd. W. Mississauga
na wchód od Southdown Rd. na Inverhouse Plaza
poniedziałek 9-18" czwartek piątek do 19" sobota 9-18"

**KINGSWAY MEAT
PRODUCTS AND DELICATESSEN LTD**

HUBERT WESIERSKI IVAN GRIGU
2342 Bloor St. W. Toronto

TEL 762 - 5365

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich
własnej produkcji, wyrabianych przez wysoko kwalifikowanych
polskich rzeźników, według tradycyjnych polskich receptur
CENY KONKURENCYJNE

HOROSKOP

BARAN

Początek tygodnia nieco nerwowy i pełen napięć. Potem emocje zaczną opadać, bo też i nie będzie większych powodów do zdenerwowania. O ile sama nie spowodujesz sytuacji wprowadzających niepokój i stan napięcia. Twoje osobiste kłopoty zaczną się ułagadzać. Zaufaj Koziorożcowi, ale nie daj się zaskoczyć Skorpionowi. Dzień ważny - czwartek. Liczba szczęśliwa - 3.

BYK

Nie masz innego wyjścia jak uzbroić się w rozsądek. Dostępnym nieprzemysłanym posunięciem. Emocje nie są najlepszym doradcą. Przemysł sytuację na zimno. Znajomość okazy się mniej frapująca niż wyglądała na początku. Sporo słów uznania, które podbudują Twoje samopoczucie i wzmacniają prestiż. Dobre porozumienie z Rybami. Unikaj Lwa. Dzień miły - wtorek. Liczba szczęśliwa - 5.

BLIŹNIĘTA

Nie wdawaj się w podejrane układy. Sprawdź wszystko dokładnie, zanim się na coś zdecydujesz. Ta cała intratność przedsięwzięcia może być bowiem tylko fasadą, za którą kryją się nieciekawe rzeczy. Wybądź się wreszcie naiwności, za dużo przez nią tracisz. Miłe spotkanie z Bykiem, ale unikaj Wodnika. Dzień miły - środa. Liczba szczęśliwa - 4.

RAK

Warunki, jakie Ci postawiono są raczej dogodne. Może nie satysfakcjonują Cię w pełni, ale przejdź do porządku dziennego nad ambicjami. A wówczas łatwiej dostrzeżesz walory całej sprawy. A i ciśnienie Ci spadnie, co będzie tylko z korzyścią dla zdrowia. W końcu tygodnia niech Raki wystrzegają się kłótni z Panną. Ale Skorpion jest znakiem sprzyjającym. Dzień miły - sobota. Liczba szczęśliwa - 2.

LEW

Przeżywasz w dosyć plotkarskim środowisku. Wszystko jest komentowane, często opacznie, dlatego też wciąż rodzą się różne podejrzenia wokół Twojej osoby. Najlepiej więc odsunąć się na ubocze i nie dostarczać pretekstów do różnych koterynych intryg. Bardzo Cię podbuduje wzrost zawodowego prestiżu. Trzymaj się z Koziorożcem, unikaj Wagi. Dzień miły - niedziela. Liczba szczęśliwa - 5.

PANNA

Masz sporo atutów w ręku, czemu ich nie wykorzystujesz? Na co czekasz? Rozgrywasz poważną partię, rob to odważnie. Póśrodku uniki, wahania nie doprowadzą do celu. Bardzo miłe spotkanie. Przyjemnie Cię rozczaruje. Przekonasz się, że metoda szufladkowania ludzi nie jest najlepsza. Sympatyczna rozmowa z Baranem wiele wyjaśni. Unikaj kontaktów z Bykiem. Dzień ważny - piątek. Liczba szczęśliwa - 9.

WAGA

Tydzień wciąż nerwowy, sprawa, którą żyjesz jeszcze się nie skończy. Weź pod uwagę fakt, że jej definitywne rozwiązanie będzie się przeciągać i zmien swój do niej stosunek. Zupełnie ostatnio zatraciłeś przyrodzony optymizm. Na szczęście rozwój wydarzeń będzie wyjątkowo pomyślny, więc przestan się gryźć na zapas. Dobra wiadomość z daleka. Sprzyja Strzelec, ale unikaj Skorpiona, dzień ważny - poniedziałek. Liczba szczęśliwa - 6.

SKORPION

Najważniejsze w najbliższym czasie będzie opanowanie zdenerwowania i niecierpliwości. Sprawa rzeczywiście przeciąga się ponad miarę, ale to przecież nie żaden powód do takiego sfrustrowania. Daje tu znaczenie Twoja nieznosna cecha - działanie na łapę-capę, byle szybciej, byle do przodu. Ale z jakimi efektami? Pewną nowo poznaną osobę darzysz chyba nadmiernym zaufaniem. Dowody przyjaźni od Wagi, ale na Ryby nie licz! Dzień miły - niedziela, liczba szczęśliwa - 8.

STRZELEC

Pomyślny rozwój spraw sercowych. Spadnie Ci wielki kamień z serca. Lekki i radosny nastrój zostanie jeszcze podbudowany korzyściami finansowymi, które niespodziewanie spłyną do Twojego portfela. W domu względny spokój. Lekkie choroby dzieci. Pod koniec tygodnia szukaj rady Bliźniąt, ale uważaj na Raki. Dzień miły - środa. Liczba szczęśliwa - 3.

KOZIOROŻEC

Kłótnie zerwania, godzenie się. Taka właśnie hustawka uczuć i postaw mogłaby nawet woiu zwać z nóg. Zdecyduj się na coś, podejmij decyzję. Inaczej zszarpiesz nerwy sobie i swojemu otoczeniu. Miło Cię zaskoczy propozycja. Żyjesz ponad stan, nie dźw się więc, jeśli zastrajkuje i Twój organizm. Bank. Warto mieć zaufanie do Lwa. Unikaj zwady z Bliźniętami. Dzień ważny - wtorek. Liczba szczęśliwa - 3.

WODNIK

Rozwój wypadków w kręgu spraw zawodowych dosyć nieoczekiwany. Na razie nie podejmuj żadnych decydujących kroków. Czekaj. Masz przecież przyrzeczenie w zanadrzu. Bardzo miłe spotkanie, utwierdzisz się w przekonaniu, że druga strona traktuje rzecz poważnie. Starzy znajomi zaczną budzić wątpliwości. Szkoda, że tak późno. Wymiana zdań z Wagą nie dopuszczaj do kłótni. Dzień ważny - sobota. Liczba szczęśliwa - 5.

RYBY

Obiecanki-cacanki. Nie uspokajaj więc swoich wątpliwości, domagaj się konkretnych działań. Zbliża się okres dogodny do różnych zmian. Także w życiu osobistym. Tu sytuacja dojrzała do radykalnych kroków. Proponowane Ci warunki są wcale dogodne, nie ma co targować się o szczegóły. Swoim postępowaniem trwonisz dotychczasowe osiągnięcia. Bliźnięta Ci sprzyjają, ale na Raka specjalnie nie licz! Dzień ważny - poniedziałek. Liczba szczęśliwa - 8.

28 kwietnia - 3 maja

Realtor
TEL. 532 - 4444
24 HOUR
ACTION CENTRE III

TAK !!!
SUKCES
FIRMY
TO FAKT...

Blisko 1500 sprzedanych
nieruchomości!!!
Chcąc korzystnie i szybko
sprzedać lub kupić
nieruchomość
powierzcie
Państwo to naszej firmie.
Komputerowe połączenia.
40 agentów do usług
Państwa.

Podajemy do wiadomości:
Firma założyła szybki i łatwy
do zapamiętania numer
telefonu
532 - 4444.
Poprzedni numer
532 - 4441
jest teraz drugą linią.

217 RONCESVALLES
Avenue
TORONTO, M6R-2L6

Domy na sprzedaż

Etobicoke - duże, murowane "bungalow" z dwoma apartamentami, garażem, prywatnym zajazdem. Helena TRUSZKOWSKA, 532-4444 lub 252-1462.

Stonffville - 9,269 akrów przy głównej drodze \$926,800. Helena TRUSZKOWSKA, 532-4444.

Jane-Annette - 3-sypialniowa połówka z bardzo ładnie wykończoną piwnicą. Dobra cena. Magdalena URBANOWICZ, 532-4444.

Etobicoke - 3-sypialniowy murowany bungalow. Elegancko wykończone wnętrze. Dwa kominki, garaż. W piwnicy osobny duży apartament. Magdalena URBANOWICZ, 532-4444.

Roncesvalles - Galley - 3-piętrowy murowany dom z dwoma apartamentami. Garaż. Dobra inwestycja. Magdalena URBANOWICZ, 532-4444.

Etobicoke - blisko East Mall i Dundas, bungalow osobno stojący, 3 sypialnie, wykończona piwnica, garaż, prywatny zajazd, niedaleko kolejka podziemna, bardzo czysty, tylko \$245,000. H A RASTON, 532-4444, dom 767-4022.

Mississauga - Erindale Station Rd. - osobny dom z garażem i wykończoną piwnicą. Roman KOLDER, 532-4444.

Parklawn - Queensway - Bungalow, dochód \$1,700 00 miesięcznie, duża działka, garaż. Roman KOLDER, 532-4444.

Government & The Kingsway. Dwa sypialniowy bungalow na narożnej działce. 2 kominki, wykończona piwnica, garaż. Roman KOLDER, 532-4444, 769-7177.

Tildon Ave, boczna Scarlet - piętrowy dom, trzy sypialnie, wykończona piwnica. Prywatny parking, garaż. Jan GRABOWSKI, 532-4444.

Crisko St., boczna Runymede. Jednopiętrowy dom, trzy sypialnie, w piwnicy apartament jednosypialniowy. Prywatny parking, Jan GRABOWSKI, 532-4444.

Lakeshore Blv. - Fish and Chips, dobre dochody. Cena wywoławcza 7 000, 00, Jan GRABOWSKI, 532-4444.

Scarborough - wolno stojący dom, backsplit. Trzy sypialnie, w piwnicy apartament, garaż. Jan GRABOWSKI, 532-4444.

High Park - 2-piętrowy, murowany, wolno stojący dom, może być 2-rodzinny. Cena bardzo dobra. Małgorzata CELUCH, 532-4444 271-4533.

Etobicoke - 3-sypialniowe murowane bungalow, super wykończona piwnica z apartamentem. Dom w doskonałym stanie. Duża lota. Cena bardzo przystępna. Małgorzata CELUCH, 532-4444, 271-4533.

Mississauga - 3-sypialniowe, murowane, wolno stojące bungalow. Tysiące dolarów wydane na renowację. Super nowoczesne wykończenie wnętrza. Dodatkowy apartament w piwnicy. Lota 51 x 150. Małgorzata CELUCH, 532-4444, 271-4533.

Mississauga - 2 i 3-sypialniowe townhouses, w nowoczesnych kompleksach. Ceny bardzo przystępne. Blizszych informacji udziela Małgorzata CELUCH, 532-4444, 271-4533.

Bloor/Kipling - bungalow z wykończoną piwnicą na dużym placu z prywatnym zajazdem i garażem, \$ 245,000. Tel. S HAJDUKIEWICZ, 532-4444.

Dochodowy dom przy Lakeshore - \$25,000 roczny dochód \$239,000 pełna cena. Tel. S HAJDUKIEWICZ, 532-4444.

Lakeshore - Brown line - 2-3-sypialniowe condominium w nowym, dobrze utrzymanym kompleksie. Magdalena URBANOWICZ, 532-4444, 636-5355.

POCZYTAJ MI ECHO

Dzien dobry! Powiedzcie Mamie, która juz dała się uprosić, żeby Wam przeczytać dzisiejszy kącik Echa dla dzieci, że te wierszyki, które na dziś przygotowałam, to są takie czytanki do spania. Więc może tuż przed snem, już w łódeczku ich posłuchacie? Mówicie coś do mnie? Acha, że już właśnie leżycie w łódeczku! No to świetnie się składa. Będzie to taka polska "dobranocka". A właściwie "dobrazima", bo dziś będziemy mówić o zwierzętach, które szykują się do zimowego snu. Pewno słyszałyscie nie raz o tym, że niektóre zwierzęta przesypiają całą zimę. I nic nie jedzą przez ten czas - sypiacie? Ano, prawie nic. Coś tam czasem przegryzą, jak się obudzą na chwilę i znów spią. Ale za to przed snem zimowym jedzą bardzo dużo i robią się grube, pod skórą mają dużo tłuszczu - i w czasie snu chudną, chudną, a na wiosnę wstają chudziutkie i głodne straszliwie. Taki niedzwiedz na przykład, spotkany gdzieś w lesie na wiosnę, wygląda, jakby włożył na siebie za duże palto - cała skóra z futrem zwisa na nim luzno, a niedzwiedzia w środku wcale nie jest tak dużo, jak było przed tym. Dopiero jak mis zaczyna znowu jeść, robi się coraz grubszy, grubszy i tak w kółko. Prawdę mówiąc, nie radziłabym nikomu na wiosnę z takim niedzwiedziem się spotkać, bo jest rzeczywiście wtedy bardzo głodny!

No, to zaczynamy o zwierzętach napisać Hanna Łochocka, a książka ma tytuł "SPAĆ SIĘ CHCE".

Przychodzi taki czas,
że pospać chce las
Gałąz ostatni liść strąca
i skrzypi - Jestem spiąca
Rozwarta dziupla drzewa
ziewa
Do dziupli tej wiewiórka
puszysta daje nurka
by zdrzemnąć się choć trochę

A kto jest wielkim śpiochem?

Miś

Pod korzeniami sosny
mości się w gawrze już dziś
i mruczy - Widzi mi się,
że tak jak inne misie
prześpię się aż do wiosny
Kolację zjem na zapas
i będę chrzapać, chrzapać!

Koło pola, pod lasem
chomik pstry, kolorowy
zbiera w norce zapasy
- Zima, zima za pasem
i sen zimowy!
Kiedy ocknę się czasem,
przekąszę to i owo
śpizarnię mam już gotową
Ty też, myszko?

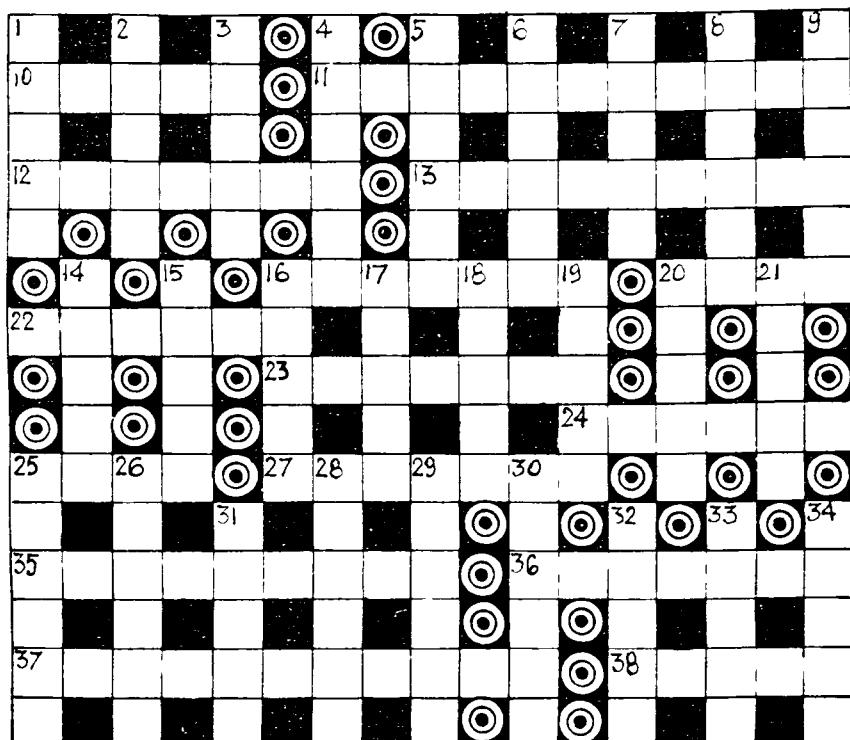
- Et, u mnie śpizarka niewielka
Owsa dwie garstki
ćwierć kartofelka
pszenicy trzy naparstki -
to zapasy moje
A że się trochę boję
pana chomika,
więc kłaniam się i umykam

Jak jest las po angielsku? FOREST. Ale po co ja Wam to mówię, na pewno dobrze wiecie, oglądacie przecież w telewizji GREEN FOREST, program dla dzieci. Jak jest liść? LEAF, a dziupla - HOLLOW. No i wiadomo, że dziupla, to jest dziura w drzewie, nie wydzielona przez nikogo, tylko taka, która pozostała po odłamanej dużej gałęzi. A jak wiewiórka daje nurka, to co ona robi? Skacze tak, jak Wy do wody, głowa i łapkami naprzód. Co to znaczy zdrzemnąć się? Też pospać, tylko nie bardzo mocno i nie bardzo długo. Wasz Tata pewno czasem, jak wróci zmęczony z pracy, to mówi - dzieci, bądźcie cicho, ja się teraz zdrzemnę chwilę. - I jak jesteście naprawdę cicho, to z tej chwili robi się całkiem długa chwila - i jak się po cichutku wejdzie do tego pokoju, to Tata leży i chrapie, a z ręki wypadła mu książka, albo na twarzy ma gazetę, żeby go światło nie raziło. No więc tak wygląda drzemka po angielsku. NAP. "Pod korzeniami sosny mości się w gawrze" - mości się, to się tak układa wygodnie, robi sobie miękkie łódeczko z liści i igliwia. Igliwie, to wyschnięte igielki choinek sosny, jodły, czy świerku. Po angielsku sosna - PINE, jodła - FIR, świerk - SPRUCE. "Chomik pstry, kolorowy" - chomik HAMSTER, pstry - MOTTLED, kolorowy - COLORED. "Zima za pasem" - czy to znaczy, że ktoś ją sobie wsunął za pas? Nie, to tak się mówi, kiedy ona jest już blisko i zaraz nadejdzie. "Przekąszę to i owo" - przekąszyć, to tak zjeść troszeczkę, nie za dużo, jak Wy na przykład w szkole w czasie przerwy na SNACK. A śpizarnia - to miejsce, w którym przechowuje się jedzenie na później. U Was to jest lodówka, szafka z puszkami, czy pudełkami jedzenia, a czasem nawet gdzieś w BASEMENT cały pokój, pełen zapasów jedzenia - stoją w nim słoje z konfiturami, czy ogorki kwaszone - i to jest wtedy prawdziwa polska śpizarnia.

Jak jest mysz po angielsku? MOUSE. "Owsa dwie garstki" - garstka, czy garsć, to jest dłoń, ręka, to znaczy tyle, ile można wziąć w rękę. Tylko mysia garstka jest malutka, a Wy na przykład, jak złapiecie garsć cukierków, to jest co jeść! A "Trzy naparstki" - co to jest naparstek, wiecie chyba. Mama na pewno ma naparstek w przyborach do szycia, do których nie pozwala Wam zaglądać i do których Wy oczywiście zaglądacie, jak nikt nie widzi - no więc trzy naparstki to tyle, ile można trzy razy nabrać naparstem - niewiele raczej. "Kłaniam się i umykam" - to znaczy uciekam. Po angielsku umykać - ESCAPE. Myślę, że czas już na mnie, więc chociaż się Was wcale nie boję, wprost przeciwnie, chętnie się z Wami spotykam, ale trzeba się już pożegnać. Więc kłaniam się i umykam.

Do zobaczenia!

ADELA DYMSKA

POZIOMO

- 10 Sztuczka, podstęp (z angielskiego)
- 11 Lekceważenie celowe, niezauważanie
- 12 Krążenie czegoś, cyrkulacja
- 13 Szeroka ulica z alejami spacerowymi po środku
- 16 Siad rozkroczny
- 20 Nosze dla zmarłych
- 22 Treść utworu
- 23 Zwitek do zakręcania loków
- 24 Dławiące krztuszenie
- 25 Ochronne nakrycie głowy
- 27 Stalowy pilnik o grubych nacięciach, tarnik
- 35 Szablon - znany ogólnie przyjęty obraz rzeczywistości
- 36 Zakonnica
- 37 Łączność lądowa, morska, powietrzna
- 38 Zjazd na sankach

PIONOWO

- 1 Rozpoczęcie wyścigu
- 2 Racjonalny sposób odżywiania
- 3 Krótki żartobliwy utwór sceniczny
- 4 Literat
- 5 Wielki, gesty las
- 6 Punkt
- 7 Ozdoba rośliny
- 8 Klacz o maseł jasnobrazowoczarnej
- 9 Wyścigi jednostek pływających

- 14 Wiedza
- 15 Dorodny kon
- 16 Żołnierz wojsk inżynierskich
- 17 Występ publiczny, przegląd
- 18 Szybki bieg
- 19 Gilza do papierosów
- 20 Równomierny rytmiczny chód
- 21 Pora dnia
- 25 Manna
- 26 Hultaj łoś
- 28 Ścianka wieńcząca budynek, zasłaniająca dach
- 29 Won
- 30 Kolorowy pas na szwie, spodni
- 31 Istota sprawy, zagadnienia
- 32 Kułak
- 33 Wewnątrz kości
- 34 Część ust

Rozwiązanie krzyżówki

POZIOMO
1. Wyścigi jednostek pływających
2. Racjonalny sposób odżywiania
3. Krótki żartobliwy utwór sceniczny
4. Literat
5. Wielki, gesty las
6. Punkt
7. Ozdoba rośliny
8. Klacz o maseł jasnobrazowoczarnej
9. Rozpoczęcie wyścigu

PIONOWO
10. Sztuczka, podstęp (z angielskiego)
11. Lekceważenie celowe, niezauważanie
12. Krążenie czegoś, cyrkulacja
13. Szeroka ulica z alejami spacerowymi po środku
14. Wiedza
15. Dorodny kon
16. Żołnierz wojsk inżynierskich
17. Występ publiczny, przegląd
18. Szybki bieg
19. Gilza do papierosów
20. Równomierny rytmiczny chód
21. Pora dnia
22. Treść utworu
23. Zwitek do zakręcania loków
24. Dławiące krztuszenie
25. Ochronne nakrycie głowy
26. Hultaj łoś
27. Stalowy pilnik o grubych nacięciach, tarnik
28. Ścianka wieńcząca budynek, zasłaniająca dach
29. Won
30. Kolorowy pas na szwie, spodni
31. Istota sprawy, zagadnienia
32. Kułak
33. Wewnątrz kości
34. Część ust

PIOTR CHWALISZ

HENDERSON PARTNERS
Chartered Accountants
TEL. (416) 861-9046; 530-0305

POLSKIE BIURO PODRÓŻY JERZEGO BUCIOGŁO
HIGH PARK TRAVEL CENTRE LTD.
1592 Bloor St. W. Toronto, Ont. M5P 1A7
Stacja kolejki Dundas West TEL. 533-8406-7
Podróż indywidualna, grupowa, emerytalna • WSKO gwarantowane zniżki w
katalogu • Pomoc w sprawach imigracyjnych, paszporty, wiza, dokumenty
Wycieczki krajoznawcze, sanatoria, wakacje na południu.

ROACH BUSTERS

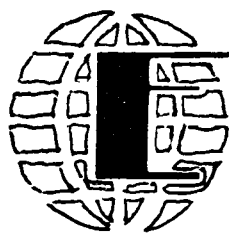
rewelacyjna, bezwonna
i nietoksyczna metoda
wyłapiania plag karaluchów
mówimy po polsku
tel 588-3007
lub 259-8309

**"Dziewczyny, bądźcie dla nas
piękne na wiosnę"**

mistrz ANDRZEJ, dzięki francuskim
kosmetykom i barwom może wyczarować
wspaniałą wiosenną fryzurę

PARIS STUDIO

2007 Bloor St. W. Toronto
TEL. 766-0660

**EMPRESS
TRAVEL AGENCY Ltd**

185 RONCESVALLES AVE. TORONTO, ONT. M6R 2S5 TEL. (416) 536 3554 6991

(naprzeciwko Credit Union) pod fachowym i doświadczonym kierownictwem
RENATY OKOŁO-KULAK

- BEZPOŚREDNIE PRZELOTY

DO POLSKI od \$ 567.00 (cena w obie strony)

- BILETY LOTNICZE, przeloty czarterowe, wycieczkowe i indywidualne
do Polski i wszystkich krajów świata

- PASZPORTY, WIZY, ZAPROSZENIA

Atrakcyjne **WAKACJE** i ciekawe **WYCIECZKI** po przystępnych cenach
(Hawaje, Floryda, Meksyk, Wyspy Karaibskie)

- Wysyłamy PACZKI ŻYWNOŚCIOWE i artykuły pierwszej potrzeby
do Polski

- UBEZPIECZENIE dla przybywających z wizytą do Kanady od \$ 110, za
3 miesiące (wykupione nie później niż w ciągu 5 dni po przylocie)

- INCOME TAX - szybko, sprawnie, tanio

- Załatwiamy wszystkie formalności wizowo-paszportowe

- Tłumaczenia, akta notarialne, legalizacje

- Upoważniony Dealer PEKAO - pieniądze na konto A, C, bony, gotówka

PRZYJMUJEMY ZGŁOSZENIA

TELEFONICZNIE, LISTOWNIE I OSOBISCIE

ZAPRASZAMY

Akceptujemy American Express na wszystkie usługi

TEL.: (416) 536-3554/6991

**HUMBERVIEW
INSURANCE
BROKERS LTD.**

337 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.
TEL. 531 - 4647

INSURANCE NA:

**DOMY
SAMOCHODY
KOMERCYJNE
SKLEPY**

**WYCIECZKI
ZAPROSZENIA
WIZY**

**WYMIANA PASZPORTÓW
UBEZPIECZENIA SZPITALNE
DLA ODWIEDZAJĄCYCH
BILETY SAMOLOTOWE DO POLSKI**

HUMBERVIEW TRAVEL

TEL.: 531 - 4648

**PACZKI DO POLSKI
WYŚLIJ JUŻ DZIŚ PRZEZ**

POLIMEX TO NAJSTARSZA,
WYSPECJALIZOWANA FIRMA WYSYŁKOWA
Z TORONTO
KORZYSTAJCIE PAŃSTWO Z JEJ USŁUG

POLIMEX

215 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel.: 537-7914

1575 Sismet Rd Unit 7, Mississauga, Ont Tel 624-1965

PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE

- ☐ OWOCY CYTRUSOWE ☐ PRZEPRAZY NA KONIA
- ☐ SAMOCHODY ☐ COŁÓWKA ☐ IIKI
- ☐ WŁGIEL ☐ PACZKI ŻYWNOŚCIOWE
- ☐ SPRZĘT GOSPODARSTWA DOMOWEGO

**TYLKO POLIMEX OFERUJE CERTYFIKAT
UBEZPIECZENIOWY NA PACZKI DO POLSKI
AZ DO \$ 1000.00**

Century 21

PIOTR POBOJEWSKI

TEL biuro 743-7722 dom 890-2145

Scarlett Rd. przepiękny stylowy dom z dwoma kominkami, podwójnymi garażami i bardzo dużą parcelą. \$ 441 200

Brampton przepiękny 2-piętrowy dom z dużą działką i prywatnym jazdkiem. Tylko \$ 164 900

Północne Etobicoke 3 sypialniowy townhouse. Tylko \$ 124 900

Mississauga przy Queensway 2 rodzinny dom tzw. baccapit, prywatny jazdek, duża parcela. Tylko \$ 196 900

Dundas/Pacific 3-piętrowy murowany dom dla właściciela i do wynajmowania. Tylko \$ 179 900. (Dla pierwszy raz kupujących)

Południowe Etobicoke 8-letni wolno stojący tzw. "Rased bungalow" garaż, prywatny jazdek 2 kuchnie. \$ 249 900

Dundas/Runnymede budynek ze sklepem i apartamentami z możliwością rozbudowy i otwarcia biznesu przez właściciela. Cena \$ 296 900 00

Mississauga przepiękny wolno stojący dom z garażem, prywatnym jazdkiem. Cena \$ 199 900

Cawthra/South Service Rd. 4-sypialniowy wolno stojący dom z podwójnym garażem, prywatnym jazdkiem, parcela 75 x 132 stóp. \$ 299 500

Business (sprzątanie i czyszczenie) z kontraktami. Duży dochód. \$ 19 900

Mississauga nowy dom z garażem i prywatnym jazdkiem. Cena \$ 172 900

NIERUCHOMOŚCI • KUPNO • SPRZEDAŻ

ROBERT HOLECZEK

Udziela solidnej i fachowej pomocy w sprzedaży, kupnie, wynajmowaniu, finansowaniu i wycenie wszelkich nieruchomości w Metro Toronto

TEL. biuro: 690-6363 dom: 423-9540

24-godzinny serwis

HOMELIFE

SHERLOCK HOMES

WYCENA
KUPNO
SPRZEDAŻ
INWESTYCJA

Chętnie udzieli w wszelkich porach oraz profesjonalnej pomocy

ERYK HASIAK

Biuro 534-7788 (25 godz. serwis), Dom 620-1177

346 The West Mall Jednosypialniowe mieszkanie w kooperatywie 89 tys

716 The West Mall Trzysypialniowe Condo Podziemny parking, 149 tys

276 Roncesvalles Ave. 9 pokoi, 5 sypialni 3 łazienki. Idealne na gabinet lekarski na parterze lub 3 osobne apartamenty

RE/MAX

real properties inc. realtor

• KUPNO • SPRZEDAŻ
• OSZACOWANIE
• ZAŁATWIANIE SPRAW FINANSOWYCH I PRAWNYCH

JACEK GOGOLA

biuro 890-7474 dom 826-0747

1143 Highgate piękne wykończony baccapit dla dwóch rodzin \$ 229 900

7165 Bendigo baccapit dla dwóch rodzin 2 gie wejście \$ 163 900

126 Beresford/Bloor 2 kuchnie możliwość trzeciego apartamentu, \$ 268 900.

30 Queen Str dom w budowie możliwość otwarcia biznesu cena \$ 380 000.

831 Main Str 33 apartamentowy dom 150 tys dochodu, cena 1 milion 150 tys

61 Proctor Fourplex 25 tys dochodu Tylko \$ 219 tys

Blisko Wassaia motel restauracja, dom, parcela 1,5 akra Tylko \$ 195 tys.

122 Roslyn Ave. Fourplex 25 tys dochodu Cena \$ 229 tys.

Chalfield piękne bungalow drugie wejście b duża parcela i park, cena \$ 225 tys

Etobicoke sklep delikatesowy wyposażony B dobry dochód Cena \$ 149 tys

ANNA KRYSIAK

RE/MAX

udzieli rzetelnej i fachowej porady we wszystkich sprawach związanych z kupnem i sprzedażą domów

Pomagam przy otrzymaniu wszelkich mortgages, nawet przy minimalnym downpayment

Bezpłatne oszacowanie nieruchomości

Cottage na 25 akrowej działce przy Scieton Lake. Cena \$49 tys

Centralne Etobicoke duży 3 sypialniowy bungalow z wykończonym basenem z łazienką z barem. Piękna działka 40 x 160 cena \$225 000

Mississauga 3 sypialniowy townhouse 2 łazienki, garaż. \$129 900

TEL. biuro: 231-0600; dom 858-0129

EAGLE

NIERUCHOMOŚCI

• SPRZEDAŻ
• KUPNO
• FINANSOWANIE
INWESTYCJE

ALEKSANDER OKOŁO-KUŁAK

biuro: 259-9231 dom: 626-0532

Erindale 5-sypialniowy dwupoziomowy townhouse. Blisko do wszystkiego cena \$144 900.

The West Mall bardzo duże condominium 3 sypialnie + den. Cena \$159 900

Dundas/Dixie 4-sypialniowy townhouse. Blisko komunikacji i szkół. Cena \$128 900

East York 12-apartamentowy budynek z dobrym dochodem. Cena \$649 900

TORONTO - ETOBICOKE - MISSISSAUGA...

CHOLKAN

NIERUCHOMOŚCI
• KUPNO • SPRZEDAŻ
• FINANSOWANIE

FI ZBIETA KAUPF TEL.: 763 - 5555 MAŁGORZATA JEDLEWSKA

R.CHOLKAN & CO.LIMITED REALTOR

2336 Bloor St. W., Toronto, Ontario

Montreal Trust

247-7884 dom. 249-2958

Dzidka Skrętkowska

serdecznie zaprasza zainteresowanych wynajmem, kupnem i sprzedażą nieruchomości!

Oferuje swoją pomoc przy załatwianiu formalności finansowych i prawnych

Townhouse w Mississauga 3-sypialniowy 2 łazienki, kuchnia z wyjściem na balkon. Cena \$119 tys.

Centralne Etobicoke. Parcela 53x105 Bungalow 3-sypialniowy 2 łazienki, prawnica z osobnym wejściem przystosowana do wynajęcia.

The East Mall townhouse 2 sypialnie + den. 3 łazienki, właściciel pozostawia piec lodówkę pralkę i suszarkę

BARBARA SAWALA

udzieli fachowej pomocy i informacji jak kupić, sprzedać, kupić i wynajmować nieruchomości w Burlington, Hamilton i okolicach

Przytulny dom

Alc Murray Real Estate Co Ltd (416) 659-8004 czynna na dobie

TEL. domowy (416) 332-8119

EAGLE

Julia Korpała, L.L.M.

tel. biuro: 259-9231 dom: 255-5954

Constitution/Budas 3 sypialniowy townhouse centrum Mississauga. Doskonała inwestycja \$114 900

SHERLOCK HOMES

MAREK REJNIAK

Serdecznie zapraszam zainteresowanych kupnem i sprzedażą nieruchomości

Lakeshore/Islington dwupoziomowy wolno stojący dom na inwestycję. Dochód miesięczny \$24 000. Cena \$ 223 900

Delikatesy w polskiej dzielnicy znakomity biznes dla rodziny

Triplex po przystępnej cenie w zachodniej części Toronto znakomita inwestycja

Kennedy Danford (Scar.) dwupiętrowy wolno stojący dom, 3 sypialnie możliwość wynajęcia basenem z oddzielnym wejściem, tylko \$ 195 000

Po bliższe informacje i fachową pomoc proszę dzwonić Biuro 534-7788, oraz Pager Dom 756-1538 431 Roncesvalles Ave Toronto, M6R 2N3

Tower

Kamil KOWALCZYK

Tel. biuro 536-5000 dom: 690-4182

METRO TORONTO Sprzedaż, kupno, wynajem domów, interesów i apartamentów

Solidna i fachowa pomoc w załatwianiu formalności prawnych i finansowych

Weston/Finch Condo apart. Tylko \$94 000

Dundas/Cawthra Condo apart \$112 000 wymagane 11 tys wpłaty

Larose Ave/Scarlett 3 syp. Condominium z widokiem na południową stronę

Dundas/Pacific 3 piętrowy wolno stojący dom z mieszkaniami dla właściciela i możliwością dochodu około 2 tys miesięcznie

Ranemite/SL Johns Rd. Murowany dom z trzema apartamentami cena wywoławcza \$229 000

High Park ładny 3-sypialniowy dom z prywatnym jazdkiem, podwójnym garażem. Tylko \$219 000

Mississauga Blisko kościoła w Maksymilianie, 3 sypialniowy Baccapit na działce 51 x 125 znakomicie wykończony cena \$216 000

CENTURY 21

Parkland Ltd.

ERIK TURSKI

ASSOCIATE BROKER

TEL. 767-8399

Pomoc w załatwianiu spraw finansowych i prawnych

Pomoc w finansowaniu kosztów przeprowadzki

Kupno, sprzedaż domów, condominiumów, biznesów

Townhouse i condominiuma w cenie od 79 000 \$

Dochodowe domy w rejonie High Park - Parkdale

Plaza Bay Yorkville w pobliżu Yonge Str Boutique. Cena 28 tys Lease tylko 890 miesięcznie

Scarlett Rd. wolno stojący 2-piętrowy z cegły 4 sypialniowy 3 łazienki, 3 kuchnie cena 185 tys

Otwarliśmy nowy punkt sprzedaży w A J A X na Harwood Mall w sklepie SMOKERS CORNER w sąsiedztwie Miracle

FIRMA ITPOL CONSTRUCTION

• kompleksowe remonty i
renowacje domy biura sklepy
fachowe porady oraz wyceny
gratis
• ściany sufitu prace
wykonczeniowe
• stolarka malowanie, instalacje
TEL. (416) 271-7029

DENTURE THERAPY CLINIC

JAN M. WIŚNIEWSKI, D.T.
Pierwsza polska protezownia
dentystyczna
2337 Dundas St. W. Toronto
M6R 1X6
(Bloor Dundas Square Building)
TEL. (416) 533-8811

DENTYSTYCZNE PROTEZY

NOWE I NAPRAWY
4 Wall Ave., Toronto
(Hwy 401 i Weston Rd.)

URSZULA I BAUMAN,
D.T.
przyjmuje codziennie i w soboty
TEL. (416) 245-7168

Dr. Maria RACZYŃSKA

lekarz rodzinny
z długoletnim
doświadczeniem w
chorobach żyłaków
uprzejmie zawiadamia o
otwarciu gabinetu lekarskiego
oraz kliniki żyłaków
2000 Credit Valley Rd.
Suite 506, Mississauga, Ont.
TEL. (416) 828-4812,
828-4813

dr Janina Dutkiewicz

FAMILY PHYSICIAN
zawiadamia o otwarciu
gabinetu lekarskiego przy
3095 Glen Erin Dr. Ste 7
MISSISSAUGA
TEL. 828-0038

INDEPENDENT COMPUTER EXPERTS

• Oprogramowanie
• konsultacje
• szkolenie
• przygotowanie resume
TEL. 742-1387

Polska Księgarnia Wysyłkowa "OD NOWA"

oferuje najtańsze polskie książki
w Kanadzie KATALOGI wysyłamy
na życzenie

SCARBOROUGH, ONT
M1G 1R8

3950 Lawrence Ave. E.

Apt 506

TEL. (416) 431-9882

Dla mieszkańców wschodniej części
Toronto możliwość dostawy do domu

ADWOKAT Michał Wojciech CZUMA

Specjalność:
SPRAWY SĄDOWE
821-8522

TORONTO

3416 Dundas St. West

Suite 209 (przy Runnymede)

Toronto Ontario M6S 2S1

767-2127

MISSISSAUGA

2000 Argentea Rd., Plaza 1,

Suite 200

Toronto Ont L5N 1P7

(Firma ANDERSON, SINCLAIR)

LEKARZE, DENTYŚCI, APTEKI

doktor

Matthew Kuszewski

FAMILY PHYSICIAN

uprzejmie zawiadamia o otwarciu
praktyki lekarskiej w Toronto
przy 22 Roncesvalles Ave
Proszę dzwonić pod
531-8887

Wszelkie porady medyczne, powypadkowe,
rodzinne, stress-relaxing,
psychoterapia, wizyty domowe

Otwarto nowy punkt sprzedaży gazety w Mississauga

MAX'S DELICATESSEN

1151 Dundas Str. W.

za skrzyżowaniem Mavis/Dundas

Na placie

TEL. 277-1936

Dr. J. Wójcik MEDYCYNĄ OGÓLNA

6000 COTÉ DES NEIGES 190
Montreal
(w pobliżu szpitala St. Mary's i Jewish
General)

TEL. (514) 342-4522,
342-4525

dr Bogdan Pietraszek

rozpoczął praktykę lekarską
w Toronto jako lekarz ogólny
tj. 'Family Doctor'
w gabinecie przy
190 Fern Ave
naprzeciwko Credit Union
TEL. 532-4317
przyjmuje od pon. do piątku 10-18
w soboty 10-13
ODBYWA TI Z WIZYTY DOMOWI

dr Jerzy Ochociński

z długoletnim doświadczeniem
w schorzeniach stawów i kręgosłupa
oraz komplikacjach pourazowych

dr Paweł Ochociński

uprzejmie zawiadamiają
o otwarciu gabinetów lekarskich
w Toronto

2199 Bloor West TEL. 762-4136

ADAM RADIO - TV - REPAIR

Naprawa wszystkich
rodzajów telewizorów,
radii, magnetofonów, video,
konwertorów
TEL. 626-0620

POMOC W UZYSKANIU STATUSU IMIGRANTA W KANADZIE

• Czy należysz do tych, któ-
rzy chcą pozostać w Kanadzie
na stałe? Istnieje możliwość, że
będziesz mógł to osiągnąć w
ramach PROPONOWANYCH
ZMIAN PRAWA IMIGRA-
CYJNEGO, rozważanych
obecnie przez Departament
Imigracji.

Niezależnie od tego, jaka masz
status - NIE ZWLEKAJ -
nawet kontakt z

D.L.B. IMMIGRATION CONSULTANTS

POPRIEDNIO KIEROWNIK
RZĄDOWEGO PROGRAMU
IMIGRACYJNEGO
DLA POLAKÓW W TORONTO
LINDA LEVER

240 Richmond St. West,
Suite 304

Toronto, Ont M5V 1W1

TEL. (416) 971-9914

BIURO POMOCY SPOŁECZNEJ

30 Marmaduke Str.
(budynki szkoły HOWARD PARK)
TEL. 533-5471

Czynne pon., wtorki, czwartki
i piątki, godz. 10:00-4:00

POMOC I PORADY WE
WSZYSTKICH SPRAWACH
Legalizacja dokumentów
i uwierzytelnianie podpisów

LECH PRUSIŃSKI NAJSTARSZE POLONIJNE BIURO POMOCY IMIGRACYJNEJ

W związku z przewidywaną
zmianą kanadyjskich
przepisów imigracyjnych
zawiadamy wszystkie
osoby pragnące uzyskać
stały pobyt w Kanadzie
- niezależnie od ich
obecnego statusu -
ze nasze biuro udziela
bezpłatnie porad we wtorki
w godzinach 12-7 wiecz.
192 GARDEN AVENUE
TEL. 588-1659

Julia Korpała, L.L.M.

Adwokat z Polski
z długoletnią praktyką
Udział w rad pomocy we wszelkich
sprawach na terenie Polski m.in.
małżeństwa przez pełnomocnika rozwody w Polsce
wszelkie notarialne pełnomocnictwa do Polski notari
alne sprzedaż kupna i darowizny domów gruntów
spadki i inne sprawy majątkowe w Polsce oraz
polskich sądów i urzędów
3290 Lakeshore Blvd. W
TORONTO M8V 1M4
TEL. 255-5554
po telefonicznym uzgodnieniu

dermaton

ZAKŁAD KOSMETYCZNY

- Pielęgnacja twarzy rąk i stóp
- Usuwanie zbędnego owłosienia
- Specjalistyczna aparatura
- Jakosciowe kosmetyki
- Wizyty prosimy zamawiać
telefonicznie

TEL. 766-1867

2198 Bloor St. W. Toronto

CHCESZ poznać swoją
przyszłość, masz problem,
nie wiesz jak go rozwiązać?
Może pomoże Ci w tym
wrażba z kart.

Dzwoń 633-4469
prosić Anię

kolanta interiors

- dekoracje posłone i planowe
- wyposażenie kuchni i łazienek
- meble na doładowanie mieszkań
- nowoczesny sprzęt audio
- drobna elektronika
- upominki z importu
- zabawki

2200 Bloor Street W., Toronto, Ont. M6R 1P5 Tel. (416) 763-7777

SYRENA TRAVEL LIMITED

1684 Queen Street West
TORONTO ONTARIO CANADA M6R 1B3
tel. 1-416-533-9486

- SYRENA w służbie Polonii od 1957 roku
- Oferujemy

1987 loty do Polski szybko i tanio

Chcesz odwiedzić rodzinę - korzystaj z naszych usług
Polecamy ubezpieczenia dla odwiedzających Kanadę
Z własnymi deklaracjami dla osób potrzebujących wizę

UBEZPIECZENIA, KSIĘGOWOŚĆ

Mutual of Omaha Insurance Company

- 1250 dol. miesięcznie wolny od podatku dochód w razie choroby
- choroby lub wypadku dla osób zatrudnionych na własny rachunek
- plany finansowe zabezpieczające dzieci
- plany emerytalne RRSP
- ubezpieczenia na życie

JERZY MAJEWSKI M.Sc.

TEL. bus 631-6523, home 452-7239

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY FINANCIAL PLANNING • UBEZPIECZENIA

Life insurance (na życie) • Disability (chorobowe)
• Mortgage (hipoteczne) • Business (handlowe) RRSP •
Annuity (emerytury)

SOLIDNIE • TANIO • SZYBKO ANDRZEJ KRYSIAK

Po bliższe informacje proszę dzwonić
biuro 226-6515 dom 858-0129

INCOME TAX SERVICE FINANCIAL PLANNING

ZOFIA ADAMCZYK, M.B.A.
TEL. 822-6826

Zeznania i podatkowe dla osób prywatnych i małych
przedsiębiorstw według najnowszych przepisów finansowych
Bezpłatne konsultacje i porady
Jeżeli jesteś nowo przybyłym, też należysz do kredytów

CHRISTOPHER OPOLSKI

wypełnia zeznania podatkowe - INCOME TAX
w Twoim domu solidnie i tanio
Ulgi dla nowo przybyłych i emerytów
Proszę dzwonić o każdej porze
826-6728

Halina Baranowska, M.A., A.I.C.

Analiza potrzeb finansowych ubezpie-
czenia na życie zdrowie plany eme-
rytalne RRSP dotychczasowe rezerwy ubez-
pieczenia grupowe

The Prudential Assurance

COMPANY LIMITED
suite 503, 295 The West Mall
ETOBICOKE, Ont. M9C 4Z4
TEL. bus 622-1115

SENNIK EGIPSKO- CHALDEJSKI

najwiarygodniejszy
przekład dzieł
wschodniego Derwisza
ponad 8000 haseł -
wykładni przeżyć
sennych
w broszurowym
wydaniu - \$ 9 z
przesyłką
BOŻENA, BOX 306
Port Coguitlam, B.C.
V3C 4K6

VOYTEK

MECHANICAL
CONTRACTING
Specialists in the
SALES INSTALLATION

REPAIRS
AIR CONDITIONING
HEATING
VENTILLATION
HUMIDIFIERS
WRITTEN GUARANTEE
ASK US ABOUT OUR SPECIAL
OFF-SEASON INSTALLATION
RATES

756-3494

MIRROR IMAGE TRANSLATIONS

Jan Wellinsberg
225 Bayview St.
Toronto, Ont. M2N 2E5
TEL. (416) 235-9570

UREK

PHOTOGRAPHY

PORTRET • SLUB
• REPORTAŻ

&
PRODUKCJA KART
Z ŻYCZENIAMI
TELEFON
(416) 244-8903
• JERZY PAWLAK •

ANKA

PETER
274 Bloor St. W.
Toronto, Ont.
TEL. 763-7777

COMPUTERIZED ACCOUNTING BOOKKEEPING & INCOME TAX SERVICES

TEL. (416) 762-5891
Fachowo i solidnie
• księgowość i rachunkowość
dla małych przedsiębiorstw
• wypełnianie formularzy
ANDRZEJ SZCZERBA

Montreal POLONIJNA KASA KREDYTOWA

65 Sherbrooke St. E. Ste 103
TEL. 845-3534
oferuje Polonii na wyjątkowo dogodnych
warunkach wszelkiego rodzaju pożyczki
i najlepsze oprocentowanie za sumy
złożone w Kasie
poniedziałek 10-5
czwartek i piątek 10-20

HOMETARIO REAL ESTATE LTD. ASSURANCE BROKERS LTD.

Kupno i sprzedaż nieruchomości
wielkiego rodzaju
Ubezpieczenia na samochody -
od ognia - kradzieży i inne
171 Roncesvalles Ave.
Toronto
TEL. 531-3506

UMOWY HIPOTECZNE • AKTY NOTARIALNE • ZAPROSZENIA • INNE DOKUMENTY PO POLSKU I ANGIELSKU • LISTY URZĘDOWE I PRYWATNE • ZYCIORYSY • WYSTĄPIENIE

FORMULARZ PRACY
Tłumaczenia z angielskiego,
francuskiego i hiszpańskiego
157-7777

INTERNATIONAL VIDEO SERVICE

Oferuje obsługę video w systemie
amerykańskim na terenie Polski
nagrywanie wszelkiego rodzaju spotkań
odwiedzanie Kaset video we wskazanych
miejscach w Krapu od \$29
Świąteczne video-listy i życzenia jedno-
i dwustronne oraz wszelkie inne zlecenia
Informacje (416) 769-4366 całą dobę
ORZĘDUJEMY CAŁĄ KANADĘ I USA
Visa Master Charge

ARNOLD PENK

SALES AND LEASING
Przedstawiciel firmy
sprzedającej samochody
General Motors

Nowe samochody 87 i 88
posiadają 6-letnią gwarancję
lub 100 tys. km (power train)
oraz gwarancję antykorozyjną
na 6 lat lub 160 tys. km

Wielka wysprzedaż samochodów przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu. Szeroki wybór nowych i używanych samochodów. Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję. ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów załatwia na poczekaniu sprzedaż i pożyczkę. Polecam tanie ubezpieczenia, uwzględniające zagraniczne prawa jazdy. Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym. Trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję. ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako Senior Master Salesman. Czy jeszcze ktoś może to zaoferować? Zanim podpiszesz gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdź u ARNOLDA PENKA!

Po wszelkie informacje uprasza się dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 731-0757, podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College)

**ELŻBIETA
(ELIZABETH)
KORZYCKA**
PRZEDSTAWICIEL
COOKSVILLE DODGE
CHRYSLER
290 DUNDAS ST. E. Miss
(pomiędzy Cawthra i # 10)
TEL. bus (416) 279 3031
Res 625 1961

ZNIZKA PIENIĘDZA do \$3000
na wybrane modele. Olbrzymi wybór
PICKUP TRUCKS i VANOW
Model 1987 - rodzinny samochód Shadow
• Nowe samochody mają gwarancję na 7 lat,
lub 150 tys. km

DOUBLER TRUCK DRIVER TRAINING

NAUKA JAZDY NA SAMOCHODACH CIĘŻAROWYCH
kategorii A i D

ocena umiejętności i doszkolenia dla kierowców
nauka od podstaw wraz z możliwością
dogodnych śpiat
Registered and approved as a Private
Vocational School

2095 Weston Rd (na pld. od 401)

244-2725

TOYOTA

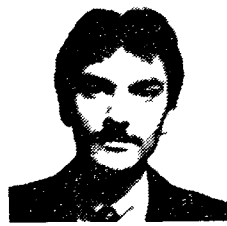
TERCEL • COROLLA • CAMRY • CRESSID
• CELICA • SUPRA • VANS • TRUCKS

PRZYJDŹ I PORÓWNAJ
zanim podpiszesz transakcję kupna
nowego samochodu
DO ZOBACZENIA!

YONGE - LAWRENCE TOYOTA

3020 YONGE ST.
481 - 5216

(tuz obok przystanku metra)

**JACK
KLIMCZAK**
Tel. domowy: 762-9421

OKAZJA!

No payments, no interest!

**KUPUJĄC KAŻDY NOWY
PONTIAC lub BUICK w OLD MILL
nie płacisz rat i procentów
przez pierwsz. 3 miesiące.**

**Dzwoń: DAREK ZIELIŃSKI
TEL. 766 - 2443**

**OLD MILL
PONTIAC BUICK Ltd.
2500 Bloor St. W. - Bloor / Jane**

KAPITAŁNE NAPRAWY SILNIKÓW

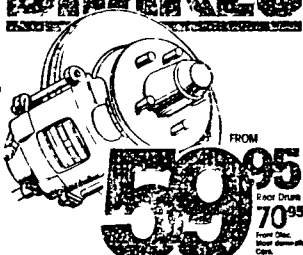
z pełnym zamontowaniem

**CRANKSHAFT SERVICE
& SUPPLIES Ltd.**

483 Dupont St.

Wszystkie prace objęte
gwarancją
1 roku lub 25,000 km
Kompletne naprawy
obsługa krajowych
i importowanych
samochodów

Stan Ignakiewicz
Moe Jabouri
537-2529
537-5857

\$50.00 zniżki na główną
naprawę silnika
wraz z niniejszym
kuponem

RENEWAL

Construction and
Renovation

Instalacje elektryczne,
renowacje łazienek, kuchni
wykładziny kafelki,
wykarczanie piwnic
Bezpłatna wycena.
TEL. 249-5212 lub 742-1302

Mi & Le
Profesjonalnie, tanio
i szybko!

- urządzamy
- projektujemy
- tapetujemy
- malujemy

(z zewnątrz i wewnątrz)
wszelkiego typu
pomieszczenia
TEL. 253 - 0687

ACURA

SHERWAY
Wysoko wyspecjalizowana
stacja obsługi samochodowej
prowadzi **SPRZEDAŻ, NAPRAWĘ
i WYNAJMOVANIE SAMOCHODÓW.**
Wszystkie naprawy mechaniczne
Warsztat blacharski
Naprawy wypadkowe
(w ramach ubezpieczenia i bez)
Najnowocześniejsze urządzenia m.in.
prostownice do samochodów
Malowanie farbami europejskimi
SPECJALIŚCI
O NAJWYŻSZYCH KWALIFIKACJACH

2000 The Queensway, Etobicoke

Po informacje dzwonić i prosić o
JOHNA LUDWIGA (mowi po polsku)
TEL. 620 - 1987 8 00 do 6 00

HIGH TOP PHOTO LAB

TYLKO W KOLORZE
Profesjonalne wywoływanie filmów,
obróbka laboratoryjna zdjęć
TEL 252 - 9934

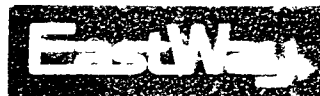
3043 Lakeshore Blvd West, Etobicoke
MÓWIMY PO POLSKU

AUTO DRIVING SCHOOL
THE HELPFUL PROFESSIONALS
WOJTEK ANTCHAK

Licencjonowany instruktor jazdy udziela lekcji
oraz przygotowuje do egzaminów państwowych
(Kat "G")

TEL (416) 270-8145 res ; 536-5454 bus.
1651 Bloor Str. W., Toronto, Ont. M6P1A6

EASTWAY PLYMOUTH CHRYSLER LIMITED

2851 Eglinton Ave. East
NAJLEPSZY SPRZEDAWCA
W SCARBOROUGH
oferuje

- największy wybór samo-
chodów nowych i używa-
nych
- bezkonkurencyjne
gwarancje 7 lat/115 tys
km
- dogodne możliwości
kredytowe
- tanie ubezpieczenia

rejestracje
Nikt nie sprzedaje
samochodów lepiej niż
ANDRZEJ CIERPICH
tel. biuro 264-2501
dom 921-0515

431 Roncesvalles Ave,
Toronto, Ont M6R 2M3

**ZYGMUNT
PRZETAKIEWICZ**
Tel. 534-7788

MARBLE AND TILE RENOVATION SERVICE

RICHMOND HILL
(416) 884-6328

Najnowocześniejszymi
metodami odnawiamy
i odświeżamy
kafelkowe i marmurowe
ściany i podłogi,
popękane lub
poszczerbione kominki,
schody, balustrady,
kolumny
UKŁADAMY
MARMUR I KAFELKI

ADVANCE REAL ESTATE LIMITED

1055 Bloor Street West, Toronto, Ont.
Od 1958 roku udziela Polonii solidnej,
fachowej i życzliwej pomocy przy kupnie
i sprzedaży nieruchomości. Załatwiamy
również finansowanie na korzystnych
warunkach

**EWA
JANICKA**
TELEFON
234-8319

POMAGAMY W SFINANSOWANIU KUPNA
LUB SPRZEDAŻY NIERUCHOMOŚCI,
DLA NASZYCH KLIENTÓW

OGŁOSZENIA

O PRACY

Wszystkie ogłoszenia osob oferujących pracę lub poszukujących pracy zamieszczamy bezpłatnie trzykrotnie
Tel 743-5706

PRACA dla mężczyzny raz w tygodniu w sobotę w sklepie przy wyrobie fudge w Woodbine Centre. Dawność od 11 do 21 674-5648
28-30
LICENCJONOWANY elektryk, z wieloletnim doświadczeniem, wykonuje wszelkie prace renowacyjne oraz nowe instalacje.
Tel. 236-2138, 425-4513

27-29
SZUKAM pracy chałupniczej. Umiejętność, wykonuję drobne roboty. Tel. 275-5530
27-29
ALUMINIUM Window Company zatrudni na cały etat operatorów maszyn i instalatorów okien. Możliwość awansu. Doświadczenie niekonieczne. Tel. 675-3262

27-29
PRACOWNICY (m) gotowi solidnie pracować, poszukujemy do fabryki opakowań w Mississauga. 7 dolarów na start, płacimy OHIP, dentystę i lekarstwa, znajomość angielskiego niewymagana. Dawność 823-1751 między 7.30 am a 4.15 pm. proszę Andrew
27-29
POTRZEBNA mówiąca po rosyjsku opiekunka dzieci, praca w weekendy
Tel. 633-8543

27-29
DIESEL mechanic. Największy w Kanadzie Dealer Mercedes Benz Trucks potrzebuje mechaników do pracy w nowym warsztacie. Najwyższe płace i wszystkie benefity. Możliwość zatrudnienia bez licencji. Kontakt: Hugh Brown, tel. 673-1499 po polsku 624-0598 tylko weekendy

27-29
POSZUKUJĘ pracy chałupniczej. Tel. 267-8588 po godz. 19
27-29
WRÓŻĘ z kart. Tel. 538-0468

27-29
SZUKAM dowolnej pracy chałupniczej. Umiejętność na maszynach. Mississauga lub Brampton. Tel. 821-8369

27-29
KOBIETA 30-letnia poszukuje pracy
Tel. 481-8679

27-29
STUDENT Network painting and wall papering tanią ceną szybko.
Tel. 641-9968 Janek and David

27-29
SZUKAM jakiegokolwiek pracy. Robię z kłopotami swetry i roboty szydełkowe.
Tel. 284-2519

27-29
SZUKAM pracy chałupniczej lub opieki nad dzieckiem. Etobicoke w okolicy Lakeshore Blvd. Tel. 259-2018

27-29
NOWO przybyły 30-letni mechanik poszukuje każdej pracy. Tel. 623-7808

27-29
SZUKAM pracy chałupniczej. Tel. 251-7160

27-29
SZUKAM pracy chałupniczej. Tel. 422-2559

27-29
FOTOGRAFIK poszukuje pracy
Tel. 289-1806

27-29
W ZAMIAN za drobne prace domowe (około 3 godz. dziennie) wynajmę (kobieta) pokój w basemencie oddzielne wejście i łazienka. Okolica Danforth Main Street, bardzo blisko metro, tel. 690-3285

27-29
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w mieszkaniu. Okolica King. Tel. 588-6650

27-29
POLKA, nowo przybyła przyjmie jakiegokolwiek pracę. Tel. 820-5281

27-29
NOWO przybyła masażystka, klinicyzacja poszukuje pracy. Tel. 820-5281

27-29
35-letnia kobieta poszukuje pracy
Tel. 238-0447

27-29
LABORATORIUM fotograficzne zatrudni osobę z doświadczeniem w fotografii barwnej. Najchętniej w wieku od 21 do 25 lat. Proszę zgłaszać się osobiście. High Top 3043 Lakeshore Blvd. W., w godz. 4-6 po poł.

27-29
PILNIE potrzebny frez w Brampton.
Tel. 452-0485 proszę Edwarda.

27-29
NOWO PRZYBYŁY stolarz malarz poszukuje pracy. Tel. 245-6887

27-29
NOWO przybyły, budowlanec, poszukuje pracy w budownictwie. Tel. 690-9173, proszę Borka, po 7 wieczorem.

27-29
POTRZEBNY pomocnik do układania płytek ceramicznych. Proszę Romana, 273-4540

27-29
OGRODNIK, ślusarz, spawacz zrobi konstrukcję szklarni, tunelu foliowego lub podobnie inną pracę. Tel. 247-6590

27-29
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu, okolica Scarlett i Eglinton. Tel. 235-1634

27-29
MĘŻCZYZNA poszukuje pracy. Ma doświadczenie w budownictwie. Tel. 654-4809

27-29
KOBIETA z Polski 52 lata poszukuje jakiegokolwiek pracy. Mieszka w Montrealu, proszę Janinę (514) 685-2260

27-29
POSZUKUJĘ pracy chałupniczej oprócz szycia dla mężczyzny lub kobiety
Tel. 252-8338

27-29
KOBIETA w średnim wieku chętnie zaopecuje się dziećmi i sprzątaaniem mieszkania w czasie weekendów. Dawność od poniedziałku do piątku, tel. 823-4468, proszę Zofię lub w weekendy tel. 766-2278, proszę Zofię

NOWO przybyły poszukuje jakiegokolwiek pracy. Tel. 631-7374

28-30
POMALUJĘ solidnie i niedrogo twój dom lub apartament. Malarz z Polski z kanadyjskim doświadczeniem. Tel. 253-5420 proszę Jurka

28-30
PRZYJMĘ sprzątanie domów lub biur lub dochodząco zaopecuję się dziećmi.
Tel. 782-8971

28-30
ZAJMĘ się dzieckiem do lat 4 u siebie w domu. Możliwość zabawy z rówieśnikami, również na powietrzu i szansa wszechstronnego rozwoju. Bardzo dobre warunki mieszkaniowe. Oakville, tel. 942-17-82

28-30
POSZUKUJĘ opiekunki do dwóch dzieci 4 i 2 latka Long Branch (Lakeshore i Browns Line). Tel. 253-8094

28-30
MURARZE potrzebni. Wysokie stawki, należność od umiędziotności. Tel. 450-5609, 450-5611 proszę Artura.

28-30
KOBIETA dochodząca, doświadczona, do sprzątanía apartamentu potrzebuje.
Tel. 486-1966

28-30
STARSZA pani poszukuje jakiegokolwiek pracy na weekendy. Może być sprzątań.
Tel. 270-9820 po 7 wiecz.

28-30
MŁODY zaradny mężczyzna podejmie każdą pracę. Tel. 793-9453

28-30
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu Victoria Park i 401, tel. 444-9250, Barbara

28-30
KOBIETA przyjmie sprzątanie, pracę w ogrodzie lub inną. Język polski, podstawowy niemiecki. Tel. 289-1806

28-30
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem we własnym domu w Mississauga. Mam pedagogiczne wykształcenie. Tel. 273-4482

28-30
PRZYJMĘ pracę. Dobra znajomość angielskiego, niemieckiego, maszynopisania. Specjalność spedycja międzynarodowa, handel, turystyka. Dobra prezencja. Biegła jazda samochodem. Znajomość Toronto.
Tel. 423-5144

28-30
MĘŻCZYZNA z Polski z doświadczeniem w pracach betonarskich i budowlanych szuka pracy. Posiada niektóre narzędzia, proszę Marka tel. 231-0454

28-30
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu, okolica Dixie i Bloor tel. 625-6154

28-30
POSZUKUJĘ partnera lub partnerki z małym wkładem finansowym do restauracji. Znakomita okazja. Tel. 621-6569 cały dzień, proszę George lub 588-5991 od 1 do 5.

28-30
POTRZEBNE kobiety do pracy w wytwórni serów i jogurtów. Dobre warunki pracy. Angielski nie wymagany. Tel. 622-2811

28-30
MŁODA nowo przybyła szuka pracy w pełnym wymiarze godzin. Proszę dzwonić 252-0427

28-30
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu, okolica Royal York i Lawrence.
Tel. 240-1711

28-30
Z ZAMIESZKANIEM na miejscu potrzebna opiekunka do dwóch dzieci 3 i 6 lat, okolica Finch i 404. Tel. 499-0326

28-30
POSZUKUJĘ na stałe lub przychodnie opiekunki do dwóch dziewczynek (2 i 4 lata) jedna pół dnia w przedszkolu. Od 8 maja na miesiąc. Tel. 492-0372

28-30
RZETELNY rzemieślnik z wieloletnim doświadczeniem w branży metalowej i budownictwie przyjmie każdą pracę. Tel. 766-0463

28-30
PRZYJEZDNY z Polski poszukuje pracy w jakimkolwiek zawodzie, postać do doświadczenia budowlanej i ogrodniczej. Dawność po 18-tę. Tel. 630-2308

28-30
KOBIETA poszukuje pracy chałupniczej od 1 lipca. Umie szyc na maszynach domowych i przemysłowych. Tel. 630-2308

28-30
SPRZEDAM 2 bilety LOT-u na trasę Montreal - Warszawa, ważne do 21 lipca 1988 r.
TEL 740-0287 po g 7 wieczorem

28-30
OKAZJA!!! Pianino "Craig" Montreal by Heinzman - DO SPRZEDANIA
TEL 534-4367

28-30
UWAGA, sprzedam za gotówkę wózki do sprzedaży hot dogów, unowocześnione po inspekcji
TEL. 532-3010 wieczorem.

28-30
DO SPRZEDANIA pralka suszarka, zamrażarka firmy Viking oraz samochód marki Pontiac Fenix 1984.
Tel 269-6030

28-30
SPRZEDAM trucka z kontraktami Tel (1) 573-9136 Hamilton.

27-29
SPRZEDAM stół, krzesła, fotel, stereo, odkurzacz, pralkę automatyczną.
TEL 622-2219 do 9 wiecz.

27-29
WSPÓŁCZESNE obrazy olejne z fragmentami zabytków Krakowa oraz kwiatów sprzedam. Tel. 239-0176

27-29
WSPÓŁCZESNE obrazy olejne z fragmentami zabytków Krakowa oraz kwiatów sprzedam. Tel. 239-0176

27-29
WSPÓŁCZESNE obrazy olejne z fragmentami zabytków Krakowa oraz kwiatów sprzedam. Tel. 239-0176

PANI JADWIGA
polski program radiowy

nadawany w każdą sobotę od godz. 13 do 14 ze stacji CHWO 1260 w Oakville
program muzyki: pieśni i słowa polskiego z uwzględnieniem
Kobieta w ognisku domowym
TEL 691-8789

POLSKI PROGRAM RADIOWY CKER

nadawany ze stacji CKER w Edmonton każdej niedzieli od godz. 16 00 do 18 00 na fali 1480 AM w Edmonton
Program słyszalny jest w Calgary Ab, 94.7 Cable FM, Lethbridge Ab, 92.2 Cable FM, Ft. McMurray Ab, 94.5 Cable FM, Red Deer Ab, 103.9 Cable FM, Campbell River, BC 93.7 Cable FM.
Wiadomości z kraju i ze świata komentarze wywiady koncert zyczeń otwarta linia dla słuchaczy ogłoszenia reklamowe
FRANK ZALEWSKI P O Box 931, Edmonton Ab T5J 2L8
Tel (403) 488 8472
Program można odbierać z satelity Anik D
proszę pisać po bliższe informacje

PROGRAM TV "POLISH STUDIO"

W każdą sobotę od 11 00 do 1 30 do południa channel 57 cable 7 CITY TV

PROGRAM RADIOWY POLONIA W EDMONTON

na stacji CJSR FM stereo 88.5
Wiadomości tygodniowe kronika religijna pogadanka medyczna zgodula muzyczna z nagrodami
w niedzielę od 17 do 19
adres 10858 - 97 St., Edmonton, Alta T5H 2M5

POLSKI PROGRAM RADIOWY W VANCOUVER

niedziela od 2 do 3 na CJVB fala 1470
Wiadomości z Polski Kanady i ze świata komentarze wywiady ogłoszenia i
Jerzy Kusmider
P O Box 58262, Station "L", Vancouver, B C V2P 6E3
TEL (604) 327-6892

program telewizyjny w Toronto

POLONIA REVIEW

środa 20.30; czwartek 21 30, sobota 1 po poł

Jest programem TV Polonii przedstawiającym wiadomości z Polski ciekawych ludzi informacje o ważnych wydarzeniach Polonii sprawach

program radiowy

ECHO OJCZYNY

od poniedziałku do piątku na fali CHIN FM 100 w godz. 1030 do 1130 rano
Program prowadzi Karolina Kasik
W programie koncert zyczeń wiadomości polonijne i z Polski interesujące wywiady komentarze muzyka dla wszystkich
637 College St Toronto, Ont M6G 1B6
TEL 531-9091, dom 247-9755

Od 20 kwietnia 1988 roku

program

Radio Kalejdoskop

nadawany będzie w innych godzinach, a mianowicie

9.00 — 10.30 wieczorem

na tej samej fali - 790 AM

serdecznie zapraszamy do odbiorników

TELE-POLONICA

program telewizyjny w Montrealu i okolicy
kanal 24

CF CABLE TV niedziela godz. 18 środa 11 sobota 21
VIDEOTRON niedziela 17 wtorek 10 24 środa 18
korespondencja na adres: STEP 375 Claremont Westmount Que H3Z 2P5

POLSKI PROGRAM MUZYCZNY

niedziela od godz. 18 do 19 na CKWR fala FM 98.7 Kitchener
Koncert zyczeń polskie piosenki i prelekcja ks. Korneliana
Jan Żuk, Kitchener, (519) 579-3615

POLSKA FALA

soboty od 14 do 16 na CFMB Radio Montreal
35 York St Westmount Montreal, Que TEL (514) 483 2362

HERZING INSTITUTES
CAREER COLLEGE

umożliwi Ci uzyskanie dyplomu

w specjalnościach:

- computer operations

- computer accounting

- computer electronics

legal secretarial

medical secretarial

office automation

secretarial

• Nie zwlekaj dłużej zdobądź w krótkim czasie kwalifikacje

odpowiednie do Twoich ambicji
Pamiętaj Twoja przyszłość z Polski oraz dostateczna znajomość angielskiego powinny wystarczyć do zakwalifikowania Cię na kursy Herzing Institute

• Obsługa lub naprawa komputerów to praca dobrze płatna przy tym łatwiejsza i ciekawsza niż sobie wyobrażasz

• Nasz college prowadzi kursy ranne i wieczorowe a dla studentów w trudnej sytuacji umożliwia pomoc finansową

• Tracąc czas tracisz pieniądze - jest naszą dewizą, nie zwlekaj więc tylko dzwonić pod numer 431-9882

w godzinach po południowych a uzyskasz tam informacje po polsku oraz będziesz mógł umówić się na interview

MIESZKANIA

SPRZEDAM dwupiętrową willę w spokojnej dzielnicy Krakowa, podwójny garaż, wysoka piwnica, ogród Tel (204) 582-2276 wieczorem.

28-30

WYNAJMĘ pokój w Don Mills z używalnością kuchni i własną łazienką
TEL 449-2535

28-30

SŁONECZNY pokój w pobliżu polskiej dzielnicy.
TEL 767-8399

28-30

POKÓJ do wynajęcia Okolica Royal York i Queensway, tel. 253-9762

28-29

MAŁŻEŃSTWO z półrocznym dzieckiem poszukuje 1-sypialniowego mieszkania lub kawalerki. Możemy zaoferować wszechstronną pomoc w pracach domowych.
TEL 252-8338

28-30

WYPOSAŻENIE całego mieszkania (regaly na książki, dwie jadalnie, biurko, sofa, etc.) Proszę dzwonić 769-0503

26-28

DLA rodziny nowo przybyłego internowanego szukam mebli i sprzętu dzieciennego (łóżeczko, kojec, krzeselko).
Tel. 848-4228

26-28

POSIADAMY 1000 OFERT PIĘKNYCH POLEK zamieszkałych w Polsce, w Kanadzie, Europie. Wydamy co 3 miesiące nowe foto albumy
Panie zainteresuj oferty panów z Kanady USA, Australii Nowej Zelandii PISZCIE DO NAS załączając \$1 na opłaty pocztowe
E W A P O L - Bureau
Port Coquitlam, B. C.
Box 306
V3C 4K6 Canada

DO WYNAJĘCIA pokój z kuchnią oraz używalnością łazienki Oddzielne wejście Wschodnia część Mississauga
TEL 238-3054 po 8 wiecz.

WYNAJMĘ pokój w Erin Mills i College Way - 330 dol miesięcznie. Dojazd komunikacją miejską Mississauga Transit.
TEL 828-7349

DO WYNAJĘCIA 1-sypialniowy apartament. Wejście, łazienka - osobne. \$ 100 na tydzień dla 1 osoby
TEL. 622-2219

DO WYNAJĘCIA od zaraz townhouse, condominium 2 bedrooms + den Mississauga, tel 822-9079

CZYSTE, ładne, niedrogo 2 sypialnie, Mississauga, zamienię na podobne lub większe w Scarborough
Roman 625 - 3019

POKÓJ z kuchnią, łazienką dla spokojnej, pracującej osoby wynajmę 95 dol. tygodniowo Wszystkie wliczone Etobicoke
TEL 622-2219 do 9 wiecz.

FRACUJĄCY inżynier poszukuje wygodnego pokoju od 1 maja w Toronto względnie 1 pokojowego apartamentu. Tel. 763-3968, po 20-tę

POLSKI imigrant szuka pokoju w rejonie Weston lub Rexdale. Tel. 749-4053

MŁODA dziewczyna poszukuje mieszkania i uczelnej niepalącej dziewczyny od zaraz do wspólnego zamieszkania w 1 bedroom apartament. Tel. 259-3480

1604 Queen Str West, Toronto

QUEEN ELECTRONICS SERVICE

inż Zbigniew Tarasiewicz
Zawadam o otwarcie nowego zakładu adowo telewizyjnego naprawiamy TV VCR stereo komputery

naprawy u klienta kupno sprzedaż sprzętu elektronicznego
NAJNIŻSZE CENY PELNA GWARANCJA
TEL (416) 531 5765

1604 Queen Str West, Toronto

UWAGA
Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE TORONTO

CREDIT UNION LTD

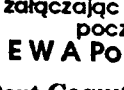
2150 Bloor St. W.

(wejście od wschodniej części budynku)

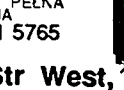
TEL 762-9523

CODZIENIE od 10 do 2 30 po poł i od 7 30 do 9 wiecz

SOBOTY od 10 30 do 12 30 po poł

Credit Union

Credit Union

Konta depozytowe...

Specjalne konta depozytowe...

3-miesięczne certyfikaty...

3-miesięczne certyfikaty...

6-miesięczne certyfikaty...

6-miesięczne certyfikaty...

1-rocne certyfikaty...

1-rocne certyfikaty...

3-letnie certyfikaty...

3-letnie non-redeemable

3-letnie certyfikaty

demand depozyt

1-rocne term depozyt (min. \$10,000)

3-letnie term depozy (min \$10,000)

Pożyczki personalne

Pożyczki hipoteczne

Line of credit

5 1/4 %

4 3/4 %

7 0 %

7 1/4 %

7 0 %

7 1/2 %

8 1/4 %

I LIGA PIŁKI NOŻNEJ 22 kolejka

Lechia Gdansk - Górnik Zab 1 1
Szombierki - Stal Stal Wola 0 1
Jagiellonia - Śląsk 1 0
Zagłębie Lubin - Olimpia 0 0
GKS Katowice - Bałtyk 4 0
Lech - ŁKS Łódź 2 0
Widzew Łódź - Górnik Włb 3 1
Legia - Pogoń 1 0

TABELA

1 Gornik Zab	37 45-20
2 Legia W-wa	30 30-18
3 ŁKS Łódź	29 29-21
4 GKS Katowice	28 32-19
5 Widzew Łódź	26 24-17
6 Śląsk Wrocław	25 24-17
7 Pogon Szcz	23 28-27
8 Szombierki Byt.	20 19-22
9 Lech Poznan	20 19 23
10 Zagłębie Lubin	18 15-18
11 Lechia Gdansk	18 14-19
12 Jagiellonia B	18 14-19
13 Bałtyk Gdynia	16 18-29
14 Gornik Wałb	16 15-26
15 Olimpia Poznan	15 22-32
16 Stal S Wola	13 20-36

PÓŁFINAŁY PUCHARÓW EUROPY

Holendrzy czekali na tę chwilę 15 lat PSV Eindhoven stał się znakomitą sukcesorem tradycji Ajaxu i Feyenoordu, awansując do finału Klubowego Pucharu Europy Piłkarzom Eindhoven wystarczyło do tego bezbramkowy remis na własnym stadionie, jako że ze swoim rywalem - Realem Madryt - zremisowali w pierwszym (wyjazdowym) spotkaniu 1 1. W PSV nie grał najlepszy strzelec zespołu Ronald Koeman (został zawieszony). Tym razem PSV słynący z niezwykle ofensywnej gry (107 bramek w 31 ligowych spotkaniach - najbardziej bramkoszczelny zespół w Europie) zaimponował dobrze zorganizowanej obronie. W finale Pucharu obok PSV wystąpi, zgodnie z przewidywaniami,

mi, Benfica Lizbona, Lewra pokonała rumuńską Steaua 2 0 (w pierwszym meczu, padł nierozstrzygnięty wynik). A oto wyniki innych, pucharowych spotkań (grubym drukiem wymieniam drużyny, które awansowały do finałów)

PUCHAR ZDOBYWCÓW PUCHARU

Atalanta (Włochy) - Mechelen (Belgia) 1 2
Ajax - Olympique Marsylia 1 2

PUCHAR UEFA

Werder Brema - Bayer Leverkusen 0 0
Espanol - Bruges (Belgia) 3 0

DWAJ BOKSERZY ZNIKAJĄ

Dwaj bokserzy z drużyny PRL, biorący udział w zawodach w Karlsruhe między RFN a Polską, odłączyło się od drużyny. Są nimi 20-letni Dariusz Michalczyński i 25-letni Dariusz Kosendowski.

NOWE OBLICZE BORISA BECKERA

Wrzawa jaka rozpętała się 3 lata temu wokół Borisa Beckera, z biegiem czasu cichła. Tenista RFN wygrał w wieku 17 lat turniej wimbledonski, po roku powtórzył sukces, ale trzeci start w Londynie przyniósł jemu i kibicom w RFN wielkie rozczarowanie. Becker przegrał już w II rundzie z Australijczykiem Doohanem.

Początkowo nie przejmował się tą porażką - mówi Becker. Dopiero później odczułem jej skutki. Straciłem po prostu wiarę w siebie. Zacząłem grać słabiej i coraz częściej przegrywać.

Miał więc Becker słabszy okres. Wiele osób spisało go na straty, twierdząc, że nastolatek po prostu nie wytrzymał napięcia, jakie wiąże się z przynależnością do światowej czołówki.

"Sukcesy przyszły zbyt szybko, powodując przy tym, że musiałem jeździć z turniejami na turniej - tłumaczy Becker. Nie miałem czasu na doskonalenie uderzeń. Musiałem po prostu grać."

Rok 1987 zakończył Becker na 5 miejscu w światowym rankingu. Grał w półfinale mistrzostw Francji oraz w IV rundzie mistrzostw USA i Australii. Największą satysfakcję przyniosło mu jednak zwycięstwo nad McEnroe w Pucharze Davisa po trwającym 6 godzin i 45 minut meczu. Mimo wszystko nie był zadowolony z ubiegłorocznych wyników.

Boris Becker ma dziś 20 lat i wszystko wskazuje na to, że wraca do dawnej formy. W wielkim stylu wygrał ostatnio finałowy turniej WCT w Dallas. "Boris grał znacznie lepiej niż w ubiegłym roku" - stwierdził pokonany w finale Szwed Edberg. Serwuje znowu znakomicie (43 asy w trzech meczach przyp. red.). Nie miałem żadnych szans na skuteczne returny."

Z DYSTANSU

EMIGRANCY

Polska, jak wiadomo, jest krajem wielu paradoksów. Ot, weźmy na ten przykład sytuację emigranta. Naturalnie takiego, który "ucieka". No więc taki emigrant przechodzi w swoim emigranckim usławieniu do Starego Kraju, albo raczej do rządów tego Kraju, jakby trzy etapy bardzo różnego traktowania. Najpierw jest się rzeczywiście zbiegiem, któremu uparczywie "zaleca się powrót" w jedną stronę, którego strofuje się i straszy, o którym - jeśli jest kims znanym - rozpowszechnia się najrozmaitsze plotki mające na celu pogębienie, zeznaczenie, zohydzenie.

Następnie, gdy już wiadomo, że "ucieknię" nie pali się do powrotu, przychodzi etap milczenia albo raczej - kontrolowanej obojętności. Wtedy po prostu staje się istnieć i to bez względu na to kim się jest i co się robi. Ów stan wyczekiwania (nie bardzo wiadomo na co) trwa dość krótko, a po nim następuje przyjęcie w stylu "powrót marnotrawnego syna". Udaje się wówczas, że nic się nie stało, że nie było nieporozumienia, "ucieczki", groźb i plotek. Emigrant wchodzi jak gdyby nigdy nic w rolę bogatego turysty, potencjalnego mecenasa jakiegos tam inicjatywy, albo eksportowej reklamy z napisem Poland.

Taki oto scenariusz losów nie jest obcy wielu rodakom i, jak mi się wydaje, jest bardzo typowy dla znanych polskich sportowców, którzy z jakichś względów opuścili Polskę. Przykłady można by mnożyć w nieskończoność, przy czym do tych najbardziej spektakularnych należą przypadki Buncola, Kozakiewicza oraz Fibaka.

Ostatnio wpadł mi do ręki "Sportowiec", w którym z ostatniej strony spoziera na nas tenisistka Iwona Kuczynska, a nad nią wisi tytuł "Jestem Polką". Oczywiście, że jest, zawsze była i będzie. Jak każdy z nas. Otoż deklaracji tej

Kuczynska używa, żeby odeprzeć jakiś tam krajowy paszkwil podług którego ma ona już tyle dolarów, iż ze starym krajem nie chce mieć nic wspólnego.

Niewtajemniczonych informuję, że Iwona Kuczynska, była kiedyś doskonale zapowiadająca się gwiazdą polskiego tenisa (Gwardia Wrocław), że 7 lat temu przyjechała do Stanów i ze uparczywie, acz bezwiększego skutku, próbuje wdrzeć się do światowej elity tenisa. Jak do tej pory, jej największe osiągnięcia to 68 lokata w drabinie WTA (w ubiegłym roku) oraz parę cennych zwycięstw z czołowymi rakietami świata (m.in. z Kohde-Kilsch). Tak czy owak Kuczynska niewątpliwie zasługuje na uznanie, bo po pierwsze wcale nie ma łatwego życia w Ameryce (przez pewien okres w ogóle nie trenowała, gdzieś tam harując), po wtóre ma już 26 lat, co znamionuje raczej spóźnioną karierę, po trzecie zaś - mimo dwóch poprzednich okoliczności - potrafi dzisiaj utrzymać się z gry w tenisa (zarabia ok. \$23 tys. rocznie).

Ilekoć przeglądam wyniki turniejów tenisowych, zawsze usiłuję doszukać się nazwiska Kuczynskiej tak jak kiedyś poszukiwałem Fibaka. Fakt, że wzmianki o niej są nader rzadkie, i najczęściej kończą się po I rundzie. Nie pamiętam jednak bodaj pojedynczego przypadku, bym obok jej nazwiska nie widział słowa Poland. Kuczynskiej widocznie zależało na tym. Nic to. W mniemaniu jakiegos zawistnego idioty (pewnie nie jedynego) chciała za szybko przejść do etapu trzeciego.

F M

Szczegóły rekordu ARTURA WOJDATA

Donosiliśmy już Państwu o wspaniałym rekordzie polskiego pływaką, na dystansie 400 m stylem dowolnym 20-letni Wojdat uzyskał wynik 3 47, 38, bijąc poprzedni rekord należący do Michaela Grossa (RFN) o 0,42 sek. Wojdat został w ten sposób drugim polskim pływakiem, który wpisał się do tabel rekordów naszego globu. Przed nim wyczynu tego dokonał dwukrotnie (w 1953 r.) Marek Petrusiewicz - 1 10,8 i 1 09,6 na 100 m klas.

W finałowym wyścigu Wojdat zdeklasował rywali, wyprzedzając następnego na mecie, Matta Cetlinskiego (USA) aż o 2,99 sek. Startujący w tym wyścigu drugi Polak, Mariusz Podkosiński (razem z Wojdatem trenuje w Mission Viejo) zajął czwarte miejsce. Warto dodać, że dystans 400 m jest ogromnie prestiżowy dla pływaków i że dotąd ustanawiali na nim swoje rekordy tak znani pływacy jak Goodell, Salnikow, Peter Szmidt (Kanada) i wspomniany Gross.

KRÓTKO:

- W półfinałowych spotkaniach piłkarskiego Pucharu Polski Legia wygrała w Warszawie z Górnikiem Zabrze 1 0 (bramkę zdobył Dziekanowski z rzutu karnego), natomiast Górnik Wałbrzych pokonał u siebie Lecha Poznań 2 1 (bramki dla Gornika Sobczyk i Kosowski, zaś dla Lecha - Skrzypczak). Była to pierwsza runda półfinałowa, rozgrywanych systemem mecz - rewanż.

- Andrzej Iwan znowu strzelił bramkę. Występujący w zachodnioremeckiej drużynie VfL Bochum, byłym piłkarzem Wisły i Gornika Zabrze, zdobył jednego z dwóch goli w wygranym meczu z Hamburger SV, które to spotkanie było półfinałem Pucharu RFN.

- W ostatnim meczu superligi tenisa stołowego reprezentacja Polski, występująca bez Andrzeja Grubby i Leszka Kucharskiego, przegrała w Jastrzębiu z Jugosławią 0 7. Polska zajęła ostatecznie 5 miejsce, zaś mistrzami superligi zostali Francuzi. Liga ta stała się więc kontynuacją złej passy polskiego tenisa stołowego. Przypomnijmy, że w niedawno zakończonych mistrzostwach Europy, w których zwykle odnosiliśmy znaczące sukcesy, tym razem wszystko skończyło się na dwóch medalach srebrnym Andrzeja Grubby w mikście z Holenderską Vrieskoop, oraz brązowym naszego - dotąd - niezawodnego duetu Grubba-Kucharski. Mistrzem Europy został Szwed Appelgren, zaś tytuł wśród panów zdobyła Rosjanka Bułatowa.

- Doroczny ranking na najlepszego siatkarza sezonu ligowego 1987/88 w Polsce przyniósł sukces zawodnikowi zespołu wicemistrza Polski Stali Stocznia Szczecin - Waldemarowi Kasprzakowi. Ten 24-letni zawodnik imponował wszechstronnością. W rankingu prowadzonym od 1974 roku, wygrywali dotąd m.in. tak znakomici siatkarze jak Tomasz Wojtowicz (dwukrotnie), Mirosław Rybaczewski, Wiesław Gawłowski, Marek Karbarz.

- Nie udało się Zenonowi Jaszkule atakować na pozycję lidera w trakcie kolarskiego wyścigu dookoła Dolnej Saksonii. Zwycięzcą został kolarz NRD Maier, zaś polska drużyna triumfowała zespołowo.

- Związek lekkoatletyczny RFN opublikował już cennik olimpijskich medali. Za zdobycie w Seulu pierwszego miejsca premia wynosi 15 tys. marek, za medal srebrny - 10 tys., a za brązowy - 7,5 tys.

- Mistrz świata zawodowców w wadze ciężkiej Mike Tyson kupił za 4 mln dolarów willę w Bernardsville (New Jersey) zbudowaną przez pewnego bankiera w 1897 r. Tym samym stał się sąsiadem Jackie Onassis, sławego konstruktora samochodów Johna de Loreana i króla Maroka, Hassana.

U W A G A MIŁOŚNICY SPORTU !

Od grudnia ub. roku ukazuje się polski miesięcznik sportowy "KULISY SPORTU" redagowany przez Adama POLAŃSKIEGO. Znajdują się w nim publikacje, tłumaczenia z prasy zagranicznej, wywiady ze znanymi sportowcami oraz wiele innych niespodzianek.

Osoby zainteresowane prenumeratą roczną w cenie TYLKO \$20 proszone są o kontakt na adres:
KULISY SPORTU
150 Paisley Blvd W
Apt 1508
MISSISSAUGA, ONT.
L5B 1E8